

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

DOMÁCÍ NÁSILÍ, SEXUÁLNÍ NAPADENÍ A PRONÁSLEDOVÁNÍ

Výsledky britského průzkumu o kriminalitě

**Sylvia Walby
Jonathan Allen**

Překlad: Marvel s.r.o.

Tento text nemá charakter oficiálního překladu, neprošel jazykovou korekturou
a je určen pro studijní účely

Neprodejné

Praha 2009

Z anglického originálu Domestic violence, sexual assault and stalking“ Findings from the British Crime Survey přeloženo se svolením Úřadu policie Jejího Veličenstva (Her Majesty's Stationery Office), který nenese odpovědnost za přesnost tohoto překladu.

Výtisky publikací i seznam momentálně dostupných publikací obdržíte na adrese:

Home Office

Research, Development and Statistics Directorate

Communication Development Unit

Room 264, Home Office

50 Queen Anne's Gate

Londýn SW1 H 9AT

E-mail: publications.rds@homeoffice.gsi.gov.uk

Nebo navštivte webovou stránku RDS: <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/index.htm>

kde si můžete publikace přečíst nebo stáhnout.

První vydání 2004

© Crown copyright 2004

ISBN 184473 177.4

ISSN 0072-6435

ISBN 978-80-7338-088-5

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009

www.kriminologie.cz

Výzkumné studie britského Ministerstva vnitra

Výzkumné studie Ministerstva vnitra jsou zprávy o výzkumech provedených Ministerstvem vnitra nebo na jeho objednávku. Zabývají se množstvím témat, za které ministr vnitra zodpovídá. K dalším publikacím, které Oddělení pro výzkum, rozvoj a statistiku vydává, patří i výsledky, statistické věstníky a statistické zprávy.

Oddělení pro výzkum, rozvoj a statistiku (RDS)

Oddělení pro výzkum, rozvoj a statistiku (RDS) je součástí Ministerstva vnitra. Cílem Ministerstva vnitra je vybudovat bezpečnou, spravedlivou a tolerantní společnost, ve které jsou práva a povinnosti jedinců, rodin i společenství v rovnováze a kde se udržuje ochrana a bezpečnost veřejnosti.

Oddělení pro výzkum, rozvoj a statistiku je rovněž součástí Národní statistiky (NS). Jedním z cílů Národní statistiky je informovat Parlament i občany o stavu národa i o práci a výsledcích vlády, a tak umožnit hodnocení dopadu politiky a aktivit vlády.

Proto:

Oddělení pro výzkum, rozvoj a statistiku je zde za účelem lepšího vytváření politických strategií, zlepšení rozhodovacího procesu i aplikace v praxi, aby tak podpořilo cíle a záměry Ministerstva vnitra. Dalším cílem je poskytovat Parlamentu i veřejnosti dostatek informací potřebných k odborné debatě a dále publikovat informace, které bude možné využít v budoucnosti.

Obsah

Předmluva	6
Poděkování	7
Souhrn	8
1 Úvod	13
Co je interpersonální násilí?	13
Přístupy k domácímu násilí	16
Předchozí výzkum	17
Vysvětlení příčin	18
Modul interpersonálního násilí z roku 2001	19
Struktura zprávy	20
2 Rozsah interpersonálního násilí	21
Prevalence interpersonálního násilí	21
Odhady případů interpersonálního násilí (rok před rozhovorem)	31
Opakovaná viktimizace	32
Opakovaná viktimizace stejným pachatelem	34
Současný výskyt různých forem domácího násilí	34
3 Zkušenosti s interpersonálním násilím: dopad a význam	39
Zranění	39
Dopad různých typů domácího násilí	42
Vliv na zaměstnání	43
Jedná se o „domácí násilí“?	44
Je to „trestné“?	47
Názory na přístupy a zákony	57
4 Pachatelé a vztahy	60
Vztah pachatele a oběti	60
Začátek a konec násilných vztahů	65
5 Rizikové faktory	72
Pohlaví	73
Socioekonomická situace	73
Národnostní příslušnost	77
Forma bydlení	77
Region a oblast	78
Neformální sociální zdroje	79
Věk	81
Rodinný stav a struktura domácnosti	82
Zdravotní stav	84
Trestná činnost pachatele	85

6 Hledání pomoci	88
Kdo se to dozví?	88
Policie	94
Zdravotnická zařízení	102
7 Porovnání s jinými studiemi Britského průzkumu kriminality	106
Britský průzkum kriminality „tváří v tvář“ (face to face)	106
Předchozí průzkumy kriminality vyplněné respondenty	107
Přílohy	
Design průzkumu a metodologické otázky	112
Design vzorku Britského průzkumu kriminality	112
Vzorek a časové období	112
Množství odpovědí	113
Pilotní studie	113
Moduly vyplněné respondenty	114
Asistence tazatele	114
Pohlaví tazatele	115
Přítomnost dalších osob	116
Chyby vzorku	117
8 Testy statistické významnosti rizikových faktorů	119
Bibliografie	123

Předmluva

Pojem interpersonální násilí zahrnuje jak domácí násilí, tak i sexuální napadení a pronásledování. Jedná se o významné formy kriminality, a proto se vláda zapojuje do množství politických iniciativ, aby se pro tuto problematiku našlo řešení. Pouze malá část případů se ovšem nahlásí na policii a náležitě se vyšetřuje. Dokonce i v průzkumech založených na rozhovorech s danými jedinci je velice obtížné získat lidi ochotné o těchto incidentech hovořit. Tato zpráva, která je součástí Britského průzkumu o kriminalitě (BCS), předkládá výsledky studie za použití průkopnického dotazníku, který jedinec sám vyplní na počítači. Takovým způsobem respondenti spíše tyto případy prozradí, než je tomu u zbytku průzkumu, který proběhl tváří v tvář (face to face). Studie vychází již z dřívějších studií Britského průzkumu o kriminalitě, které rovněž tuto metodologii použily, a poskytuje tak dosud nejspolehlivější údaje o rozsahu a povaze interpersonálního násilí v Anglii a Walesu.

Výsledky průzkumu odhalily, že interpersonální násilí (IPV) je široce rozšířené a v průběhu života ovlivnilo zhruba třetinu populace. Každá dvacátá žena zažila závažné sexuální napadení a každá pátá žena a každý desátý muž se stali obětí domácího násilí. Míra sexuálního napadení a dalších násilných činů, které zpráva uvádí, je alarmující. Žádná společnost nemůže zůstat nečinně stát při pohledu na důkazy o tak široce rozšířeném násilí, napadání a týrání.

Interpersonální násilí je i jevem koncentrovaným a to v tom smyslu, že se lze setkat s případy extrémně vysoké míry opakovaného násilí zvláště u domácího násilí. Například třetina obětí - žen zažila více jak tři případy domácího násilí ze strany osoby, která byla zároveň pachatelem nejhoršího incidentu, který kdy oběti zažily.

Údaje, které byly v průzkumu shromážděny, pokrývají více oblastí – domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování, opakované zneužívání, vnímání daných zážitků u lidí, kteří incident přežili, přidružené rizikové faktory, vzorce hledání pomoci u policie a jiných organizací. Výsledky předkládají politikům, praktikům i odborníkům na trestní právo a spravedlnost množství informací, které jsou potřebné k vytvoření strategií nutných k zastavení a omezení výskytu těchto forem násilí.

Jon Simmons
náměstek ředitele, Měření kriminality
Oddělení pro výzkum rozvoj a statistiku, Ministerstvo vnitra

Poděkování

Andrea Finney, Gemma Fletcher, Claire Flood-Page, Andy Myhill, Sian Nicholas, Laura Ringham, Joanna Taylor, Anna Upson, Alison Walker, a Martin Wood za jejich příspěvek k tomuto projektu.

Zvláště bychom rádi poděkovali Liz Kelly (London Metropolitan University) za velmi užitečnou odbornou revizi. Z Ministerstvu vnitra bychom chtěli poděkovat Jon Simmons, Pat Mayhew, Chris Kershaw, Alana Diamond a Tracey Budd za jejich cenné komentáře k první verzi zprávy.

Rovněž bychom velice chtěli poděkovat všem respondentům průzkumu, kteří souhlasili s vyplněním dotazníku.

Sylvia Walby

Profesorka sociologie, Univerzita v Leeds

Jonathan Allen

Ministerstvo vnitra

Shrnutí

Britský průzkum o kriminalitě z roku 2001 obsahoval i podrobný dotazník vyplněný respondenty, který měl za cíl určit:

- co nejpřesnější odhady rozsahu a povahy domácího násilí, sexuálního napadení a pronásledování v Anglii a Walesu.

Stanovené otázky také poprvé na národní úrovni napomohly určit:

- odhady sexuálního napadení namířeného proti mužům,
- podrobné rozdíly mezi různými formami sexuálního napadení, a
- míru překrývání se mezi domácím násilím, sexuálním napadením a pronásledováním.

Reprezentativní vzorek populace čítající 22,463 žen a mužů ve věku 16-59 jsme se skrze dotazník v počítačové formě vyplňovaný samotnými respondenty ptali, zda se stali obětí domácího násilí, sexuálního napadení nebo pronásledování během jejich života a během posledního roku. Těch, kteří se stali oběťmi těchto incidentů, jsme se dále zeptali na podrobnosti daného případu, a tak jsme byli schopni určit rozdíly v míře a v překrývání daných třech forem násilí, identifikovat rizikové faktory související s tímto násilím, určit dopad těchto incidentů na životy lidí a způsoby, jakými lidé vyhledali pomoc. Předchozí moduly, kde respondenti sami vyplňovali dotazníky a které se týkaly domácího násilí (Britský průzkum kriminality 1996), sexuální viktimizace (Britský průzkum kriminality 1998 a 2000) a pronásledování (Britský průzkum kriminality 1998), byly rovněž v Britském průzkumu o kriminalitě zahrnuty. Tyto studie zaznamenaly prevalenci¹ domácího násilí, znásilnění a pronásledování ve stejném pořadí vzhledem k frekvenci výskytu, jakou uvádí tato zpráva.

Míra domácího násilí, sexuálního napadení a pronásledování

- Interpersonální násilí je široce rozšířené ale i koncentrované. Je široce rozšířené v tom smyslu, že některé případy domácího násilí (zneužívání, výhrůžky nebo použití nátlaku), sexuálního napadení nebo pronásledování jsou udávány více jak třetinou populace (36 %). Je ale i koncentrované v tom smyslu, že menšina, většinou ženy, utrpěla vícečetné útoky, vážná zranění, zažila více než jednu formu mezilidského násilí a jejich život byl výrazně narušen.

¹ Prevalence zde myšlena jako výskyt, rozsah (převažující výskyt)

Zkušenosti s domácím násilím v období 12 měsíců před rozhovorem

- Britský průzkum kriminality (dále jen BCS) odhaduje, že třináct procent žen a devět procent mužů se stalo obětí domácího násilí (zneužívání, výhrůžky nebo nátlak), sexuálního napadení nebo pronásledování v období 12 měsíců před rozhovorem.
- Čtyři procenta žen a dvě procenta mužů se stala obětí domácího násilí (vyhrožování nebo nátlak nesexuálního charakteru) během posledního roku. Při rozšíření definice i na finanční a emocionální zneužívání se tato čísla zvýší na šest procent žen a pět procent mužů. Pokud se definice domácího násilí zúží na užití nátlaku v domácnosti ale nesexuálního charakteru, pak byla zasažena tři procenta žen a dvě procenta mužů.
- Mezi ženami, které se staly v posledním roce obětí domácího násilí (nesexuální vyhrožování nebo nátlak), byl průměrný počet těchto incidentů 20 a 28 % žen zažilo pouze jeden incident. Mezi muži, kteří byli v posledním roce obětí domácího násilí (nesexuální vyhrožování nebo nátlak), průměrný počet incidentů byl sedm a 47 % z nich zažilo jen jednu událost.
- Odhaduje se, že v období jednoho roku před rozhovorem se v Anglii a Walesu vyskytlo celkem 12,9 milionů případů domácího násilí (nesexuální vyhrožování nebo nátlak) vůči ženám a 2,5 milionů vůči mužům.
- Dvě procenta žen byla předmětem méně závažného sexuálního napadení, 0,5 % vážného sexuálního napadení (a u 0,3 % došlo k znásilnění) během posledního roku. Tato čísla odpovídají odhadovaným 190 000 případům vážného sexuálního napadení a 47 000 obětím znásilnění z řad žen (nebo pokusu o znásilnění při použití definice z roku 1994). Mezi muži 0,2 % byla předmětem některé z forem sexuálního napadení (kombinace méně a více závažného) během roku předcházejícího interview. (Údaje o vážném sexuálním napadení vždy zahrnují i pokusy o daný čin).
- Během posledního roku bylo osm procent žen a šest procent mužů obětmi pronásledování. To znamená, že se to týkalo přes 1,2 milionu žen a skoro 900 000 mužů.

Zkušenosti s interpersonálním násilím během života a po 16. roce

- Celkově 45 % žen a 26 % mužů ve věku 16-59 uvedlo, že mají zkušenost s domácím násilím (zneužívání, výhrůžky nebo nátlak), sexuálním napadením nebo pronásledováním, ke kterému došlo alespoň jednou v jejich životě (domácí násilí po 16. roce, sexuální napadení nebo pronásledování kdykoliv v životě respondenta).
- BCS odhaduje, že každá pátá žena (21 %) a každý desátý muž (10 %) zažili po 16. roce alespoň jeden incident vyhrožování nebo nátlak nesexuálního charakteru. Pokud zahrneme i finanční a emocionální zneužívání, pak domácí násilí po 16. roce zažilo 26 % žen a 17 % mužů.
- Dvacet čtyři procent žen a pět procent mužů se alespoň jednou v životě stalo obětí některé z forem sexuálního napadení a sedmnáct procent žen a dvě procenta mužů byla nějakým způsobem alespoň jednou v životě po 16. roce sexuálně napadena.

- Sedm procent žen zažilo alespoň jednou v životě vážné sexuální napadení (pět procent žen bylo znásilněno a tři procenta utrpěla jiný druh vážného sexuálního napadení včetně průniku do těla). Odpovídající čísla pro tato napadení po 16. roce jsou pět, čtyři a dvě procenta.
- Celkem 1,5 % mužů utrpělo alespoň jednou v životě vážné sexuální napadení a 0,9 % zmínila znásilnění. Stejná čísla pro napadení po 16. roce jsou 0,5% a 0,4 %.
- Devatenáct procent žen a dvanáct procent mužů během života zažilo pronásledování nebo obtěžování.

Nejvážnější případy zneužívání

- Zatímco některé zkušenosti s interpersonálním násilím jsou celkem rozšířené, menší skupina lidí se stává obětí extrémně závažného násilí, které odpovídá vysokému stupni ovládnutí nátlakem. Intenzitu zneužívání u této skupiny lidí tvoří jak frekvence jednotlivých útoků, tak množství forem použitého násilí i závažnost následného zranění.
- V drtivé většině tvoří skupinu nejvíce zneužívaných osob ženy. Mezi osobami, které se stali obětí čtyř a více incidentů domácího násilí, kdy pachatelem byl jedinec, který byl původcem i jejich nejhoršího incidentu (po 16. roce), 89 % byly ženy. 32 % žen zažilo domácí násilí způsobené touto osobou čtyři a vícekrát v porovnání s 11 % mužů.
- 3,3 % žen a 0,3 % mužů se během života stalo obětí všech tří forem mezilidského násilí (domácí násilí, sexuální viktimizace a pronásledování, způsobené jedním nebo více pachateli).

Zkušenost s interpersonálním násilím: dopad a význam

- Následující výsledky se vztahují k nejhoršímu incidentu (definovaný obětí), kterou člověk v určitém daném období zažil.
- Jako následek domácího násilí častokrát došlo ke zranění oběti, zvláště u žen. Při nejhorším incidentu domácího násilí, který člověk v posledním roce zažil, 46 % žen utrpělo mírné fyzické zranění, 20 % středně závažné zranění a šest procent vážné zranění. U 31 % měl incident za následek psychické nebo emocionální problémy. U mužů 41 % utrpělo mírné fyzické zranění, 14 % středně vážné zranění a jedno procento závažné zranění. Devět procent mělo psychické nebo emocionální problémy.
- U 52 % žen, které utrpěly vážné sexuální napadení (tedy znásilnění a jiné formy nežádoucího proniknutí do těla) po 16. roce, vedl nejhorší incident k depresi a dalším emocionálním problémům, u pěti procent k pokusu o sebevraždu a u čtyř procent k těhotenství.
- Domácí násilí má rovněž škodlivý dopad na zaměstnání. Ve skupině zaměstnaných žen, které zažily domácí násilí v posledním roce, 21 % si vzalo v práci volno a dvě

procenta přišla o práci. U mužů ve stejné situaci si volno v práci vzalo šest procent a dvě procenta ztratila zaměstnání.

- 64 % žen a 94 % mužů, kteří se v minulém roce stali obětí domácího násilí, nepovažovalo daný incident za trestný čin. Dvě třetiny žen, které se staly obětí vícenásobně tyto incidenty za zločin ale považovaly. Tyto ženy se také spíše domnívaly, že co se jim stalo bylo „domácí násilí“. Pravděpodobnost, že lidé incidenty považovali za domácí násilí a trestný čin, byla mnohem vyšší, pokud došlo ke zranění a pokud byly činy závažného charakteru a opakovaly se.
- Ve skupině žen, které se po 16. roce staly obětí činu, který odpovídal oficiální definici pro znásilnění (1994), jen 43 % jej považovalo za znásilnění.

Pachatelé a vztahy

- Pachatel znásilnění byl pro oběť důvěrným člověkem v 54 % (nejhorších) případů, ke kterým došlo po 16. roce oběti – ve 45 % se jednalo o manžela nebo partnera a v 9 % o bývalého manžela nebo partnera. Dalších 29 % násilníků byli známí postižených žen a pouze 17 % z nich byli neznámí muži. V pouhých čtyřech procentech se jednalo o znásilnění na první schůzce.
- U třiceti sedmi procent vážných případů pronásledování žen (které zahrnovalo i násilí) byla pachatelem důvěrná osoba, u 59 % jiná známá osoba a u 7 % neznámá osoba. Ve stejných případech u mužů byla pachatelem důvěrná osoba v 8 %, jiná známá osoba v 70 % a neznámá osoba v 30 %.
- U většiny žen (83 %) domácí násilí skončilo, když odešly od pachatele. U významné menšiny (18 %) domácí násilí pokračovalo v jiné formě jako pronásledování nebo obtěžování. U 78 % mužů, kteří opustili násilnického partnera, násilí skončilo.
- U obětí domácího násilí z řad žen, které se znovu setkaly s pachatelem poté, co se kvůli dítěti/dětem rozešly, z 29 % jim bylo vyhrožováno, ve 13 % byly nějakým způsobem týrané, u dvou procent se vyhrožovalo jejich dětem a v jednom procentu případů pachatel těmto dětem ublížil.

Rizikové faktory

- Interpersonálním násilím byly ohrožené ženy více než muži, obzvláště ve vztahu k sexuálnímu napadení. Mladší lidé byli více ohroženi všemi druhy interpersonálního násilí než starší lidé.
- V průběhu minulého roku byly ženy žijící v domácnosti s příjmem nižším než £10 000 tři a půlkrát více ohrožené domácím násilím než ženy žijící v domácnostech s příjmem přesahujícím £20 000. Muži ve stejné situaci byli ohroženi jeden a půlkrát více. Podstata souvislosti mezi chudobou a vyšším rizikem mezilidského násilí je nejasná. Je možné, že chudoba souvisí se začátkem domácího násilí, nebo že ženy ve snaze vyhnout se domácímu násilí upadají do chudoby.

Hledání pomoci

- 32 % žen a 63 % mužů nikomu kromě tazatelům průzkumu neřekli o svém nejhorším případě domácího násilí, který v minulém roce zažili.
- 40 % žen nikomu neřeklo o svém nejhorším případě znásilnění, který zažily po dosažení 16. roku.
- 25 % žen, pro které bylo nejhorším incidentem po 16. roce znásilnění a jako takové ho i označily, o tom nikomu neřeklo.
- Ve skupině obětí pronásledování v minulém roce 9 % žen a 17 % mužů o tom nikomu neřeklo.
- Policie se v loňském roce dozvěděla o méně než každém čtvrtém případě nejhorších incidentů domácího násilí (23 % žen a 8 % mužů to oznámilo).
- Jeden ze sedmi nejhorších případů sexuálního napadení byl nahlášen policii (15 % dokončených znásilnění, 12 % jiné vážné sexuální napadení, 13 % méně vážné sexuální obtěžování).
- Pronásledování se v porovnání s ostatními formami interpersonálního násilí nejčastěji oznamovalo. Přesto se o tom policie dozvěděla jen v každém třetím případě (31 % žen a 30 % mužů).
- Na otázku, proč nejhorší incident domácího násilí, který v minulém roce zažili, nenahlásili, 41 % žen a 68 % mužů odpovědělo, že to považovali za příliš triviální; 38 % žen a 39 % mužů to považovalo za soukromou věc; 7 % žen a 5 % mužů se chtěli vyhnout dalšímu ponižování a 13 % žen a nezjistitelné procento mužů se obávalo dalších násilností nebo toho, že by se situace zhoršila následkem zásahu policie.
- U nejhorších případů domácího násilí vůči ženám, ke kterým došlo v minulém roce a o kterých byla policie informována, podle vyjádření těchto žen policie zatkla pachatele ve 21 % případů, poslala ho před soud v 10 % případů, promluvila s ním v 42 % případů a ve 29 % případů danou osobu nenašla, nemluvila s ní, ani ji nezatkla nebo poslala před soud. V malé skupině žen, které se obrátily na policii, 68 % bylo vcelku nebo velice spokojeno a 31 % bylo trochu nebo značně nespokojeno s prací policie.
- Z těch, kteří utrpěli zranění při nejhorším incidentu domácího násilí v minulém roce, 17 % žen a 14 % mužů vyhledalo po dané události lékařskou pomoc. U žen, které vyhledaly lékařskou pomoc, se lékaři nebo zdravotní sestry zeptaly na příčinu zranění v 94 % případů, 74 % prozradilo příčinu a jen 26 % jich bylo odesláno k další osobě, která jim mohla pomoci.

1. Úvod

Britský průzkum o kriminalitě z roku 2001 (BCS) zahrnoval i modul vyplňovaný samotnými respondenty o interpersonálním násilí, jehož cílem bylo zachytit míru domácího násilí, sexuálního napadání a pronásledování. Výsledky uvedené v této zprávě poskytují ten nejspolehlivější a celonárodní obrázek o rozsahu a charakteru interpersonálního násilí v Anglii a Walesu. Zahrnutím domácího násilí, sexuálního napadání a pronásledování do jednoho dotazníku je poprvé možné všechny tyto formy vzájemně porovnat a posoudit jejich společné charakteristiky. K dalším inovacím patřil i vývoj a využití podrobné škály, která umožnila identifikovat rozdíly mezi jednotlivými formami sexuálního násilí a zároveň i sledovat data o sexuálních útocích na muže. Zvolená metodologie, kdy dotazník vyplňovali sami respondenti na počítači, zajišťuje takovou míru utajení, která probandům usnadňuje sdělovat citlivé údaje, které mohly v předchozích částech dotazníku Britského průzkumu kriminality zůstat nezjištěny, neboť se odehrával formou rozhovoru tváří v tvář.

Co je interpersonální násilí?

Pojem „interpersonální násilí“ se v této zprávě používá jako termín zahrnující domácí násilí nesexuální povahy, sexuální napadání a pronásledování. Každý z těchto typů násilí lze definovat různými způsoby, neboť se liší formou použitého násilí, jeho závažností a vztahem k pachateli. Názory různých oblastí veřejné politiky a praxe na hranice, kdy je třeba určitým způsobem a s určitou intenzitou zasáhnout v případě použití násilí, se různí. Proto i tato zpráva používá několik odlišných definicí násilí. Přehled 1.1 uvádí definice různých forem násilí v rámci těchto kategorií.

Přehled 1.1 Typy interpersonálního násilí

Interpersonální násilí = domácí násilí (nesexuální povahy) nebo sexuální napadání nebo pronásledování

V rámci interpersonálního násilí zpráva odlišuje několik hlavních kategorií násilí.

Domácí násilí (nesexuální)

To zahrnuje tři typy násilí:

- *Domácí násilí (zneužívání, výhrůžky nebo použití síly)*
- *Domácí násilí (výhrůžky nebo použití síly)*
- *Domácí násilí (použití síly)*
 - *Mírné*
 - *Závažné*

Kterýkoliv z kódů:

od a do j
od c do j
od d do j
d
od e do i

Možnosti (kódy), ze kterých respondenti vybírali:

Zneužívání

- a) Zabránil/a vám mít spravedlivý podíl na penězích v domácnosti.
- b) Zabránil/a vám vidět se s přáteli a příbuznými

Výhrůžky

- c) Strašil/a vás výhrůžkami, že vás zraní nebo ublíží osobě, která je vám blízká

Použití síly – mírné

- d) Strčil/a do vás, držel/a vás nebo vás přitiskl/a k zemi nebo vás uhodil/a

Použití síly – závažné

- e) Kopl/a vás, kousl/a vás nebo vás uhodil/a pěstí nebo nějakým předmětem nebo po vás hodil/a něčím, co vám způsobilo zranění.
- f) Škrtil/a vás nebo se vás pokusil/a uškrtit
- g) Vyhrožoval/a vám zbraní jako je hůl nebo nůž
- h) Vyhrožoval/a vám, že vás zabije
- i) Použil/a proti vám zbraň, např. nůž

Další kódy

- j) Použil/a proti vám sílu jiným způsobem
- k) Žádná z těchto možností
- l) Nikdy jste neměl/a partnera / Nikdy jste neměl/a vztah
- m) Nevíte / nevzpomínáte si
- n) Nechcete odpovídat

Sbíraly se informace o vztazích mezi důvěrnými osobami a bývalými důvěrnými osobami. Zaměřili jsme se na incidenty, které proběhly po 16. roce věku a také během 12 měsíců předcházejících našemu rozhovoru.

Sexuální napadení

To zahrnuje:

Vážné sexuální napadení – napadení zahrnující i vniknutí do těla bez souhlasu obětí

V rámci této formy se rozlišují následující podkategorie: Kterýkoliv z kódů:

- *Znásilnění (1994)* – proniknutí penisu do pochvy nebo konečníku o,c,f,h
bez souhlasu (právní definice z roku 1994)
- *Znásilnění (2003)* – k definici z roku 1994 navíc ještě a,c,e,f,h,j
vsunutí penisu do úst bez souhlasu
(rozšíření definice znásilnění v roce 2003)
- *Napadení vniknutím (2003)* – vsunutí do pochvy nebo konečníku b,d,g,i
jiné části těla nebo předmětu (nový trestný čin)

Možnosti (kódy), ze kterých respondenti vybírali:

- a) [Jen ženy] Vnikl do pochvy penisem, i když jen trochu
- b) [Jen ženy] Vsunul do pochvy předmět (včetně prstů), i když jen trochu
- c) Vnikl do konečníku penisem, i když jen trochu
- d) Vsunul/a do konečníku předmět (včetně prstů), i když jen trochu
- e) Vsunul do vašich úst penis, i když jen trochu

- f) [Jen ženy] *Pokusil* se vniknout do pochvy penisem, ale nepodařilo se mu to
- g) [Jen ženy] *Pokusil* se do pochvy vsunout předmět (včetně prstů), ale nepodařilo se mu to
- h) *Pokusil* se vniknout do konečníku penisem, ale nepodařilo se to
- i) *Pokusil/a* se do konečníku vsunout předmět (včetně prstů), ale nepodařilo se to
- j) *Pokusil* se vám do úst vsunout penis, ale nepodařilo se to
- k) Jiný druh donucené sexuální činnosti, např. donutil/a vás masturbovat nebo dělat jiné ponižující sexuální činnosti
- l) Žádná z těchto možností
- m) Nevíte / nevzpomínáte si
- n) Nechcete odpovídat

Méně vážné sexuální obtěžování – případy odhalování se, sexuálních výhrůžek nebo dotýkání se, které vyvolalo strach, obavy nebo pocity ohrožení.

Sbíraly se údaje o sexuálních napadeních, ke kterým došlo „kdykoliv“ (tedy i ty během dětství), po 16. roce a v minulém roce. Jsou zahrnuty incidenty způsobené kterýmkoliv pachatelem (tedy včetně neznámých lidí, známých, členů rodiny i důvěrných osob). Podkategorie vážných sexuálních napadení vždy zahrnují i pokusy o útok.

Pronásledování

Je definováno jako jednání, které obsahuje dvě nebo více událostí, kdy došlo k obtěžování, které vyvolalo strach, obavy nebo pocity ohrožení. Jedná se o tři typy obtěžování: telefonické volání nebo dopisy; potloukání se před domem nebo zaměstnáním; poničený majetek.

Sbíraly se informace o pronásledování, ke kterému došlo kdykoliv (tedy i před 16. rokem) a v minulém roce. Jsou zahrnuty incidenty způsobené kterýmkoliv pachatelem, nejen důvěrnými osobami.

Pokusy

Tato zpráva se řídí Pravidly pro zaznamenávání kriminality Ministerstva vnitra (2002), podle kterých se při evidenci trestné činnosti zahrnují i pokusy o trestný čin, pokud je to relevantní. Jediným místem, na kterém se studie přímo tázala na pokusy spáchat nějaký čin vedle dokončených činů, bylo v případě závažných sexuálních napadení. Zde se někdy rozlišují pokusy a dokončené činy. Pokud není žádné vymezení uvedeno, pak daná čísla pro závažné sexuální napadení zahrnují i pokusy.

Důvěrné osoby

Sbíraly se informace o násilí způsobené důvěrnými osobami nebo jinými pachateli. „Důvěrná osoba“ je definována jako partner (přítel/přítelkyně nebo manžel/manželka), ať již současný nebo minulý. Některé definice domácího násilí včetně té, kterou používá policie, zahrnují násilí působené kterýmkoliv členem rodiny. Tato zpráva se zaměřuje na násilí působené partnery a bývalými partnery.

Rovněž se sbíraly informace o sexuálním napadení a pronásledování spáchané jinými osobami, jako známí z rande, rodiče, nevlastní rodiče, jiní příbuzní, kolegové z práce nebo

ze školy, sousedé, přátelé nebo známí. V kapitole 4 tato zpráva rozlišuje známé osoby jiné než důvěrné a osoby neznámé.

Domácí násilí

Ministerstvo vnitra definuje domácí násilí jako²:

Jakékoliv násilí mezi současnými nebo bývalými partnery v intimním vztahu, ať se násilí objeví kdekoliv a kdykoliv. Násilí může zahrnovat fyzické, sexuální, emocionální nebo finanční zneužívání.

Tato definice znamená, že kategorie „domácí násilí (nesexuální)“ by se měla vysvětlovat jako neúplný výčet celého rozsahu násilí, které způsobují důvěrné osoby nebo bývalé důvěrné osoby, jelikož nezahrnuje sexuální násilí nebo pronásledování důvěrnými osobami. Britský průzkum kriminality z roku 2001 udával informace o vztahu mezi obětí a pachatelem pouze u případů sexuálního napadení nebo pronásledování, které oběť popsala jako její nejhorší incident. Není tedy možné odhadnout incidenci a prevalenci této širší definice domácího násilí. Podíl nejhorších případů méně závažných a více závažných případů sexuálního napadení ze strany partnerů je ale prodiskutován v kapitole 4.

Sexuální napadení

Byla vytvořena nová škála k zachycení rozdílů mezi různými formami sexuálního obtěžování. Těmi jsou různé druhy nevíтанého vniknutí do těla, včetně ale nejen znásilnění, které se daly do společné kategorie nazvané závažné sexuální napadení. Jinou kategorií s třemi podskupinami je méně závažné sexuální napadení, které sice působí strach, obavy a pocity ohrožení, ale nezahrnuje proniknutí do těla.

Pronásledování

Pronásledování a obtěžování se definovalo jako skupina (tedy dva a více) incidentů, kdy jednání pachatele působilo strach, obavy a pocity ohrožení.

Přístupy k domácímu násilí

Současná strategie vlády vůči domácímu násilí je založena na třech prvcích: „prevence – má na prvním místě předcházet vzniku násilí a tomu, aby se opakovalo; ochrana a spravedlnost – zajišťuje to, že právní systém poskytuje dostatečnou ochranu oběti a stále více pachatelů přivádí před soud; podpora – zajišťuje odpovídající bydlení a finanční podporu obětem a jejich dětem jako pomoc na obnovu života“ (Ministerstvo vnitra 2003:58).

V oblasti interpersonálního násilí se uplatňuje aktivní politika:

Meziministerská komise domácího násilí

Meziministerská komise domácího násilí identifikovala pět oblastí, kde je třeba zasáhnout: včasná intervence zdravotníků, větší propojení trestního a občanského

² Vládní postup proti domácímu násilí na:
<http://www.homeoffice.gov.uk/crimpol/crimreduc/domviolence/domviol98.htm#defining>

řízení; zvětšení možností výběru bezpečného ubytování pro ženy a děti; vzdělání a medializace; zajištění odpovídající a účinné odezvy policie.

Mezioborová ministerská komise k sexuálním deliktům

Pravomocí této komise je zajistit efektivní uplatnění a monitorování zákona o sexuálních deliktech (2003), koordinovat a propagovat postupy na potírání sexuálních deliktů a poskytovat odpovídající podporu obětem.

Program na snížení kriminality (CRP)

Program na snížení kriminality a násilí vůči ženám byl spuštěn v roce 2000 a jeho cílem je zjistit, které přístupy a postupy jsou účinné při zajišťování podpory a služeb ženským obětem násilí. Výsledky a hodnocení 34 projektů zaměřených na oběti a realizovaných s pomocí množství různých agentur budou postupně od roku 2004 publikovány.

Revize zákona o sexuálních deliktech

Revize sexuálních deliktů byla publikována ministerstvem vnitra (2000) pod názvem *Stanovení hranic: Reforma zákona o sexuálních deliktech*. Návrh zákona o sexuálních deliktech (Sněmovna lordů, 2003) prošel Sněmovnou lordů v červnu 2003 a v listopadu 2003 získal Královský souhlas. K změnám zákona patřilo: rozšíření definice znásilnění o vsunutí penisu do úst bez souhlasu, vznik nového trestného činu „napadení vniknutím“, kdy dojde k vsunutí nějaké části těla nebo předmětu do pochvy nebo konečníku bez souhlasu, změna definice souhlasu pomocí testu „rozumné osoby“, změna definice starých trestných činů neslušného napadání jako nový trestný čin sexuálního napadení definovaného jako nežádoucí sexuální dotyky, a nový trestný čin donucení druhé osoby k sexuální aktivitě bez jejího souhlasu.

Návrh zákona a jednací zpráva o domácím násilí

V roce 2003 vznikla Jednací zpráva o domácím násilí – *Bezpečí a spravedlnost* (Ministerstvo vnitra 2003). Témata, na která vláda hledala odpovědi byla: nejlepší způsob měření incidence domácího násilí a účinnosti použité strategie ke snížení násilí; jak zvýšit povědomí veřejnosti, specifických skupin a klíčových odborníků o domácím násilí; podstata zlepšení v postupech v rámci trestního a občanského právního systému; podstata zlepšení v dalších veřejných službách včetně zdravotnictví a ubytování pro lidi bez domova. Návrh zákona o domácím násilí byl představen v Parlamentu na podzim 2003.

Porovnání veřejných služeb

V současné době se pracuje na stanovení měřítek a ukazatelů efektivity, aby bylo možné lépe zhodnotit vliv postupů na snižování interpersonálního násilí (Ministerstvo vnitra, 2003). Mezi ukazatele nejlepší práce (BVPI) pro policii (2002/3) patří: BVPI 153: procento ohlášených případů domácího násilí, kde bylo možné pachatele zadržet a kde byl zadržen ve vztahu s daným případem (jak v rámci „rodiny“ a „partner k partnerovi“). Existují ještě tři další ukazatele efektivity, ke kterým se interpersonální násilí vztahuje: BVPI 117 – počet zaznamenaných násilných trestných činů na 1000 obyvatel a procento z nich, které byly odhaleny; BVPI 120 – míra trestného činu; BVPI – strach z trestného činu.

Předchozí výzkum

Mezinárodní výzkum

Tradiční průzkumy kriminality byly dlouhodobě kritizovány za podceňování rozsahu interpersonálního násilí, obzvláště násilí ze strany důvěrných osob. V reakci na to se objevila

řada celonárodních studií různých forem mezilidského násilí, které se provedly v několika zemích (Walby a Myhill 2001a). Jedním z hlavních témat bylo vytvoření terminologie pro dotazníky, která by byla dostatečně citlivá k všeobecně užívaným pojmům, ale zároveň která by nezahrnovala stigmatizující výrazy, které by mohly respondentům bránit ve sdělování informací. Strategií, která se zde uplatnila, bylo používání popisu chování a vyhýbání se zkratkovitým výrazům (Smith 1994), které lze použít v otázkách běžných průzkumů. Klíčovou škálou, která se častokrát využívá alespoň z části, je Škála taktiky v konfliktu vytvořená Strausem a Gellesem (1990) k škálování různých forem domácího násilí. Škála ale byla kritizována (Dobash a kol. 1992) za to, že výsledky svědčily o nepravdivé vyváženosti mezi pohlavími, což vzniklo díky tomu, že se ve škále nevěnovala dostatečná pozornost kontextu a dopadu jednotlivých činů (Nazroo 1995; Schwartz 1987). Pozdější průzkumy se pokusily vzít tuto kritiku v úvahu, obzvláště pak průzkumy provedené Kanadskou statistikou (Johnson 1996), Australským statistickým úřadem (1996), průzkumy na Islandu (Gislason 1997) a ve Finsku (Heiskanen a Piispa 1998), a terénní výzkumy v Německu a Irsku. Navzdory těmto vylepšením, v mnohých výzkumech chybí detailní údaje o sexuálních napadeních a pronásledování.

Výzkum Ministerstva vnitra

Ministerstvo vnitra výrazně reagovalo na tyto metodologické problémy a vytvořilo skupinu specializovaných modulů pro jednotlivé formy interpersonálního násilí. Tyto moduly byly respondentům předloženy poté, co vyplnili dotazník hlavního průzkumu o kriminalitě. Využívali důvěrnější postup, kdy sami respondenti vyplnili dotazník, což především umožnil rozvoj notebooků a příslušného softwaru. Tato důvěrnější metoda sběru informací výrazněji usnadňuje odkrytí citlivých zážitků, než tomu je v předchozí rozhovorové části průzkumu tváří v tvář. I když se „hlavní“ část dotazníku Britského průzkumu kriminality ptá na domácí násilí, výsledný rozsah násilí je zde výrazně nižší než při použití metody vyplňování samotnými respondenty. Nová metodologie tak přináší komplexnější výsledky. Tato metoda byla použita ve studiích o znásilnění a sexuálním obtěžování v roce 1994 (Percy a Mayhew 1997), o domácím násilí v roce 1996 (tento výzkum se omezil na vyhrožování a skutečné fyzické napadení Mirrlees-Black 1999), o pronásledování v roce 1998 (Budd a kol. 2000), a o znásilnění a sexuálním obtěžování v letech 1998 a 2000 (Myhill a Allen 2002). Výsledky z těchto studií a z hlavní části Britského průzkumu kriminality, která proběhla „tváří v tvář“, jsou uvedené v kapitole 7, kde je také porovnání se současnou studií. Tato studie dále vychází z uvedených starších výzkumů.

Vysvětlení příčin

V minulosti se objevilo množství teoretických debat, které vedly k významným změnám i v politice. Respondenty vyplněný modul Britského průzkumu o kriminalitě (2001) o interpersonálním násilí (BCS IPV 2001) má za cíl poskytnout důkazy o rozměru a povaze interpersonálního násilí a pomoci zhodnotit další cesty a příčiny, které vedou jak k vyvolání, tak k ukončení interpersonálního násilí. Některé z významných otázek jsou nastíněny níže.

Je interpersonální násilí široce rozšířené nebo je spíše koncentrované (Johnson 1995)? Jaká je souvislost mezi sociálním vyloučením a interpersonálním násilím? Chudoba a nezaměstnanost se někdy spojovaly s náchylností páchat majetkovou trestní činnosti i se zranitelností k ní

(Witt a kol. 1999); platí to ale i pro interpersonální násilí? Jaké faktory se pojí s odolností a naopak zranitelností vůči interpersonálnímu násilí?

Je interpersonální násilí z hlediska pohlaví nesymetrické? Některé průzkumy, obzvláště ty, které využívaly Škálu taktiky v konfliktu (dále CTS) (Straus a Gelles 1990), přišly s výsledky ukazující na rovnováhu mezi pohlavími z hlediska použití násilí v domácnosti. Jiní proti tomu protestovali s tím, že tato metoda je v zásadě chybná, jelikož neměří dopad daných skutků, který se u žen a mužů může lišit (Dobash a Dobash a kol. 1992), a jelikož opomíjí sexuální násilí, které se převážně děje ze strany mužů na ženách. Britský průzkum kriminality z roku 2001 se zabývá jak dopadem daných incidentů a samotných skutků, tak i širší škálou různých forem interpersonálního násilí.

Je to trestný čin? Je domácí násilí a další formy interpersonálního násilí nějak výjimečné s ohledem na typický znak použití nátlaku a charakteristické rozdíly mezi muži a ženami, nebo je to trestný čin jako každý jiný? Jak v rámci právního systému tak veřejnosti existuje množství spletených otázek ohledně definice, tedy zda jednotlivé skutky lze pokládat za trestné činy a jak jinak by je bylo možné popsat.

Britský průzkum kriminality a interpersonálního násilí (2001) zjišťuje, jaké různé definice se objevují na veřejnosti a obzvláště u těch, kteří zažili interpersonální násilí, ať již to bylo nebo nebylo pokládáno za trestný čin. Průzkum dále zjišťuje, jaké jsou souvislosti mezi závažností interpersonálního násilí a kriminální minulostí pachatele, aby tak přispěl k diskusi i v této oblasti (viz. Farrington 1992).

Zanechání násilí. Klíčovou otázkou je upuštění od násilí – co je příčinou toho, že násilí dále nepokračuje (Feld a Straus 1989; Horton a Johnson 1993). Mnohé dřívější analýzy týkající se hlavně domácího násilí se zabývaly spíše tím, jak násilí začalo než jak skončilo. Přesto je ale mnohem více lidí, kteří zažili mezilidské násilí někdy v průběhu jejich života, než je těch, kteří jej zažívají nyní. BCS IPV (2001) se zabývá i procesem, jak násilí ve vztazích skončí, a využíváním nebo nevyužíváním různých organizací v tomto ohledu. Rovněž se ptá těch, kteří násilí dokázali zastavit, proč se jim to podle nich podařilo.

Modul interpersonálního násilí z roku 2001

Design vzorku respondentů měl po náležitém vyvážení představovat reprezentativní vzorek populace ve věku 16 a více let žijící v soukromých domácnostech v Anglii a Walesu. Je možné, že vyloučení jedinců, kteří nežijí v soukromých domácnostech, mohlo některé výsledky ovlivnit, protože některé ze skupin, které byly v poslední době zneužívány a to výrazně, mohou spíše žít v útulcích, hotelech nebo jiných dočasných ubytovnách, mohou bydlet u přátel nebo na ulici.

Respondenti ve věku 16-59 let dostali otázky o incidentech násilí, které zažili v průběhu jejich života, po 16. roce a také v minulém roce. Od respondentů se dále požadovaly podrobnější informace ve vztahu k povaze a následkům incidentů mezilidského násilí, ke kterým došlo v minulém roce. Respondenti byli tázáni na jakékoliv případy sexuálního napadení a pronásledování, které v životě zažili (tedy i před 16. rokem). Otázky o nesexuálním domácím násilí byly položeny jen ve vztahu k případům, ke kterým došlo po 16. roce věku a v minulém roce. Tabulka 1.1 znázorňuje časová období, pro která jsou k dispozici získané údaje.

V případě, že respondent měl zkušenost s násilím (ať již s jedním nebo více případy), byly mu položené podrobné otázky o incidentu, který pokládal za nejhorší. Přestože se tyto otázky položily všem respondentům, kteří údajně zažili jeden nebo více případů interpersonálního násilí, množství některých typů násilí, o kterých lidé mluvili, je příliš malé na analýzu takto podrobných informací. Další podrobnosti o metodologii lze nalézt v příloze A.

Tabulka 1.1 Uvedená období pro různé typy násilí

	Kdykoliv	Po 16. roce	Vloni
Domácí násilí (nesexuální)	x	ano	ano
Sexuální napadení	ano	ano	ano
Pronásledování	ano	x	ano

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001
2. X – v této studii nezjištěno

Struktura zprávy

Kapitola 2 se zabývá rozsahem různých forem mezilidského násilí a mírou, do jaké se překrývají.

Kapitola 3 zkoumá zkušenosti s násilím, jeho dopad na životy lidí a způsoby, které užívají, aby událost pochopili včetně toho, zda ji pokládají za trestný čin nebo ne.

Kapitola 4 se zaměřuje na načasování násilí v kontextu daného vztahu, kdy začalo, kdy skončilo a proč si lidé myslí, že skončilo.

Kapitola 5 popisuje faktory související se zranitelností k mezilidskému násilí včetně socio-ekonomických a demografických charakteristik.

Kapitola 6 se věnuje různým způsobům, kterými lidé vyhledávali pomoc, zda využili dobrovolnické nebo zákonem stanovené instituce včetně policie, a co si o nich mysleli.

Kapitola 7 srovnává výsledky modulu Britského průzkumu kriminality 2001 o domácím násilí, kde respondenti sami vyplňovali dotazník, s ostatními BCS studiemi.

Přílohy:

A Design průzkumu a metodologické otázky. Vytváření vzorku, míra odezvy, analýza možných dopadů použité metodologie jako je pohlaví tazatelů a jejich pomoc při vyplňování dotazníku, a jak často byl v místnosti přítomný další člověk.

B Testy statistické významnosti rizikových faktorů.

2. Rozsah interpersonálního násilí

Tato kapitola předkládá odhady o rozsahu domácího násilí, sexuálního napadení a pronásledování v Anglii a Walesu. Vzhledem k množství definic pro různé formy interpersonálního násilí, které se dnes na veřejnosti používají, uvádíme rozsah násilí v rámci řady definic. Rovněž zde věnujeme pozornost mnohonásobné viktimizaci a překrývání několika forem interpersonálního násilí, které oběti zažily.

Prevalence interpersonálního násilí

Interpersonální násilí je široce rozšířené v tom smyslu, že o některých zkušenostech (ke kterým došlo v průběhu života) hovoří více jak třetina lidí (36 %). Je ale i koncentrované a to tak, že menší skupina, většinou to jsou ženy, utrpí mnohonásobné útoky a je předmětem více, jak jedné formy interpersonálního násilí.

V průběhu života

Britský průzkum kriminality (2001) odhaduje, že 45 % žen a 26 % mužů ve věku od 16 do 59 v životě zažili alespoň jeden incident interpersonálního násilí, použijeme-li tu nejširší definici³.

Dvacet čtyři procent žen a pět procent mužů byli obětí některé z forem sexuálního napadení alespoň jednou v životě.

Pět procent žen bylo znásilněno a tři procenta utrpěla jiný typ závažného sexuálního napadení včetně proniknutí do těla alespoň jednou v životě. Celkem tedy vážné sexuální napadení zažilo sedm procent žen. Podíl mužů, kteří uvedli znásilnění bylo 0,9 % a celkem bylo mužů, kteří během života prodělali vážné sexuální napadení, 1,5 %.

Po 16. roce

Britský průzkum kriminality odhaduje, že každá čtvrtá žena (26 %) a 17 % mužů ve věku mezi 16 a 59 lety zažili alespoň jeden případ nesexuálního domácího zneužívání, vyhrožování nebo použití síly po dosažení 16 let. Pokud odečteme finanční a emocionální týrání a omezíme-li tak násilí jen na použití nesexuálních výhrůžek nebo použití síly, pak 21 % žen a 10 % mužů zažilo domácí násilí po 16. roce.

³ Toto číslo zahrnuje jakékoliv sexuální napadení a pronásledování v průběhu života respondenta a domácí násilí (zneužívání, výhrůžky nebo použití síly) pouze po 16. roce věku (další podrobnosti naleznete v přehledu 1.1)

Schéma 2.1 Prevalence domácího násilí (nesexuální, po 16. roce)

Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát

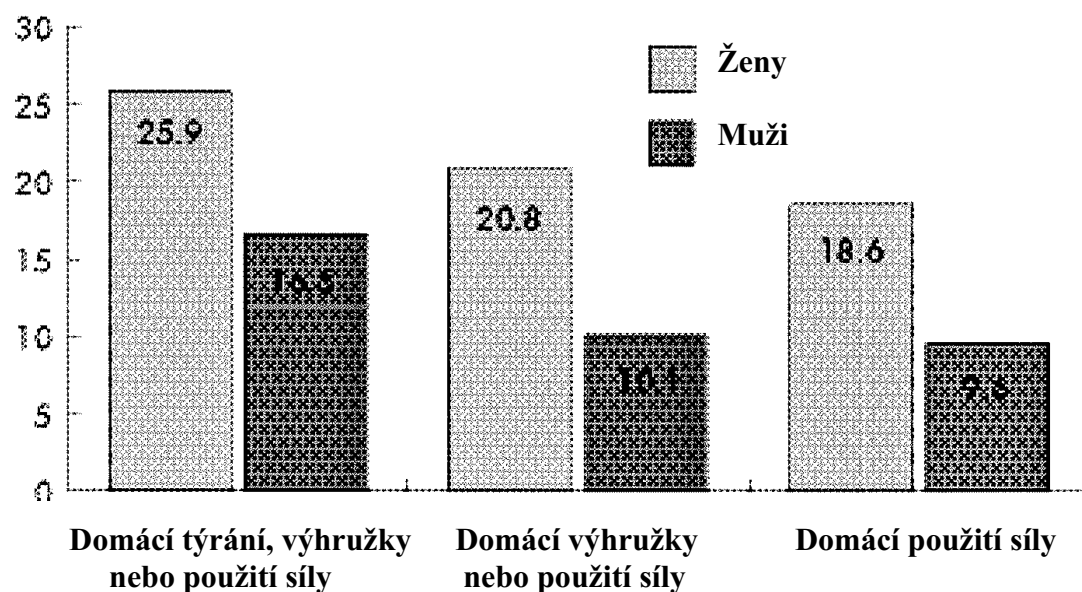
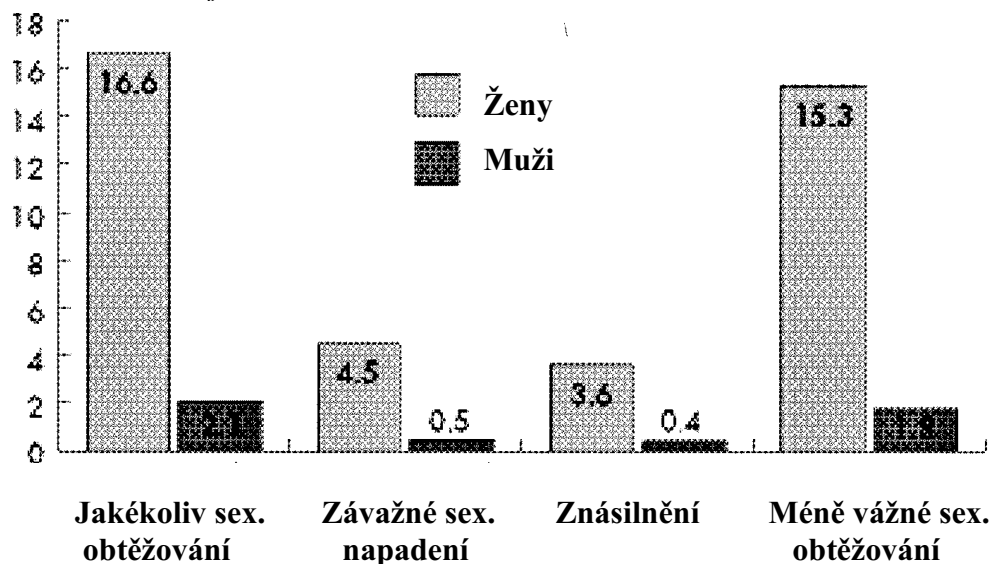

Schéma 2.2 Prevalence sexuálního napadení (včetně pokusů) po 16. roce

Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát

Sedmnáct procent žen a dvě procenta mužů byla sexuálně napadena alespoň jednou po dosažení 16. roku. Čtyři procenta žen byla znásilněna a jedno procento zažilo jiný typ závažného sexuálního napadení po 16. roce. Celkem tedy pět procent žen utrpělo závažné sexuální napadení. Počet mužů, kteří zažili znásilnění bylo 0,4 % a celkem bylo mužů, kteří utrpěli závažné sexuální napadení, 0,5 %.

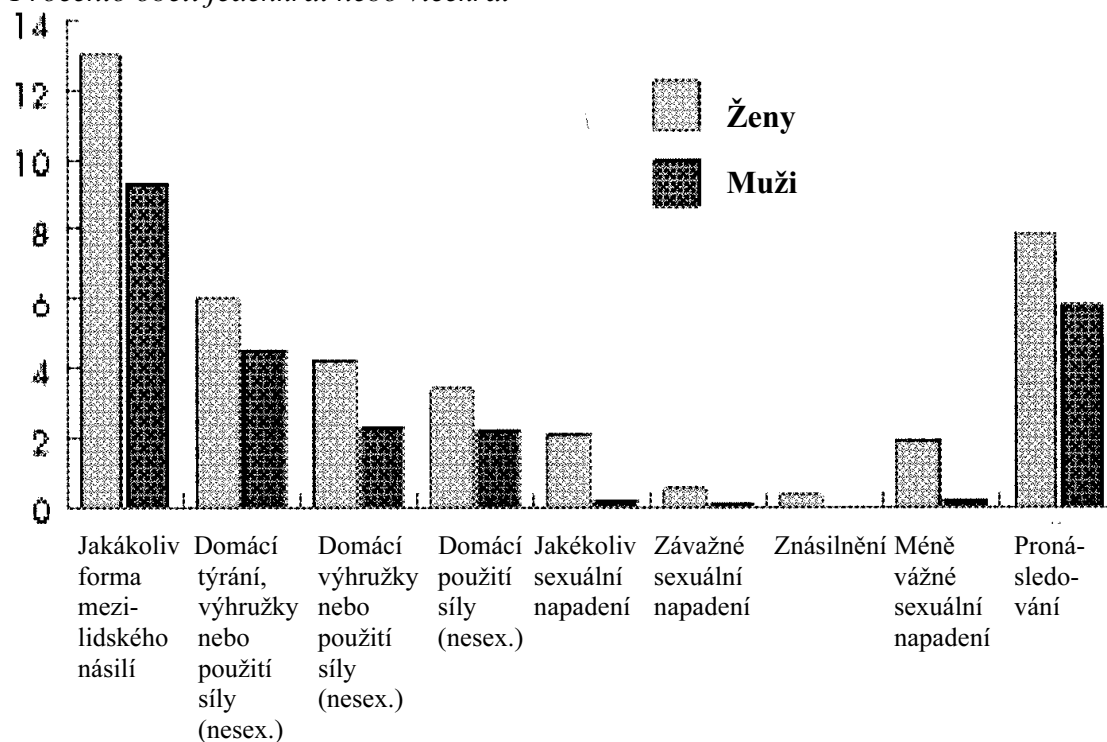
Devatenáct procent žen a 12 % mužů během života zažilo pronásledování nebo obtěžování.

Prevalence v období 12 měsíců před rozhovorem

Britský průzkum kriminality odhaduje, že třináct procent žen a devět procent mužů bylo obětí nějaké formy mezilidského násilí během 12 měsíců před rozhovorem (dále jen „minulý rok“ nebo „vloni“). Mezi ženami šest procent zažilo nesexuální domácí týrání, výhrůžky nebo použití síly, dvě procenta zažila méně závažné sexuální napadení, 0,5 % závažné sexuální napadení (a 0,3 % znásilnění). Osm procent zažilo pronásledování. Pět procent mužů bylo předmětem nesexuálního domácího týrání, vyhrožování nebo použití síly, 0,2 % jakékoliv formy sexuálního obtěžování (kombinace méně a více závažného) a šest procent zažilo pronásledování.

Schéma 2.3 Prevalence interpersonálního násilí v minulém roce

Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát

Tabulka 2.1 Prevalence interpersonálního násilí*Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát*

	Ženy			Muži		
	Kdykoliv	Po 16. roce	Vloni	Kdykoliv	Po 16. roce	Vloni
Jakákoliv forma interperson. násilí	...	...	13.0	...	...	9.3
Domácí násilí (nesexuální)						
- domácí týrání, výhrůžky nebo síla	...	25.9	6.0	...	16.6	4.5
- domácí výhrůžky nebo síla	...	20.8	4.2	...	10.1	2.3
- domácí použití síly	...	18.6	3.4	...	9.6	2.2
- mírné	...	15.4	2.6	...	5.1	1.1
- závažné	...	11.3	1.6	...	6.6	1.2
Sexuální napadení						
(jakékoliv, včetně pokusů)	24.1	16.6	2.1	4.7	2.1	0.2
- závažné sexuální napadení						
(včetně pokusů)	7.0	4.5	0.5	1.5	0.5	0.1
- závažné sexuální napadení						
(vyjma pokusů)	5.6	3.6	0.3	0.9	0.3	0.1
- znásilnění 1994 (včetně pokusů)	5.2	3.6	0.3	0.9	0.4	<0.0
- znásilnění 1994 (vyjma pokusů)	4.2	3.0	0.2	0.6	0.2	<0.0
- znásilnění 2003 (včetně pokusů)	5.5	3.7	0.3	1.2	0.4	<0.0
- znásilnění 2003 (vyjma pokusů)	4.4	3.1	0.2	0.7	0.2	<0.0
- napadení vniknutím 2003						
(včetně pokusů)	2.9	1.6	0.3	0.4	0.2	<0.0
- napadení vniknutím 2003						
(vyjma pokusů)	2.2	1.2	0.2	0.3	0.1	<0.0
- méně vážné sexuální napadení	22.3	15.3	1.9	3.9	1.8	0.2
Pronásledování	18.9	...	7.8	11.6	...	5.8

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality (2001)
2. '...' Nelze použít/Nejsou data
3. Data zaokrouhlena na jedno desetinné místo.
4. Odhady prevalence jsou založené na celém vzorku včetně těch, kteří prohlásili, že nevědí nebo nechtějí odpovídat na otázku.
5. Znásilnění (1994) je právní kategorie znásilnění, jak byla stanovena v roce 1994. Jedná se o vniknutí penisu do pochvy nebo konečníku bez souhlasu. Znásilnění (2003) je právní kategorie znásilnění, jak byla do legislativy uvedena v roce 2003. Navíc obsahuje vsunutí penisu do úst bez souhlasu. Napadení vniknutím (2003) je nový trestný čin, který platí od roku 2003. Jedná se o vsunutí předmětu nebo jiné části těla do pochvy nebo konečníku bez souhlasu.

Porovnávat profily incidentů, ke kterým došlo „po 16. roce“ a „vloni“, jak jsou ve zprávě uvedené, lze jen velmi opatrně. Je zde alespoň pět důvodů, proč se mezi těmito dvěma časovými obdobími objevují rozdíly.

- 1) v průběhu mnoha let života má člověk více příležitosti, aby byl konfrontován s mezilidským násilím, než během jednoho roku – „minulého roku“. V tomto smyslu je „minulý rok“ jen malým výsekem podkategorie „po 16. roce“. V „minulém roce“ je tedy menší pravděpodobnost incidence a závažných činů než v období „po 16. roce“.
- 2) odpovědi respondentů mohou být ovlivněné faktorem paměti a vybavování. Je možné, že se na staré události zapomnělo nebo si na ně člověk hůře vzpomene, než na události, ke kterým došlo nedávno. To by mohlo vést k výrazně nižšímu počtu událostí, na které si respondenti vzpomněli v kategorii „po 16. roce“ v porovnání s období v „minulém roce“.
- 3) události, ke kterým došlo v minulém roce, se nemusí ve studii objevit, protože se oběti dosud s daným zážitkem nevyrovnaly, ještě o něm s jinými lidmi nemluvily a necítí se schopné odpovědět na otázky s více možnostmi odpovědí, které jim nabídne anonymní počítač.
- 4) události, ke kterým došlo v minulém roce, se nemusí ve studii objevit, protože se oběti nedávno odstěhovaly od násilnického partnera a ještě se neusadily na novém místě, možná žijí u rodiny, přátel nebo v útulku, a tak nespádají do rámce vzorku Britského průzkumu kriminality, který zahrnuje jen obyvatele žijící v soukromých domácnostech.
- 5) v průběhu let mohlo dojít k určitým změnám, minimálně ve dvou směrech: dnes mohou být lidé více pohotoví a spíše nazývat různé činy domácím násilím, znásilněním nebo pronásledováním než tomu bylo několik desetiletí zpátky; a/nebo dnes je možná množství interpersonálního násilí „reálně“ vyšší než v minulosti. I když některé údaje prezentované v této zprávě se dotýkají některých z těchto problémů, mnohé tyto otázky nelze vyřešit výsledky týkající se jen jednoho časového období. Spíše se jedná o problematiku, kterou je třeba vzít v úvahu, když se vedle sebe postaví údaje o událostech „po 16. roce“ a v „minulém roce“.

Prevalence podrobně

Tabulka 2.2 ukazuje detailnější analýzu prevalence různých typů násilí. Popisy odlišných typů nesexuálního domácího násilí a jejich pozice na hierarchické škále, byly vytvořené použitím modifikované verze široce využívané Škály taktiky v konfliktu (Straus a Gelles 1990). Tuto škálu jsme upravili ve shodě s kritickými komentáři odborníků (např. Dobash a kol. 1992) a rovněž jsme vzali v úvahu kontext Velké Británie (např. menší rozšíření zbraní než v USA). Zpráva používá skupinu kategorií, které seskupují různé úrovně domácího násilí: zneužívání, které zahrnuje finanční a emocionální zneužívání; výhružky, které jsou omezené na vyhrožování, že člověk zraní respondenta nebo někoho jemu blízkého, což respondentovi způsobilo obavy; dvě úrovně domácího násilí – mírné užití síly, které se omezuje na strčení, držení na zemi nebo na facku, a závažné užití síly, které zahrnuje kopání, uhození pěstí, škrcení, vyhrožování smrtí a použití zbraně nebo vyhrožování, že člověk použije zbraň. Tento seznam neobsahuje sexuální napadání, které je zahrnuto na zvláštní škále.

Tabulka 2.2 Prevalence interpersonálního násilí podrobně
Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát
BCS

	Ženy				Muži			
	Kdykoliv	Po 16. roce, vloni (000's)	Vloni	Odhad počtu obětí	Kdykoliv	Po 16. roce	Vloni	Odhad počtu obětí, vloni (000's)
Povaha násilí								
Nesexuální domácí násilí								
<i>Domácí zneužívání, výhrůžky nebo použití síly</i>	...	25,9	6	931	...	16,6	4,5	681
Zabránil/a vám mít spravedlivý podíl na penězích v domácnosti.	...	7,7	1,5	232	...	3,2	0,7	103
Zabránil/a vám vidět se s přáteli a příbuznými	...	9,1	2	311	...	7,0	2,1	317
Buďto vám zabránil/a mít spravedlivý podíl na penězích v domácnosti nebo vám zabránil/a vidět se s přáteli a příbuznými.	...	13,3	2,9	456	...	9,3	2,6	396
<i>Domácí výhrůžky nebo použití síly</i>	...	20,8	4,2	657	...	10,1	2,3	356
Strašil/a výhrůžkami, že vás zraní nebo ublíží vám blízké osobě.	...	11,3	2,0	310	...	1,4	0,2	27
<i>Domácí použití síly</i>	...	18,6	3,4	529	...	9,6	2,2	338
<i>Mírné</i> (strčil/a vás, přitiskl/a k zemi, uhodil/a vás)	...	15,4	2,6	410	...	5,1	1,1	174
<i>Závažné</i>	...	11,3	1,6	242	...	6,6	1,2	186
Kopl/a vás, kousl/a nebo uhodil/a pěstí nebo něčím hodil/a, aby vás zranil/a	...	9,7	1,3	205	...	5,9	1,2	177
Škrtil/a vás nebo se vás pokusil/a uškrtit	...	4,6	0,4	65	...	0,4	<0,1	6
Vyhrožoval/a vám zbraní jako je hůl nebo nůž	...	2,6	0,2	36	...	1,6	0,1	16
Vyhrožoval/a, že vás zabije	...	3,4	0,5	82	...	0,6	0,1	13
Použil/a proti vám zbraň, např. nůž	...	1,2	0,1	13	...	0,7	0,1	11
Použil/a jiný druh síly proti vám	...	4,9	0,6	88	...	1,5	0,4	57
Sexuální napadení								
<i>Závažné sexuální napadení</i> ⁶	7,0	4,5	0,5	79	1,5	0,5	0,1	
Znásilnění (1994)	5,2	3,6	0,3	47	0,9	0,4	<0,0	
Vnikl do vaší pochvy penisem	3,8	2,7	0,2	25	***	***	***	***
Vnikl do vašeho konečníku penisem	0,9	0,7	<0,1	5	0,6	0,2	<0,1	
Pokusil se vsunout penis do vaší pochvy	1,3	0,8	0,1	21	***	***	***	***
Pokusil se vsunout penis do vašeho konečníku	0,3	0,2	<0,1	2	0,3	0,2	<0,1	
Znásilnění (2003)	5,5	3,7	0,3	52	1,2	0,4	<0,0	
Vsunul vám penis do úst	0,9	0,6	0,1	10	0,2	<0,1	<0,1	
Pokusil se vám vsunout penis do úst	0,2	0,1	<0,1	2	0,2	<0,1	...	
Napadení vniknutím (2003)	2,9	1,6	0,3	42	0,4	0,2	<0,0	
Vsunul vám do pochvy předmět (včetně prstů)	2,0	1,1	0,2	25	***	***	***	***

Pokusil se vám do pochvy vsunout předmět (včetně prstů)	0,8	0,4	0,1	15	***	***	***	***
Vsunul vám do konečníku předmět (včetně prstů)	0,4	0,2	<0,1	5	0,3	0,1	<0,1	
Pokusil se vám vsunout do konečníku předmět (včetně prstů)	0,1	0,1	<0,1	2	0,1	<0,1	<0,1	
<i>Méně závažné sexuální obtěžování</i>	22,3	15,3	1,9	293	3,9	1,8	0,2	24
Neslušně se odhaloval způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení	12,8	8,0	0,5	80	1,2	0,5	0,1	11
Sexuálně se vás dotýkal způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení (př. osahávání, dotýkání se prsou nebo hýždí, nežádoucí líbání)	10,7	7,0	1,1	172	2,3	1,1	0,1	10
Sexuálně vám vyhrožoval/a způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení (př. požadoval/a sex když jste nechtěl/a, pronásledoval/a vás nebo zahnal/a do kouta sexuálně vyhrožujícím způsobem)	4,9	3,8	0,6	90	0,8	0,4	<0,1	4
Pronásledování	18,9	...	7,8	1206	11,6	...	5,8	888
Obdržel/a jsem sérii (tedy dva a více) telefonátů nebo dopisů, které byly obscenní, výrazně obtěžující nebo vyhrožující nebo jsem obdržel/a obscenní, urážlivé nebo znepokojující materiály.	13,5	...		758	5,3	...	2,7	410
Někdo se pravidelně potuloval u mého domu/práce/místa kam pravidelně chodím nebo mě neustále sledoval (alespoň dvakrát).	3,7	...	1,1	167	1,0	...	0,4	54
Někdo úmyslně zasáhl/poškodil můj majetek alespoň dvakrát.	5,0	...	2,5	385	6,5	...	3,1	477

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001
2. '...' Není k dispozici
3. '***' Nelze použít
4. '!' označuje – nejsou případy v této kategorii
5. Odhadované počty obětí jsou zaokrouhleny k nejbližšímu tisíci.
6. Množství mužských obětí závažných sexuálních napadení není k dispozici vlivem malého počtu případů. Odhady prevalence vycházejí z celého vzorku včetně těch, kteří řekli, že nevědí nebo nechtějí odpovědět na otázku.

Typologie různých forem sexuálního napadení je zde podrobnější než u Škály taktiky v konfliktu (která obsahuje jen jednu položku o sexu) a předchází studii Britského průzkumu kriminality. Jsou zde dvě základní úrovně: závažné a méně závažné sexuální napadení. „Závažné sexuální napadení“ se definuje jako vniknutí (nebo pokus o vniknutí) do těla bez souhlasu. Rozlišují se zde tři další kategorie. Zaprvé, se jedná o skutky, které odpovídají právní definici znásilnění z roku 1994, tedy vniknutí mužského penisu do pochvy nebo konečníku bez souhlasu. Zadruhé se jedná o skutky, které navíc ještě odpovídají rozšířené definici znásilnění z roku 2003, tedy vsunutí penisu do úst bez souhlasu. Třetí kategorie zahrnuje skutky, které spadají pod nový trestný čin „napadení vniknutím“, tedy vsunutí jiné části těla nebo předmětu do pochvy nebo konečníku bez souhlasu. V průzkumu jsou jasně vyjmenované všechny otvory a předměty ze dvou důvodů. Zaprvé, někteří odborníci se domnívali, že respondenti by činy spadající do této kategorie neuváděli, pokud by nebyly explicitně pojmenované. Zadruhé, v revizi sexuálních trestných činů ministerstva vnitra (2000) a v následném návrhu zákona o sexuálních trestných činech (Sněmovna lordů 2003) bylo navrženo, že nežádoucí vsunutí mužského penisu do úst by se mělo zahrnout do právní kategorie znásilnění, ale nežádoucí vsunutí jiné části těla než je penis do pochvy nebo konečníku by mělo spadat do nové právní kategorie „napadení vniknutím“. Jsou zde tedy uvedena data k událostem, které odpovídají právní definici znásilnění z roku 1994, dále těm, které odpovídají rozšířené verzi definice znásilnění z roku 2003, a těm, které spadají pod nový trestný čin „napadení vniknutím“.

U méně závažného sexuálního napadení byla stanovena minimální hranice, kdy událost způsobila „strach, obavy nebo pocity ohrožení“, aby se tak zamezilo nejasnostem a triviálním nebo falešným odpovědím. Použily se zde termíny navržené ministerstvem vnitra (2000). Tři podkategorie méně závažného sexuálního napadení, které se v průzkumu použily, byly podrobně popsány a pro vyjasnění doplněny příklady: neslušně se před vámi odhaloval/a způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení; sexuálně se vás dotýkal/a, když jste nechtěla, způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení (př. osahávání, dotýkání se prsou nebo hýždí, nežádoucí líbání); sexuálně vám vyhrožoval/a způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení (př. požadoval/a sex když jste nechtěl/a, pronásledoval/a vás nebo zahnal/a do kouta sexuálně vyhrožujícím způsobem).

Studie dále používá tři různé kategorie pro analýzu nesexuálního domácího násilí: emoční a finanční zneužívání, vyhrožování a použití síly. Tyto skutky se u žen objevují současně, jak ukazuje tabulka 2.9. Tím se myslí to, že lidé, kteří zažili závažnější formy násilí, pravděpodobně zažili i méně závažné formy. Tedy mezi ženami, které se staly obětí použití síly, polovina (48 %) zažila i výhrůžky a skoro polovina (41 %) emocionální nebo finanční zneužívání. U mužů se však tyto události mnohem méně překrývají. Z těch, kteří byli obětí použití síly, jen 9 % také zažilo výhrůžky a 28 % emocionální nebo finanční zneužívání.

Nejčastější formou nesexuálního domácího násilí použitou proti ženám bylo „strčil vás, přitiskl k zemi, uhodil vás“, což zažilo 15 % žen po 16. roce. Tři procenta (410 000 žen) uvedla, že zažila tuto formu násilí v minulém roce. Deset procent žen po 16. roce zažilo formu „kopl vás, kousl nebo uhodil pěstí nebo něčím hodil, co vás mohlo zranit“. Jedno procento (205 000 žen) to zažilo v minulém roce. Velice závažnou a život ohrožující formu domácího násilí – „škrtil vás nebo se vás pokusil uškrtit“ – zažilo pět procent žen po 16. roce věku. V minulém roce se to stalo 65 000 žen.

Míra mnoha forem nesexuálního domácího násilí u mužů byla zhruba o polovinu nižší než u žen. Význam těchto činů zde také může být odlišný. Muži uváděli vyhrožování mnohem méně než ženy – zatímco jedenácti procentům žen bylo vyhrožováno po 16. roce a přes 300 000 v minulém roce, jen jedno procento mužů zažilo po 16. roce vyhrožování a v minulém roce to bylo méně než 30 000. Kontext strachu je důležitým prvkem pro porozumění domácímu násilí jakožto ovládání nátlakem. Množství mužů, kteří uváděli potenciálně život ohrožující formy násilí jako „škrtení nebo pokus uškrtení“, bylo jen pouhou desetinou počtu žen, které zažily stejnou událost.

Nejčastější formou méně závažného sexuálního napadení v minulém roce bylo nežádoucí dotýkání se způsobem, který vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení, což zažilo 172 000 žen. Výsledky pro formy závažného sexuálního napadení včetně nežádoucího vniknutí do těla se lišily. Jen více než polovina případů spadala pod (dnes již neplatnou) definici znásilnění jakožto sexu bez souhlasu a týkající se pochvy a penisu. Tři čtvrtiny však spadaly pod znásilnění podle rozšířené definice z roku 1994 (sex bez souhlasu týkající se penisu a pochvy nebo konečníku). Další rozšíření definice znásilnění v roce 2003 (obsahující vsunutí penisu do úst bez souhlasu) ještě mírně zvýšilo množství případů závažného sexuálního napadení, které právně spadá pod znásilnění. Nový trestný čin „napadení vniknutím“ by byl relevantní u dalších případů závažného sexuálního napadení, které nespádají pod definici znásilnění. Nejčastějším z nich bylo vsunutí části těla nebo předmětu do pochvy bez souhlasu. U mužů bylo množství uvedených incidentů závažného sexuálního napadení příliš malé na další analýzu.

Pronásledování se definuje jako vícečetné jednání, jako série událostí. Není zde žádný rozdíl mezi množstvím incidentů a množstvím obětí, protože i když došlo k více odděleným incidentům, počítali se jako jedno vícečetné jednání ve smyslu obtěžování, a také proto, že respondenti nebyli tázáni, zda se jednalo o více pachatelů (přestože, k takové události mohlo dojít). Respondenti byli tázáni na tři typy pronásledování nebo obtěžování. Nejčastější formou byly telefonní hovory nebo napsané lístky nebo jiný materiál, které respondent obdržel a které byly obscénní, urážlivé nebo znepokojující, výhružné nebo člověka výrazně obtěžovaly. Tuto formu v minulém roce zažilo 4,9 % žen a 2,7 % mužů.

Druhou nejčastější formou bylo úmyslné zacházení s věcmi nebo jejich poškozování, což zažilo 2,5 % žen a 3,1 % mužů v minulém roce. Třetí formou bylo pravidelné potulování se u respondentova domu nebo práce nebo neustálé sledování, což zažilo 1,1 % žen a 0,4 % mužů v minulém roce.

Vzhledem k tomu, že jsou tyto výsledky získané v rámci průzkumu, mohlo dojít k chybám při tvoření vzorku. Získaná čísla jsou nejlepšími možnými odhady množství obětí. Tabulka 2.3 ukazuje horní a dolní hranice těchto odhadů, které vychází z 95 % intervalu spolehlivosti a konstrukčním faktorem 1,2.

Tabulka 2.3 Odhad množství obětí za minulý rok s intervaly spolehlivosti

	BCS		
	Průměrný odhad	Nejnižší odhad	Nejvyšší odhad
Ženy			
<i>Domácí násilí (nesexuální)</i>			
- domácí zneužívání, výhrůžky	931,000	853,000	1,009,000
- domácí výhrůžky nebo síla	657,000	590,000	723,000
- domácí síla	529,000	469,000	589,000
<i>Sexuální napadení⁴</i>			
Závažné sex. napadení (včetně	79,000	54,000	104,000
Znásilnění (1994) (včetně	47,000	28,000	67,000
Znásilnění (1994) (vyjma	25,000	11,000	39,000
Méně závažné sex. napadení	293,000	245,000	340,000
<i>Pronásledování</i>	1,206,000	1,112,000	1,299,000
Muži			
<i>Domácí násilí (nesexuální)</i>			
- domácí zneužívání, výhrůžky	672,000	600,000	745,000
- domácí výhrůžky nebo síla	356,00	302,000	409,000
- domácí síla	338,000	286,000	390,000
<i>Pronásledování</i>	888,000	800,000	976,000

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. U odhadů se mohla objevit chyba vzorku. Nejnižší a nejvyšší odhady jsou založené na 95 % intervalech spolehlivosti a předpokládají konstrukční faktor 1,2.
3. Odhady počtu obětí jsou zaokrouhlené k nejbližšímu tisíci.
4. Počet případů závažného sexuálního napadení a znásilnění, ze kterých tyto odhady počtu incidentů jsou odvozené, je nízký – 49 a 30, což je třeba vzít v úvahu. Výskyt těchto případů u mužů byl příliš nízký na vyslovení srovnatelných odhadů.

Odhady případů interpersonálního násilí (rok před rozhovorem)

Zatímco prevalence znamená podíl obyvatelstva, které zažilo určitý typ násilí, jedenkrát nebo vícekrát, incidence představuje celkový počet případů, u kterých došlo k násilí. Respondenti byli tázáni, kolikrát se jim přihodil určitý typ incidentu. Odhady počtu incidentů se odvodily právě z těchto následných otázek v rámci modulu. Kategorie různých odpovědí u určitých otázek se daly do skupin, takže bylo třeba vzít odpovídající hodnoty reprezentující každou skupinu (pokud možno použila se střední hodnota). K usnadnění situace respondentům, následné otázky nutné k zjištění incidence se nepokládaly ve vztahu k finančnímu a emocionálnímu zneužívání. Otázky na „škrtil / vyhrožoval zabitím / vyhrožoval zbraní / a jiné použití síly dosud neuvedené“ se daly do jedné skupiny. Frekvence různých forem domácího násilí na obětech (po 16. roce) je uvedena v tabulce níže.

Odhady počtu incidentů, které respondenti zažili rok před rozhovorem, se pak vynásobily odpovídajícím faktorem, aby bylo možné stanovit odhady pro celou populaci (ve věku 16-59 let) v Anglii a Walesu.

Je důležité si uvědomit, že počet incidentů je vyšší než je množství obětí, protože některé zažily více jak jeden incident. Odhady těchto událostí, které jsou zde uvedené jsou souhrnem událostí, kdy došlo k různým činům. Je tedy možné, že během jednoho incidentu došlo k více takovým činům, které tak ale nepředstavují oddělené „incidenty“. Je ale také možné, že díky tomu, že jedna „událost“ domácího násilí může trvat až několik hodin, mohlo dojít k podcenění množství opakovaných trestných činů.

Tabulka 2.4 Frekvence viktimizace domácím násilím u obětí po 16. roce

	<i>Procenta</i>					<i>BCS</i>	
	Jednou	Dvakrát	3 až 5	6 až 50	Více než 50	Bezpočet (nelze spoč.)	N (nevážené)
Ženy							
Výhrůžky	20	10	25	32	3	12	1562
Strčil/a, držel/a, přitiskl/a k zemi nebo uhodil/a	25	14	27	25	2	8	2111
Kopl/a, kousl/a, uhodil/a, hodil/a něčím, co zranilo	21	12	22	31	2	11	1362
Škrtil/a, snažil/a se uškrtit, vyhrožoval/a zbraní nebo ji použil/a, vyhrožoval/a smrtí	36	14	18	20	2	10	993
Muži							
Výhrůžky	35	13	26	19	1	5	157
Strčil/a, držel/a, přitiskl/a k zemi nebo uhodil/a	34	24	27	13	1	1	505
Kopl/a, kousl/a, uhodil/a, hodil/a něčím, co zranilo	43	17	26	12	<1	1	617
Škrtil/a, snažil/a se uškrtit, vyhrožoval/a zbraní nebo ji použil/a, vyhrožoval/a smrtí	50	17	20	9	1	2	25

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001
2. Tato čísla uvádějí frekvenci viktimizace po 16. roce.

Ženy

Britský průzkum kriminality odhaduje, že rok před rozhovorem došlo k 12,9 milionům incidentů domácího násilí (nesexuální vyhrožování nebo použití síly) proti ženám. Zúžíme-li definici domácího násilí na nesexuální použití síly, pak došlo k 8,3 milionům incidentů proti ženám (tabulka 2.5).

Britský průzkum kriminality odhaduje, že došlo k 190.000 případům závažného sexuálního napadení žen. Z nich se odhaduje, že bylo 80.000 znásilnění (definice z roku 1994, včetně pokusů). Zároveň došlo k 450.000 incidentům méně vážného sexuálního napadení, což se týkalo skoro 300.000 žen. Více jak milion žen uvedlo, že zažily pronásledování.

Muži

Britský průzkum kriminality odhaduje, že došlo k 2,5 milionům případů nesexuálního domácího násilí proti mužům a to ve formě vyhrožování silou nebo použití síly, a k 2,2 milionům případů, pokud se definice zúží na použití síly (nebo vyhrožování smrtí). Skoro 900.000 mužů uvedlo, že byli pronásledováni. Počet případů sexuálního napadení mužů byl příliš nízký na to, aby bylo možné provést podrobnější analýzu než jen stanovení míry prevalence.

Opakovaná viktimizace

Pro interpersonální násilí je často typická vysoká míra opakované viktimizace, kdy se stejná osoba stane obětí více incidentů stejného typu. Tabulka 2.5 ukazuje, že dvě třetiny ženských obětí nesexuálního domácího násilí (výhrůžky nebo použití síly) a polovina obětí sexuálního napadení v minulém roce zažily více jak jeden incident. Někteří zažili velice vysoké množství těchto událostí: pokud definujeme domácí násilí jako nesexuální výhrůžky a použití síly, průměrný počet incidentů na jednu ženu bylo v minulém roce skoro 20, a pokud se definice zúží na nesexuální použití síly, pak jich bylo přes 16. Tento průměr je ale ovlivněn skutečností, že několik málo respondentů zažilo velké množství incidentů. Střední hodnota v počtu případů (medián⁴), které oběti zažily, byla čtyři (nesexuální výhrůžky a síla) a pět (nesexuální použití síly). Průměrně zažili muži méně případů než ženy: průměr počtu incidentů domácích výhrůžek a použití síly byl sedm (medián = 2). Skoro polovina mužských obětí zažila jen jeden incident domácího násilí v minulém roce, zatímco u žen to byla jen necelá třetina.

Ženy, které zažily závažné sexuální napadení uváděly v průměru dva incidenty v průběhu minulého roku (medián = 2). Ty, které v minulém roce zažily méně vážné sexuální napadení, také v průměru zažily dva incidenty (medián = 1).

⁴ Medián je jedna ze tří hodnot, která popisuje průměr. Jedná se o „střední“ hodnotu, kdy 50% případů je na každé straně tohoto čísla. Medián nelze tak snadno zkreslit tím, že jde o relativně malé množství obětí, u kterých se odhaduje vysoké množství incidentů.

Tabulka 2.5 Odhad počtu incidentů, kdy došlo k interpersonálnímu násilí v minulém roce

	Odhad počtu incidentů ^{3,4}	Odhad počtu obětí	Prům. počet incident na oběť	Medián počtu incidentů na oběť ⁵	% obětí jen s 1 incidentem	Nežádoucí N (počet obětí ve vzorku) ⁶
Ženy						
Domácí násilí (nesexuální)						
- výhrůžky nebo použití síly	12.900.000	657.000	20	4	28	509
- použití síly	8,280,000	529,000	16	3	32	398
- - mírné	3,970,000	410,000	10	2	37	331
- - závažné	4,300,000	242,000	18	4	27	211
Sexuální napadení						
Závažné sexuální napadení (včetně pokusů)	190,000	79,000	2	2	49	49
Znásilnění (1994) (včetně pokusů) ⁷	80,000	47,000	2	.	50	30
Méně vážné sex. napadení	450,000	293,000	2	1	55	175
Muži						
Domácí násilí (nesexuální)						
- výhrůžky nebo použití síly	2,500,000	356,000	7	2	47	209
- použití síly	2,240,000	338,000	7	2	48	199
- - mírné	1,070,000	174,000	6	1	50	109
- - závažné	1,170,000	186,000	6	2	49	123

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001
2. Odhady počtu incidentů jsou zaokrouhlené k nejbližšímu deseti tisíci. Odhady počtu obětí jsou zaokrouhlené k nejbližšímu tisíci a průměr a medián k nejbližšímu celému číslu.
3. Odhady incidentů jsou souhrnem událostí, kdy došlo k různým činům. Je samozřejmě možné, že se odehrálo více než jeden čin během jedné události, ty ale netvoří oddělené „incidenty“.
4. Odhady počtu incidentů byly stanoveny na základě následných otázek v rámci IPV modulu. Odpovědi na tyto otázky se seskupily do kategorií, z kterých bylo nutné vzít hodnotu reprezentující dané skupiny (kde to bylo možné, vzala se středová hodnota, kromě v případech domácího násilí „více jak 50“, kde odhadnutým číslem bylo 51, a „bezpočet, nelze spočítat“, kde se použilo číslo 60; když ale oběti neznaly odpověď nebo nechtěly říci počet incidentů z minulého roku, byly vyloučeny z analýzy). Vzhledem k typům incidentů domácího násilí, následné otázky se nepokládaly k finančnímu a emocionálnímu zneužívání (proto zde nejsou). Typy škrtit/vyhrožoval smrtí/vyhrožoval zbraní/a jiné použití síly dosud neuvedené se všechny seskupily do jedné kategorie pro následnou otázku na počet incidentů. Dále se použily odhady k populaci z ONS (polovina roku 2001), aby bylo možné odhady aplikovat na populaci (ve věku 16-59) v Anglii a Walesu – u žen to bylo 15,497,000 a u mužů 15,229,500. Tyto faktory je třeba vzít v úvahu při interpretaci dalších výsledků.
5. Medián je jedna ze tří hodnot, která popisuje průměr. Jedná se o „střední“ hodnotu, kdy 50 % případů je na každé straně tohoto čísla. Medián nelze tak snadno zakreslit malým počtem extrémních případů.
6. Počet případů závažného sexuálního napadení a znásilnění, ze kterých se odvodily tyto odhady počtu incidentů jsou nízké – 49 a 30 – proto je nutné s těmito čísly zacházet opatrně. Prevalence u mužů byla příliš nízká na vyslovení srovnatelných odhadů.
7. Velikost vzorku je příliš malá na výpočet mediánu u znásilnění.
8. Prevalence zde zahrnují i odpovědi „nevím/nechci odpovědět“.

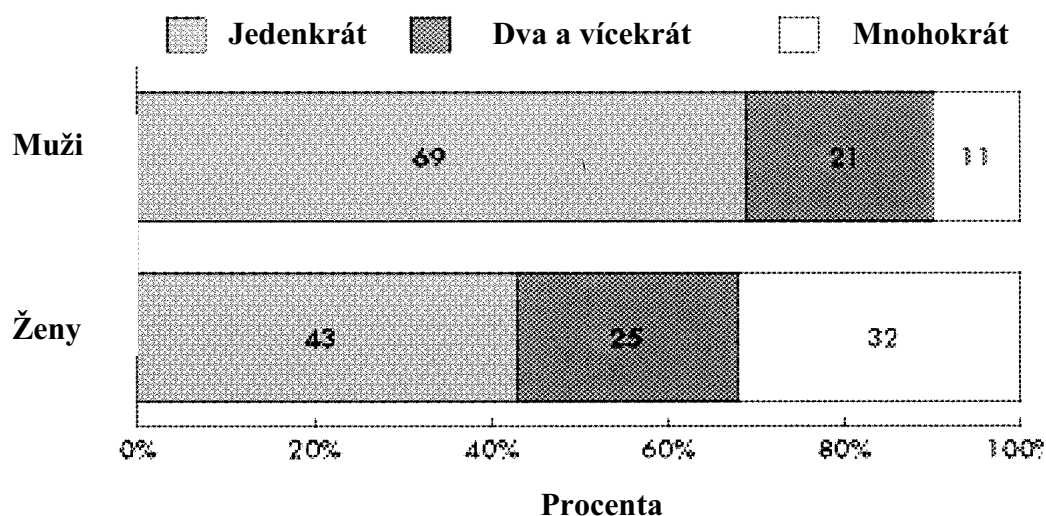
Opakovaná viktimizace stejným pachatelem

Zatímco výsledky o prevalenci ukazují, jak rozšířené mezilidské násilí je, výsledky o opakované viktimizaci naznačují, že existuje menší skupina lidí, která je značně týraná. Vzorce opakované viktimizace se výrazně odlišují. Někteří lidé, obzvláště muži, nezažili více než jeden případ.

Mezi ženami, 43 % zažilo jednu událost domácího násilí od dané osoby a dalších 25 % zažilo ještě jeden nebo dva další incidenty. Mezi muži, 69 % uvedlo, že se daná událost ze strany určitého partnera již neopakovala, a 21 % uvedlo, že se opakovala jednou nebo dvakrát. U žen, 32 % z těch, které zažily domácí násilí po 16. roce, je zažily „mnohokrát“ (tedy čtyřikrát a více), v porovnání s 1,1 % (menšího počtu) mužů, kteří odpověděli stejně.

89 % respondentů, kteří utrpěli čtyři a více incidentů, byly ženy.

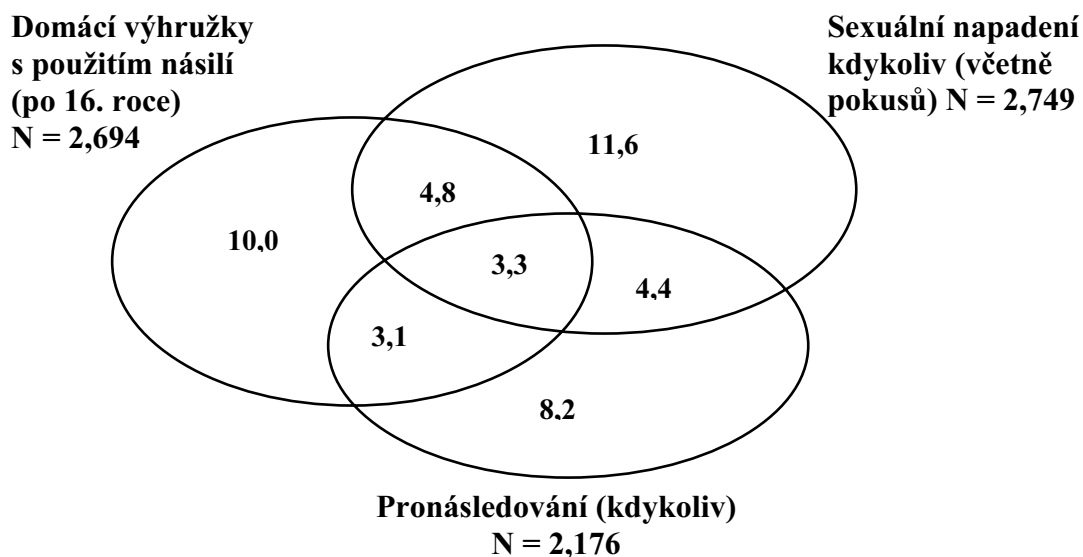
Schéma 2.4 Frekvence domácího násilí od pachatele nejhoršího incidentu po 16. roce

Současný výskyt různých forem domácího násilí

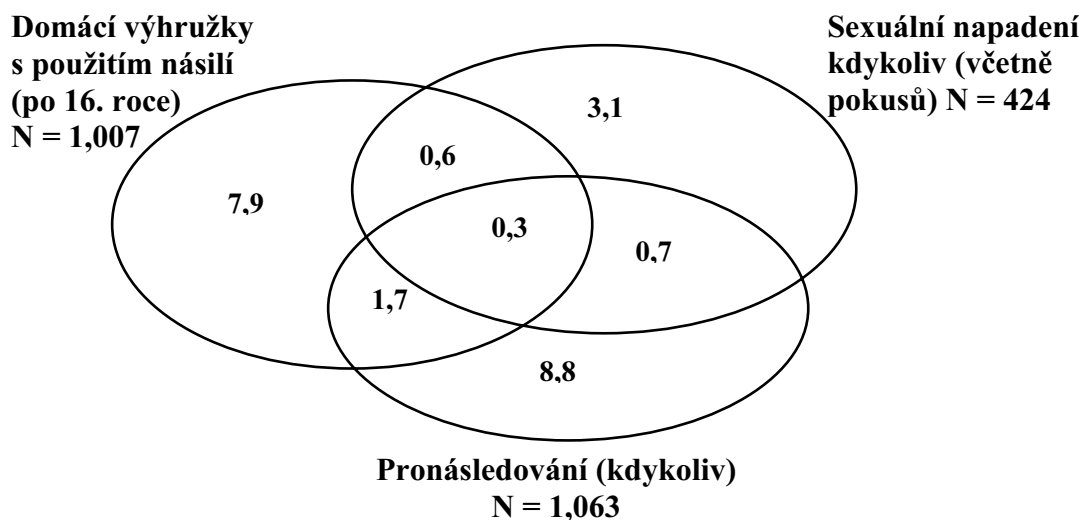
Objevuje se zde skupina lidí, povětšinou se jedná o ženy, které zažily více než jednu, někdy i všechny tři, formy interpersonálního násilí. Skutečnost, že se Britský průzkum kriminality 2001 tázal respondentů na různé typy interpersonálního násilí, nám umožnila prozkoumat míru, do jaké oběti zažily různé formy interpersonálního násilí.

Schéma 2.5 Současný výskyt různých typů interpersonálního násilí u žen, podíl v populaci (procenta)⁵

Schémata 2.5 a 2.6 graficky zobrazují toto překrývání. Je zde znázorněno, že 3,3 % žen a 0,3 % mužů zažili někdy v životě všechny tři formy interpersonálního násilí. Tato procenta ukazují podíl v populaci a ne ve skupině obětí, které zažily interpersonální násilí.

Schéma 2.6 Současný výskyt různých typů mezilidského násilí u mužů, podíl v populaci (procenta)⁴

⁵ Schémata 2.5 a 2.6 jsou založená na vzorku, kdy respondent sám vyplnil dotazník („self-report“ dotazník).

Zatímco většina mužských (85 %) i ženských (66 %) obětí zažila jen jednu formu mezilidského násilí, menšina mužů (1 %) a žen (7 %) zažila všechny tři formy. Dalších 17 % ženských a 13 % mužských obětí uvedlo, že zažili dvě formy interpersonálního násilí. Tyto údaje ukazují tabulky 2.6 a 2.7.

Mezi ženami, oběti pronásledování častěji také zažily další formy násilí: 17 % těch, které byly pronásledované, také zažily domácí násilí a sexuální napadení. U mužů byl výskyt více forem interpersonálního násilí méně pravděpodobný.

Tabulka 2.6 Míra, do jaké oběti zažily další typy násilí

Procenta	BCS	
	Ženy	Muži
Domácí násilí (nesexuální výhrůžky nebo použití síly – od 16)		
Pouze domácí výhrůžky a síla (od 16)	47	75
Domácí výhrůžky nebo síla (od 16) + sexuální napadení (kdykoliv), ne pronásledování	23	6
Domácí výhrůžky nebo síla (od 16) + pronásledování (kdykoliv), ne sexuální napadení	14	16
Domácí výhrůžky nebo síla (od 16) + sexuální napadení (kdykoliv) + pronásledování (kdykoliv)	15	3
<i>Nevážené N (oběti domácích výhrůžek nebo použití síly)</i>	2694	1007
Sexuální napadení (kdykoliv)		
Pouze sexuální napadení	48	65
Sexuální napadení + domácí výhrůžky nebo síla (od 16), ne pronásledování	20	13
Sexuální napadení + pronásledování (kdykoliv), ne domácí výhrůžky nebo síla	18	16
Sexuální napadení (kdykoliv) + pronásledování (kdykoliv) + dom. výhrůžky nebo síla (od 16)	14	6
<i>Nevážené N (oběti sexuálního napadení)</i>	2749	424
Pronásledování (kdykoliv)		
Pouze pronásledování	43	76
Pronásledování + domácí výhrůžky nebo síla (od 16), ne sexuální napadení	16	15
Pronásledování + sexuální napadení (kdykoliv), ne domácí násilí	23	6
Pronásledování (kdykoliv) + dom.výhrůžky nebo síla (od 16) + sexuální napadení (kdykoliv)	17	2
<i>Nevážené N (oběti pronásledování)</i>	2176	1063
Celkový počet obětí (jakákoliv forma interpersonálního násilí)	5250	2143

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Sexuální napadení obsahuje vážné i méně vážné incidenty. Rovněž zahrnuje pokusy o vážné sexuální napadení.
3. Založeno na vzorku, kdy respondent vyplnil dotazník sám („self-report“ dotazník).
4. Procenta po součtu nemusí dát 100 vlivem zaokrouhlování.

Tabulka 2.7 Míra překrývání různých typů násilí, oběti

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>					
	Ženské Jeden typ	oběti uvedly:		Mužské oběti uvedly:		
		Dva násilí	Tři typy násilí	Jeden typ násilí	Dva násilí	Tři násilí
Jakákoliv forma interpersonálního násilí	66	27	7	85	13	1
Domácí násilí, nesexuální výhrůžky nebo síla (od 16)	47	37	15	75	22	3
Sexuální napadení	48	38	14	65	29	6
Pronásledování (kdykoliv)	43	40	17	76	21	2

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Sexuální napadení zahrnuje jak závažné tak méně závažné napadení. Rovněž zahrnuje pokusy o vážné sexuální napadení.
3. Velikosti vzorku (nevážené N) naleznete v předchozí tabulce.
4. Založeno na vzorku, kdy respondent vyplnil dotazník sám („self-report“ dotazník)
5. Procenta po sečtení nemusí dát 100 vlivem zaokrouhlování.

Respondenti, kteří zažili nejvážnější formy násilí, měli také více zkušeností i s dalšími typy násilí. Konkrétně skoro dvě třetiny (62 %) žen, které zažily vážné sexuální násilí po 16. roce, rovněž uvedly, že byly obětí domácího násilí (nesexuální výhrůžky nebo použití síly), a 39 % zažily pronásledování. Mezi těmi, kteří zažily pouze méně závažné sexuální napadení, bylo menší množství obětí domácích výhrůžek nebo pronásledování (viz. tabulka 2.8 níže).

Tabulka 2.8 Překrývání sexuálního napadení a dalších forem interpersonálního násilí (ženy)

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>		
	Závažné sexuální napadení (od 16)	Méně vážné sex. napadení (od 16)	Sex. napadení všechny formy (od 16)
Nesexuální domácí násilí (po 16. roce)			
- domácí zneužívání, výhrůžky nebo síla	72	42	45
- domácí výhrůžky nebo síla	62	35	38
- domácí síla	57	32	35
Méně vážné sexuální napadení (po 16. roce)	70	...	...
Pronásledování (kdykoliv)	39	34	34
<i>Nevážené N</i>	<i>570</i>	<i>1762</i>	<i>1927</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001
2. '...' nelze stanovit.
3. Závažné sexuální napadení zahrnuje i pokusy.

Podíváme-li se jen krátce na ty, kteří zažili domácí násilí (nesexuální), vidíme doklad o překrývání mezi různými kategoriemi, které tvoří domácí násilí (tabulka 2.9). U žen, které zažily nesexuální použití síly, je pravděpodobnější, že se také objevilo emocionální a finanční zneužívání a výhrůžky. To odpovídá i interpretaci domácího násilí jako vzorce nátlakového ovládání lidí. U žen, které zažily výhrůžky nebo použití síly, bylo také pravděpodobnější, že zažily i emocionální a finanční zneužívání. U mužů, kteří zažili použití síly, bylo v porovnání s ženami mnohem méně pravděpodobnější, že museli čelit i výhrůžkám nebo emocionálnímu nebo finančnímu zneužívání.

Kapitola 4 se zabývá mírou, do jaké pachatelé různých forem interpersonálního násilí měli intimní vztah s obětí. I když se zdá logické, že pachatelé těchto různých forem násilí, které se překrývají, mohli být častokrát totožnou osobou, z uvedených dat to nebylo možné potvrdit.

Tabulka 2.9 Překrývání mezi finančním nebo emocionálním zneužíváním, výhrůžkami a použitím síly

<i>Procenta</i>	BCS			
	Ženy		Muži	
	Po 16. roce	Vloni	Po 16. roce	Vloni
Pokud použití síly (nesexuální), pak i:				
- výhrůžky	48	34	9	4
- emocionální nebo finanční zneužívání	41	29	28	18
<i>Nevážené N</i>	<i>2657</i>	<i>463</i>	<i>1045</i>	<i>227</i>
Pokud výhrůžky či síla (nesexuální), pak i:				
- emocionální nebo finanční zneužívání	39	28	28	18
<i>Nevážené N</i>	<i>2977</i>	<i>568</i>	<i>1098</i>	<i>239</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001

Hlavní body

Interpersonální násilí patří k chování, které je v populaci široce rozšířené, jelikož 45 % žen a 26 % mužů uvedlo alespoň jeden incident v životě, ale i koncentrované v tom smyslu, že menší skupina lidí je těžce a opakovaně zneužívána. Interpersonální násilí častěji zažívají ženy než muži, obzvláště pak sexuální napadení. Interpersonální násilí, hlavně domácí násilí, může být také opakující se formou viktimizace.

I když některé zkušenosti s násilím jsou v populaci velice rozšířené, existuje i malá skupina, většinou jde o ženy, která zažila jednotlivé útoky opakovaně a stala se obětí různých forem násilí. Konkrétně dvě třetiny (62 %) žen, které zažily sexuální napadení s proniknutím (nebo pokusy), měly zkušenost i s domácím násilím, a dvě pětiny (39 %) z nich zažily i pronásledování.

3. Zkušenosti s interpersonálním násilím: dopad a význam

Tato kapitola se zabývá zkušenostmi s interpersonálním násilím. Zaměřuje se na podstatu i dopad násilí a zároveň i různé významy, které násilí může pro oběti mít. Interpersonální násilí může způsobit různé fyzické i mentální újmy a může život oběti ovlivnit i v mnoha dalších směrech. Rozsah, v jakém se s tím lidé setkávají, se liší nejen z hlediska povahy násilných činů, ale i frekvence, pohlaví pachatele a obětí a dalších situačních a strukturálních faktorů. Interpersonální násilí může narušit schopnost člověka pracovat a negativně ovlivnit jeho zaměstnání, což může mít i další vliv například na zaměstnavatele. Existuje mnoho definic interpersonálního násilí i různých typů násilí. Rozdíly v definicích se objevují nejen na poli politiky a odborné veřejnosti, ale i v běžné řeči. Mnohé z těchto činů a pojmů, které je popisují, jsou stigmatizované, a slova běžně užívaná k popisu daných skutků mezi odborníky se mezi běžnou veřejností objevují minimálně. I když se o základních definicích a jejich překrývání hovořilo již v úvodu zprávy a v kapitole o rozsahu interpersonálního násilí, tato kapitola se zaměřuje na odlišné definice užívané v praxi, a to hlavně těmi, kteří se stali obětí násilí. Zároveň se kapitola zabývá i otázkou, do jaké míry se tyto definice překrývají s definicemi užívanými ve světě politiky a práva. Analýza interpersonálního násilí, jak je uvedena v této zprávě, je založená na nejhorších událostech, které oběti zažily, buďto po 16. roce věku nebo rok před rozhovorem s výzkumníky. Analýza závažných sexuálních napadení žen se omezila jen na případy s jedním pachatelem.

Zranění

Domácí násilí (nesexuální)

Při incidentech domácího násilí, o kterých respondenti mluvili jako o těch nejhorších, které po 16. roce zažili, typicky došlo i k fyzickému nebo duševnímu zranění oběti. Ženy více než muži utrhly nějakou formu fyzické nebo duševní újmy – tři čtvrtiny žen (75 %) oproti polovině mužů (50 %) uvedlo, že u nich došlo k zranění. Ženské oběti domácího násilí (37 %) spíše než muži (10 %) měly v důsledku incidentu mentální nebo emocionální problémy (podle jejich pojetí). U žen bylo také pravděpodobnější, že došlo k vážnějším fyzickým zraněním jako zlomené kosti/zuby (8 % žen, 2 % mužů) nebo k vážnému pohmoždění (21 % žen, 5 % mužů). Tyto údaje nám ukazují, že dopady domácího násilí mají výraznou nerovnováhu mezi jednotlivými pohlavími.

Jak již bylo uvedeno, tato čísla se týkají nejhorších (podle definice oběti) a ne typických incidentů. Zaměřují se pouze na jeden takový incident a je tedy pravděpodobné, že u opakovaných incidentů se projevuje kumulativní efekt, který zde není zachycen. Nicméně je možné se zaměřit na více týranou skupinu respondentů, tedy na ty, kteří uvedli, že domácí násilí zažili čtyřikrát a vícekrát. U této skupiny, ve které 89 % byly ženy, většina (97 % žen a 87 % mužů) uvedla, že při nejhorším incidentu, který respondenti zažili, byli zranění.

Tabulka 3.1 Zranění utržená během nejhoršího incidentu domácího násilí*Procenta***BCS**

	Ženy			Muži		
	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát po 16. ² roce	Vloni	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát po 16. ² roce	Vloni
Bez zranění	25	3	28	50	13	49
Mentální nebo emoc. problémy	37	60	31	10	37	9
Menší zranění	48	62	46	35	63	41
Mírné zhmoždění nebo monokl	42	52	40	20	36	21
Škrábance	12	20	13	20	50	25
Jiné fyzické zranění	7	15	4	3	9	3
Mírné zranění	26	50	20	15	44	14
Vážné zhmoždění	21	43	15	5	21	5
Krvácení z ran	11	20	8	12	36	11
Vážná zranění	8	17	6	2	7	1
Vnitřní zranění	2	4	2	1	3	1
Zlomené kosti/zuby	7	14	6	1	5	<1
<i>Nevážené N</i>	<i>2744</i>	<i>892</i>	<i>525</i>	<i>982</i>	<i>III</i>	<i>217</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Jedná se o násilí způsobené pachatelem nejhoršího incidentu.
3. Bylo možné uvést víc odpovědí, proto součet procent nemusí být 100.
4. '<1' znamená hodnoty nižší než 0,5 %
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Závažné sexuální napadení

Šest procent případů závažného sexuální napadení žen zahrnovalo více než jednoho pachatele a tyto incidenty nejsou zahrnuté v analýze uvedené v této kapitole. Netýkají se totiž jen kontextu domácnosti ale zahrnují vícero prostředí.

Ženy, které zažily závažné sexuální napadení, tedy napadení zahrnující i nechtěné proniknutí do těla (skrže pochvu, konečník nebo ústa), utrpěly vedle samotného napadení i řadu fyzických a mentálních ran. Ženy měly zvláště sklony k depresím a jiným emocionálním problémům (52 %); objevilo se i znatelné množství pokusů o sebevraždu (5 %); čtyři procenta z nich se musela vypořádat s nechtěným těhotenstvím. Tato forma násilí negativně ovlivňuje i sociální interakci, kdy přes třetinu obětí (38 %) přestalo věřit lidem a 15 % přestalo chodit ven tolik kolik před incidentem; další důsledky se projeví i ve kvalitě jejich života.

Není zde možné uvést i výsledky pro muže ve vztahu k povaze sexuálního napadení, protože počet případů byl příliš nízký na spolehlivou analýzu.

Tabulka 3.2 Další zranění utržená při nejhorším incidentu závažného sexuálního napadení, ženské oběti po 16. roce

<i>Procenta</i>	BCS
Deprese/emocionální problémy	52
Přestala věřit lidem	38
Problémy se spánkem	21
Mírné zhmoždění, škrábance	18
Přestala tolik chodit ven	15
Vážné zhmoždění	10
Krvácení z ran	7
Pokusila se o sebevraždu	5
Vnitřní zranění	4
Jiné fyzické zranění	4
Těhotenství	4
Něco jiného	4
Nakažená nemocí	2
Nic z uvedeného	22
<i>Nevážené N</i>	501

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Bylo možné uvést víc odpovědí, proto součet procent nemusí být 100.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Definice závažného sexuálního napadení obsahuje i skutečnost, že se odehraje bez souhlasu. Různé druhy nátlaku, který pachatelé využili, jsou uvedené v tabulce 3.3. Nejčastější formou nátlaku bylo držení na zemi, ať již po způsobeném zranění nebo po donucení nějakým jiným způsobem. Mnoho respondentů také zažilo výhrůžky a je zde i skupina obětí, která byla napadena v situaci, kdy nebyly schopny vyjádřit souhlas, protože byly v bezvědomí, spaly, nebo byly pod vlivem drog.

Tabulka 3.3 Jak se závažného sexuálního napadení dosáhlo, ženské oběti (po 16. roce)

<i>Procenta</i>	BCS	
	Znásilnění (1994)	Jiné závažné sex. napadení
Výhrůžky	29	37
Vyhrožováno nějakým způsobem	28	34
Výhrůžky, že někoho zraní nebo zraní někoho nebo něco mající pro oběť hodnotu	8	16
Fyzická síla	71	62
Držená na zemi	55	47
Zraněná nějakým způsobem	22	23
Donucená nějakým způsobem	43	42
Použitá zbraň nebo vyhrožování zbraní	10	12
Vyhrožování zbraní	9	11
Použitá zbraň	3	4
Zdrogovaná/v bezvědomí/neschopná vyjádřit	23	27
Zdrogovaná nějakým způsobem	5	6
Stalo se, když neschopná dát souhlas vlivem	15	17
Stalo se, když v bezvědomí nebo spala	10	8
Použitý jiný druh síly nebo zastrašení	20	29
<i>Nevážené N</i>	338	144

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Tato čísla nezahrnují pokusy.
3. Bylo možné uvést víc odpovědí, proto součet procent nemusí být 100.
4. Založeno na všech incidentech, ne na nejhorším incidentu.

Dopad různých typů domácího násilí

Existuje množství způsobů, jak měřit stupeň závažnosti domácího násilí. Často se využívá škála nebo typologie zvaná Škála taktiky v konfliktu (CTS) vytvořená ve Spojených státech Strausem a Gellesem (1990). Modifikovaná verze této škály, upravená podle podmínek ve Velké Británii, se použila i v tomto průzkumu při měření stupňů závažnosti násilí. Měření je založené na povaze činu, kterého se pachatel násilí dopustí, hodnocené na hierarchii se zvyšující se závažností (např. plácnutí, kopnutí, škrcení). Podrobně o tom hovoří kapitola 2 týkající se rozsahu násilí a tato měření byla také výchozím bodem pro stanovení míry prevalence a incidence v Anglii a Walesu.

Nevýhodou Škály taktiky v konfliktu (dále CTS) je skutečnost, že se zaměřuje na čin pachatele a vynechává dopad tohoto činu, ač je zde o dopady a důsledky domácího násilí zájem. Další nevýhodou je, že stejný čin může mít různý dopad a důsledky vlivem situačních a strukturních faktorů. Například stejný čin může mít méně vážný dopad, pokud je směřován od ženy k muži než když je to opačně. Tento problém je pro kritiky

škály CTS jedním ze základních, protože škála tak chybně uvádí, že mezi pohlavími je rovnováha. Ta ovšem mizí, jakmile se zaměříme na dopady činu.

Britský průzkum kriminality zaměřený na interpersonální násilí nasbíral data pomocí CTS a další oddělené škály dopadů násilí a bylo tedy možné tyto námitky prakticky vyzkoušet poprvé i s využitím údajů o britské populaci. Čísla v tabulce 3.4 ukazují, že na dané úrovni síly, ženy spíše utrpěly jak fyzické tak mentální zranění v důsledku daného incidentu, než tomu bylo u mužů. Pokud se analýza zaměří na dopady domácího násilí, objeví se výraznější nerovnováha mezi oběma pohlavími, než když se zaměříme na povahu činu.

Tabulka 3.4 Zranění utrpěná během různých činů domácího násilí, oběti v minulém roce

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>			
	Méně vážný čin		Závažný čin	
	<i>Ženy</i>	<i>Muži²</i>	<i>Ženy</i>	<i>Muži</i>
Mentální újma	21	4	42	11
Fyzické zranění	49	36	77	56
<i>Nevážené N</i>	<i>206</i>	<i>84</i>	<i>153</i>	<i>110</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základní množství mužů, kteří utrpěli méně vážný čin je malé (84 případů), proto je třeba s těmito čísly zacházet opatrně.
3. Při méně vážném činu pachatel do oběti strkal, držel nebo srazil na zem nebo uhodil. Závažný čin se definuje jako čin zahrnující jedno z následujících: kopání, kousání, bití pěstí, hození něčeho na oběť, škrcení nebo dušení, vyhrožování zbraní, vyhrožování smrtí nebo použití zbraně proti oběti.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Vliv na zaměstnání

Interpersonální násilí má vliv na výkonnost lidí v mnoha oblastech jejich aktivit. Patří sem i zaměstnání. Den volna může ovlivnit výši platu a zhoršená výkonnost může vést k ztrátě možnosti postupu nebo dokonce k ztrátě zaměstnání, pokud je nutné, aby se člověk přestěhoval a vyhnul se tak dalšímu násilí. Tyto skutečnosti mohou přispívat k nízkým příjmům, které se pojí s domácím násilím (viz kapitola 5). I zaměstnavatel může utrpět ztrátu, když vyplácí mzdu za dobu, kdy si člověk musel vzít volno, když se jeho výkonnost zhoršila a nebo když zaměstnavatel na své náklady musí hledat nového zaměstnance. Stát a společnost rovněž může utrpět újmu, když je nutné vyplatit nemocenské dávky, a rovněž produktivita celé ekonomiky je zasažena.

Jak vážné ale tyto dopady jsou a jak velké jsou ztráty? Získaná data umožňují odhadnout vliv jednoho incidentu domácího násilí – toho nejhoršího, který člověk zažil. Z definice vychází, že zde bude dopad incidentu vyšší než u typického případu. Jedná se ale jen o jeden incident a většina obětí domácího násilí zažila více než jeden případ, někdy i velice mnoho.

Více jak jedna pětina žen (21 %), které byly zaměstnané a zažily domácí násilí v minulém roce, si musela vzít volno v práci jako důsledek nejhoršího incidentu. Muži si také brali volno, ale v menší míře (6 %). Zhruba u poloviny žen trvala dovolená jeden nebo dva dny. Skoro čtvrtina si ale vzala volno na více než týden. Dvě procenta žen a mužů pak v důsledku incidentu dokonce přišla o práci.

Tabulka 3.5 Dovolená jako důsledek nejhoršího incidentu, minulý rok, ženské oběti

<i>Procenta</i>	BCS
Pokud jste si vzala volno, na jak dlouho:	
Méně jak jeden den	8
Jeden den	21
Dva dny	25
Tři až šest dní	22
Jeden týden až měsíc	19
Více jak měsíc	5
<i>Nevážené N</i>	87

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním souborem jsou respondenti, kteří si vzali v práci volno.
3. Tato čísla je třeba brát s rezervou vzhledem k malému množství respondentů v základním souboru (87).
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Jedná se o „domácí násilí“?

V oblasti teorie i praxe se dnes běžně pojem „domácí násilí“ používá, i když existuje mnoho různých definic. Definice Ministerstva vnitra je uvedena v kapitole 1. Domnívají se ale ti, kteří takové činy zažili, že co se jim stalo, lze pojmenovat jako domácí násilí? Definice, které používají oběti násilí, jsou důležité pro ty, kteří je chtějí povzbudit k vyhledávání pomoci. Pokud jsou totiž pojmy, které různé instituce používají, odlišné od těch, které používají oběti, celý tento proces se stíží. Jak je uvedeno níže, pokud se incident pojmenuje jako domácí násilí, pak je mnohem větší pravděpodobnost, že oběti násilí budou hledat pomoc. Mezi ženami, které se staly obětí domácího násilí po 16. roce (podle přísnější definice Ministerstva vnitra, tedy že došlo k nesexuálním domácím výhrůzkám nebo použití síly, což nezahrnuje emocionální nebo finanční zneužívání), tři čtvrtiny souhlasily, že by případ nazvaly domácím násilím, ale jedna čtvrtina s tím nesouhlasila. U mužů jen 41 % by to nazvalo domácím násilím a většina (59 %) to za domácí násilí nepokládala.

Tabulka 3.6 Pojmenovala oběť nejhorší incident jako domácí násilí?

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>			
	<i>Ženy</i>		<i>Muži</i>	
	Po 16. roce	Vloni	Po 16.	Vloni
Ano	75	66	41	34
Ne	25	34	59	66
<i>Nevážené N</i>	<i>2760</i>	<i>518</i>	<i>1001</i>	<i>221</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty

Zkoumali jsme rovněž charakteristiky lidí a okolnosti, za kterých by lidé nazvali nebo nenazvali daný incident „domácím násilím“.

Lidé spíše považovali událost, ke které došlo, za domácí násilí, pokud to bylo vážnější. Šlo tedy například o lidi, u kterých došlo k zranění, kteří byli vážněji zranění nebo často napadení. Stejně tak pokud byla povaha činu vážnější, lidé událost spíše viděli jako případ domácího násilí. Starší ženy spíše případ považovaly za domácí násilí oproti ženám mladším (zvláště těm mezi 16 a 24 lety). Ženy z chudších domácností o něco více pojmenovaly událost jako domácí násilí v porovnání s ženami z bohatších domácností. Ženy obecně pak více používali koncept domácího násilí než muži. Rovněž i ženy, které o incidentu řekly dalším lidem, a hlavně pak ty, které vyhledaly právní pomoc, spíše používaly koncept domácího násilí.

Tabulka 3.7 Užití koncepce „domácího násilí“ podle charakteristiky oběti a okolností

<i>Procenta</i>	BCS				
Utržené zranění (po 16 letech obětí)²	<i>Fyzické</i>				
	Žádné	Mentální	Méně závažné	Středně vážné (ale ne vážné)	Vážné
Ženy	39	89	83	95	94
<i>Nevážené N</i>	598	1038	843	609	240
Muži	23	70	50	77 ^s	
<i>Nevážené N</i>	457	119	276	161	
Frekvence domácího násilí					
	Jednou	Dvakrát/ třikrát	Mnohokrát		
Ženy					
- po 16. roce	56	82	95		
<i>Nevážené N</i>	1015	586	897		
- vloni	56	70	89		
<i>Nevážené N</i>	239	103	126		
Muži					
- po 16. roce	29	59	84		
<i>Nevážené N</i>	577	188	113		
Povaha nejhoršího činu (oběti z minulého roku)					
	Pouze výhrůžky	Mírné použití, síly, ne závažné ³	Závažné použití síly ⁴		
Ženy	65	58	78		
<i>Nevážené N</i>	145	195	156		
Muži		27 ⁶	40		
<i>Nevážené N</i>		100	110		
Kdo další se dověděl o nejhorším incidentu (po 16. roce)					
	Nikdo ⁷	Přátelé, nebo sousedi oběti	Partneři, přátelé příbuzní nebo sousedi oběti	Někdo v práci	Vyhledání právní rady
Ženy	67	79	87	83	95
<i>Nevážené N</i>	871	1679	279	215	187

Tabulka 3.7 Užití koncepce „domácího násilí“ podle charakteristiky oběti a okolností (pokračování)

<i>Procenta</i>		BCS		
Věk oběti v době rozhovoru (oběti z minulého roku)		16 až 24	25 až 39	40 až 59
Ženy		46	74	84
Nevážené N		128	273	117
Celkový příjem domácnosti (oběti z minulého roku)		Méně než £10,000	£10,000 až £20,000	Více než £20,000
Ženy		83	74	69
Nevážené N		170	128	137

Poznámky:

1. zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění představuje mírné zhmoždění nebo monokl či škrábance. „Středně vážné“ zranění zahrnuje závažné zhmoždění nebo krvácející rány. „Vážné“ zranění znamená vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti mentální újmy se mohly stát i obětí fyzického zranění.
3. „Mírné použití síly, ne závažné“ zahrnuje strkání, držení nebo přitisknutí k zemi či fackování.
4. „Závažné použití síly“ se zde definuje jako kopání, kousání, údery, hození něčeho na oběť s následkem zranění, dušení, škrcení, vyhrožování se zbraní, vyhrožování smrtí nebo že bude použita zbraň.
5. U mužů je zranění, ať již mírné nebo závažné, sloučeno do jedné kategorie vlivem malého počtu respondentů.
6. U povahy nejhoršího činu se u mužů sloučily výhrůžky a mírné použití síly vlivem malého počtu respondentů.
7. Díky slovům použitým v otázce a umístění otázky v dotazníku může tato kategorie zahrnovat i některé lidi, kteří o incidentu řekli zdravotníkům nebo policii
8. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Je to „trestné“?

Politici stále více pokládají domácí násilí a ostatní formy domácího násilí za trestné činy. Tato část se zabývá mírou, do jaké lidé, kteří domácí násilí zažili, považují danou událost za trestný čin. Jako takové není domácí násilí ve Velké Británii pokládáno za trestný čin, i když o tom politici i odborníci na trestní právo již jednali (včetně projednání vládního dokumentu *Bezpečnost a spravedlnost*, Ministerstvo vnitra 2003). Mnohé skutky domácího násilí ovšem lze podle platného trestního práva pokládat za trestný čin. Průzkum se také tázal respondentů, zda se domnívají, že co se jim stalo byl trestný čin a pokud ne, co to bylo. Bylo by vhodné nejprve uvést definice, které se pro popis trestného činu užívají, a tak zasadit názory respondentů do kontextu platných právních definicí a pravidel pro počítání množství spáchaných trestných činů.

Klasifikace trestných činů se obvykle zaměřují na povahu daného skutku; druhotně pak na dopad činu a zabývají se i úmyslem. I když není možné jednoznačně stanovit, že určité skutky domácího násilí, sexuálního napadení a pronásledování by se klasifikovaly jako určitý trestný čin v rámci právního systému, je možné stanovit přibližná vodítka s přihlédnutím ke

zmíněným omezením. Jedním z omezení je skutečnost, že všechny trestné činy vyžadují úmysl pachatele ale Britský průzkum kriminality zaměřený na interpersonální násilí tyto údaje neshromažďoval. Druhým problémem je, že míra, do jaké jsou zranění důsledkem daných skutků, může být různá.

Přesto je pravděpodobné, že mnohé případy domácího násilí (použití síly s nesexuálním charakterem) by se zařadily pod některou ze dvou právních kategorií: „obecné napadení“ a „poranění“. Při obecném napadení musí dojít k nežádoucímu fyzickému kontaktu, ale nemusí zde být viditelné zranění. V roce 2002 se pravidla pro zaznamenávání a klasifikaci obecného napadení ve vztahu k menším zraněním změnila. Před tím se některé incidenty, při kterých došlo k mírným zraněním, klasifikovaly jako obecné napadení.

Mírné zranění: Postup při zaznamenávání. Obecné napadení zahrnuje napadení bez zranění. Pokud fyzické napadení vede ke zranění, případ se zaznamená jako jiné poranění (skupina 8A), i když dané zranění zahrnuje jen odřeniny, škrábance, oděrky, menší modřiny, otoky, zčervenání kůže, povrchové řezné rány nebo monokl. Trestné činy, které vedou k závažnějším zraněním, než jsou zde uvedené, se zařadí do příslušné kategorie poranění (pravděpodobně do skupin 5 nebo 8) (Pravidla pro počítání nahlášených trestných činů násilí proti osobám a sexuálních deliktů Ministerstva vnitra, duben 2002).

Je možné, že mnohé případy označené v Britském průzkumu kriminality zaměřeném na interpersonální násilí (dále BCS IPV) jako „strkání, držení nebo přitisknutí k zemi či fackování“, které se klasifikovaly jako „domácí násilí, mírné použití síly nesexuálního charakteru“, mohly být případy „obecného napadení“. To záleží na předpokladu, že tyto činy nezpůsobily žádné zranění. Pokud ale došlo ke zranění, pak by se měly spíše zařadit pod „poranění“. „Poranění“ je druhou hlavní kategorií, do které mohou spadat případy domácího násilí. Je možné, že mnohé případy označené v BCS IPV jako „domácí násilí, nesexuální, závažné použití síly“, byly případy „poranění“. Dále pronásledování nebo spíše jednání, při kterém došlo k více než dvěma incidentům a které se pokládá za obtěžování, lze také právně zařadit do klasifikační kategorie „poranění“ v důsledku Zákona o ochraně před obtěžováním z roku 1997. V rámci kategorie „poranění“ existuje více podskupin, kdy „závažné poranění“ zahrnuje úmysl ohrozit život nebo způsobit velice závažné zranění a „jiné poranění“ zahrnuje napadení, při kterých došlo k zranění, a patří sem i obtěžování, pronásledování a další závažné vyhrožování.

Je nepravděpodobné, že většina finančního a emocionálního zneužívání by naplňovala definici trestného činu. Není jasné, zda výhrůžky by měly nebo neměly být trestným činem, protože když se opakují a tvoří tak jednání, při kterém došlo k více než dvěma incidentům a které se pokládá za obtěžování, jedná se o delikty podle Zákona o ochraně před obtěžováním z roku 1997. Zabití je pak úplně mimo rámec této studie, protože je založená na žijících obětech.

Navzdory všem omezením, je užitečné uvést zde některé přibližné kategorie, které tak umožní provést hrubá srovnání mezi nejbližší kategorií činu podle trestního práva a mírou, do jaké dané oběti považovaly incident za trestný čin (přehled 3.1). Kategorie použité v průzkumu jsou uvedené kurzívou pod právní kategorií, do které by skutek nejpravděpodobněji spadal (nelze s jistotou určit).

Přehled 3.1 Přibližné právní kategorie různých typů interpersonálního násilí

Násilí proti osobě

- 3 Vyhrožování vraždou
- 3/1 Vyhrožování zabitím
Vyhrožoval, že vás zabije
- 5 Poranění nebo jiný čin ohrožující váš život
- 5/1 Poranění s úmyslem způsobit bolestivé rány
Použil proti vám zbraň, např. nůž
- 5/4 Pokus o škrcení atd. za účelem spáchat trestný čin
Škrtil vás nebo se vás snažil udusit.
- 8A Jiné poranění
- 8/1 Poranění nebo způsobení bolestivé rány na těle, s nebo bez zbraně
- 8/6 Napadení působící tělesné poškození
Kopl do vás, kousl vás nebo vás uhodil pěstí nebo něčím jiným nebo na vás něco hodil, aby vás zranil
- 8C Obtěžování
- 8/30, 194/94 (Zákon o ochraně před obtěžováním, 1997)
Pronásledování
- 8/30 Strašení lidí násilím
Vyhrožoval vám, že použije zbraň jako hůl nebo nůž
- 1 05A Obecné napadení
- 1 05/1 Obecné napadení a ublížení na zdraví
Stíkal do vás, držel vás nebo přitiskl k zemi nebo vám dal facku
Jiný druh použití síly

Sexuální delikty

- 19 Znásilnění
Znásilnění

Napadení vniknutím
Závažné sexuální napadení včetně vniknutí, které není znásilnění
- 17 Sexuální napadení
Nežádoucí sexuální dotýkání

Odhalování se

Pravděpodobně nejsou trestné činy

(i když mohou spadat pod zákon z roku 1997 proti obtěžování, a tak do skupiny 8, pokud se jedná o dva či více incidenty, které se pokládají za obtěžování)

Finanční a emocionální zneužívání

Vyhrožoval vám, že zraní vás nebo někoho vám blízkého

Sexuální ohrožující chování

Názor obětí, zda je domácí násilí trestným činem

Myslí si ti, kteří zažili domácí násilí, že to byl trestný čin? Polovina žen (51 %), které zažily domácí násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) se domnívaly, že nejhorší incident, který zažily, byl trestný čin, třetina (33 %) se domnívala, že to bylo špatné, ale nebyl to trestný čin a 13 % řeklo, že to bylo jen něco, co se občas stane.

Tabulka 3.8 Popis nejhoršího incidentu domácího násilí z pohledu obětí

Procenta	BCS			
	Ženy		Muži	
	Po 16. roce	Vloni	Po 16. roce	Vloni
Byl to trestný čin	51	36	11	6
Bylo to špatné, ale ne trestný čin	33	40	30	36
Bylo to něco, co se občas stane	13	17	49	44
Nic z uvedeného	3	6	10	14
Nevážené N	2808	524	1021	226

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti domácího násilí, výhrůžek nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Oběti považují domácí násilí za trestný čin méně, než tomu podle práva ve skutečnosti je. Nejvýrazněji je to vidět na případech napadení, kdy došlo k fyzickému zranění (ublížení na zdraví nebo závažné fyzické poškození). Zde 47 % žen, které zažily mírná zranění a 13 % žen, které zažily závažná zranění, nepovažovaly incident za trestný čin. U mužů 90 % s mírným zraněním nepovažovalo incident za trestný čin.

Respondenti spíše danou událost, kterou zažili, považovali za trestný čin, pokud došlo k fyzickému zranění, než když k němu nedošlo, pokud bylo závažnější, než když nebylo, pokud se vyskytovalo častěji a zahrnovalo závažnější činy. Lidé také daný incident považovali za trestný čin, pokud při něm došlo k duševní újmě. V tomto případě ale je třeba být opatrný při interpretaci, protože duševní újma se rovněž pojí s fyzickým zraněním. Ženy v porovnání s muži více pokládaly dané případy za trestné činy. Opět je zde nutné být opatrný při interpretaci, protože ženy také více než muži zažily závažnější a častější útoky, zažily závažnější zranění a spíše pocházely z chudého prostředí. Lze tedy říci, že ženské pohlaví se pojilo se všemi faktory, které se také pojily s vyšší pravděpodobností, že oběť daný incident nazve trestným činem. Starší ženy (25-59 let)

spíše než mladší (16-24 let) považovaly incidenty za trestný čin. Ženy z chudších domácností rovněž incidenty spíše považovaly za trestný čin nežli ženy z bohatších domácností (tabulky 3.9, 3.10, 3.11).

Tabulka 3.9 Popis nejhoršího incidentu domácího násilí z pohledu oběti, podle zranění utrženého při nejhorším incidentu

<i>Procenta</i>	BCS				
Útržené zranění (po 16. roce) ²	Žádné	Psychické	<i>Fyzické zranění</i>		
			Mírně závažné zranění	Středně vážené (nezávažné)	Vážné
<i>Ženy</i>					
Byl to trestný čin	15	70	53	79	87
Bylo to špatné, ale ne	52	21	33	15	7
Bylo to něco, co se občas	23	8	12	6	6
Nic z uvedeného	10	1	1	1	.
<i>Nevážené N</i>	<i>617</i>	<i>1048</i>	<i>859</i>	<i>608</i>	<i>242</i>
<i>Muži³</i>					
Byl to trestný čin	3	30	10	30	
Bylo to špatné, ale ne	23	37	39	41	
Bylo to něco, co se občas	58	29	46	26	
Nic z uvedeného	16	4	5	3	
<i>Nevážené N</i>	<i>460</i>	<i>125</i>	<i>279</i>	<i>160</i>	

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění zahrnuje mírné zhmoždění nebo monokl či škrábance. „Středně vážné“ zranění znamená vážné zhmoždění nebo krvácení z ran. „Vážné“ zranění zahrnuje vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti mentální újmy mohly utrpět i fyzické zranění.
3. U mužů je zranění, ať již středně vážné nebo závažné, sloučeno do jedné kategorie vlivem malého počtu respondentů.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Tabulka 3.10 Popis nejhoršího incidentu domácího násilí z pohledu oběti, podle povahy incidentu a frekvence viktimizace od pachatele nejhoršího incidentu

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>					
	Povaha nejhoršího činu (loňské oběti)			Frekvence domácího násilí		
	Jen výhrůžky	Použití střední síly, ne vážné ²	Použití velké síly ³	Jednou	2x/3x	Mnohokrát
Ženy				Ženy (vloni)		
Byl to trestný čin	34	23	56	24	36	66
Bylo to závažné, ale ne trestný čin	41	48	30	51	41	17
Bylo to něco, co se občas stane	18	22	11	17	20	12
Nic z uvedeného	7	6	4	8	2	5
<i>Nevážené N</i>	<i>146</i>	<i>200</i>	<i>152</i>	<i>244</i>	<i>102</i>	<i>124</i>
				Ženy (po 16. roce)		
Byl to trestný čin				29	52	82
Bylo to závažné, ale ne trestný čin				47	35	12
Bylo to něco, co se občas stane				19	12	6
Nic z uvedeného				5	1	1
<i>Nevážené N</i>				<i>1041</i>	<i>599</i>	<i>901</i>
Muži⁴				Muži (po 16. roce)		
Byl to trestný čin	4	7	6	15	32	
Bylo to závažné, ale ne trestný čin	27	40	27	36	45	
Bylo to něco, co se občas stane	51	40	54	45	21	
Nic z uvedeného	18	13	13	4	1	
<i>Nevážené N</i>	<i>101</i>	<i>114</i>	<i>586</i>	<i>190</i>	<i>111</i>	

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Použití střední síly, ne závažné“ může zahrnovat strkání, držení nebo přitisknutí k zemi nebo fackování.
3. „Použití velké síly“ se definuje jako kopání, kousání, uhození, hození něčeho na oběť, což ji zranilo, dušení nebo škrcení, vyhrožování se zbraní v ruce, vyhrožování smrtí nebo použití zbraně proti oběti.
4. U povahy nejhoršího činu se u mužů sloučily výhrůžky a mírné použití síly vlivem malého počtu respondentů.
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Tabulka 3.11 Popis nejhoršího incidentu domácího násilí z pohledu oběti, podle věku ženské oběti a celkového příjmu domácnosti

<i>Procenta</i>	BCS					
	Věk oběti v době rozhovoru (loňské oběti)				Celkový příjem domácnosti	
	16 až 24	25 až 39	40 až 59	Méně než £10,000	£10,000 až £20,000	Více než £20,000
Byl to trestný čin	28	44	36	48	45	33
Bylo to špatné, ale ne	41	34	52	32	38	45
Bylo to něco, co se občas	21	17	12	16	14	16
Nic z uvedeného	10	5	1	4	4	7
<i>Nevážené N</i>	<i>131</i>	<i>275</i>	<i>118</i>	<i>179</i>	<i>128</i>	<i>138</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Názory obětí, zda je méně závažné obtěžování trestným činem

Slovníček pojmů, který se užívá ve vztahu k sexuálnímu napadení, se liší jak ve světě politiky tak v běžné řeči. Právně se tento přestupek tradičně nazývá „nepatřičné obtěžování.“ Nicméně zákon o sexuálních deliktech (2003) přejmenoval delikt nepatřičného obtěžování sexuálním napadením, které zahrnuje i nežádoucí sexuální dotýkání. Dvě ze tří forem méně závažného sexuálního napadení (jak bylo dosud definováno), tedy odhalování a nežádoucí sexuální dotýkání, jsou trestnými činy. Je ale nepravděpodobné, že sexuálně ohrožující chování je trestný čin. Takový incident se do uvedených výsledků zahrnul, jen pokud v oběti vyvolal strach, obavy nebo pocity ohrožení. Ženy, které zažily tyto formy chování, volily velice rozdílné výrazy pro popis tohoto jevu. Něco přes čtvrtinu (29 %) mluvilo o nepatřičném obtěžování (právní kategorie, která byla v době rozhovoru danému incidentu nejbližší), jedna pětina (20 %) uvedla pojem sexuální napadení, menší množství (13 %) použilo termín sexuální zneužívání, ale největší skupina zvolila pojem „něco jiného“. Malé rozdíly se také našly v termínech, které používaly oběti událostí, kde došlo ke kontaktu a kde ne. Oběti incidentů, při kterých došlo ke kontaktu, spíše danou událost nazývaly sexuálním napadením. Diskuse o sexuálním napadení se zde omezila jen na odpovědi žen, protože množství mužů, kteří zažily tyto incidenty (během minulého roku), bylo příliš malé na spolehlivou analýzu.

Tabulka 3.12 Klasifikace nejhoršího incidentu méně závažného sexuálního obtěžování z pohledu oběti, ženské oběti, minulý rok

<i>Procenta</i>	BCS		
	Odhalování nebo ohrožující chování²	Nežádoucí sexuální dotýkání²	Všechno vážné sexuální
Nepatřičné	25	31	29
Sexuální	15	24	20
Sexuální	16	12	13
Něco jiného	44	34	38
<i>Nevážené N</i>	<i>90</i>	<i>84</i>	<i>160</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Tato čísla je třeba interpretovat opatrně vzhledem k malému vzorku.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Na otázku, zda to co se jim stalo, pokládají za trestný čin, skoro polovina žen prohlásila, že ano. U ohrožujícího chování, u kterého nedošlo ke kontaktu (odhalování nebo sexuálně ohrožující chování), byla pravděpodobnost, že by oběti událost vnímaly jako trestný čin, stejná.

Tabulka 3.13 Popis nejhoršího incidentu méně závažného sexuálního obtěžování z pohledu oběti, ženské oběti, minulý rok

<i>Procenta</i>	BCS		
	Odhalování nebo sexuálně ohrožující chování²	Nežádoucí sexuální dotýkání²	Všechno méně vážné sexuální napadení
Trestný čin	51	40	44
Závažné, ale ne trestný čin	34	30	31
Něco, co se občas stane	12	23	19
Nic z uvedeného	2	7	5
<i>Nevážené N</i>	<i>93</i>	<i>86</i>	<i>165</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Tato čísla je třeba interpretovat opatrně vzhledem k malému vzorku.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Náhled oběti na závažné sexuální napadení

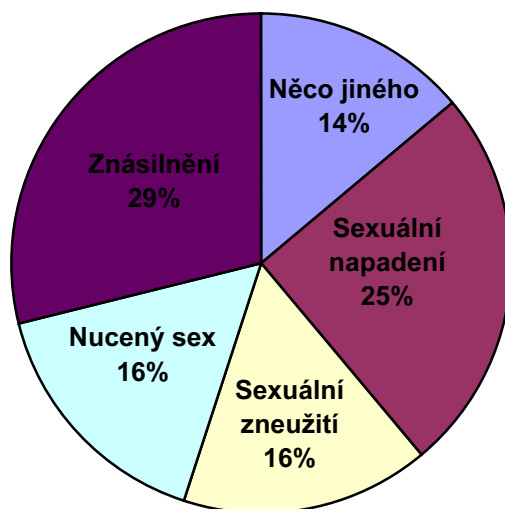
Pojmy užívané v souvislosti se znásilněním jsou složité – i vlivem toho, že jen málo obětí, které je zažily, chtějí používat pojem „znásilnění“. Částečně je to zřejmě vlivem skutečnosti, že tento termín odkazuje na stav typicky vnímaný jako ponižující, a jen málo lidí, by se chtělo s takovým postavením spojovat. Částečně tu hraje roli i fakt, že představu nebo spíše stereotyp znásilnění, jak je podaný v novinách a populární kultuře, je mnohem užší, než jak znásilnění vnímá právo. V nedávné době i zde došlo ke změnám v definici (jako právní uznání znásilnění v manželství a zahrnutí vedle pochvy i možnost znásilnění konečníkem ⁶), což ale mohlo vést k dalším nejasnostem.

Tradiční definice znásilnění podle zákona obsahovala vniknutí penisu do pochvy bez souhlasu ženy. V roce 1994 se definice rozšířila a zahrnuje i proniknutí do konečníku, a tak je možné uvažovat i o znásilnění muže stejně jako ženy (dále jen znásilnění 1994). Podle ujednání o zaznamenávání trestných činů Ministerstva vnitra se do statistik započítávají i pokusy o trestný čin a tuto praxi zachováváme i zde. Jelikož by to ale mohlo vyvolat další nesrovnalosti v běžně užívaných definicích, v některých tabulkách pokusy uvádíme zvlášť.

Ženy, které zažily závažné sexuální napadení, tedy skutečné vniknutí do těla (pochva, konečník nebo ústa) bez souhlasu nebo zažily jen pokus o takový čin – tedy znásilnění nebo jiné vnucené proniknutí – jsme se zeptali, jak by nazvaly nejhorší incident, který se jim stal. Méně jak třetina žen (29 %) zvolila možnost „znásilnění“, skoro stejný počet zvolilo „sexuální napadení“ (25 %), a následovaly malé skupinky, které zvolily „nucený sex“ (16 %) a „sexuální zneužívání“ (16 %) a dalších 14 % odmítlo zvolit kteroukoliv z nabízených možností. Mezi oběťmi, které zažily některou formu sexuálního napadení včetně proniknutí, neexistuje jednota s ohledem na terminologii pro popis daných zážitků. Když byl pachatel nejhoršího incidentu současný nebo bývalý důvěrný partner, 20 % žen nazvalo událost sexuálním napadením, 18 % sexuálním zneužitím, 23 % nuceným sexem, 28 % znásilněním a 12 % něčím jiným.

⁶ týká se britského trestního práva - pozn. překladatele

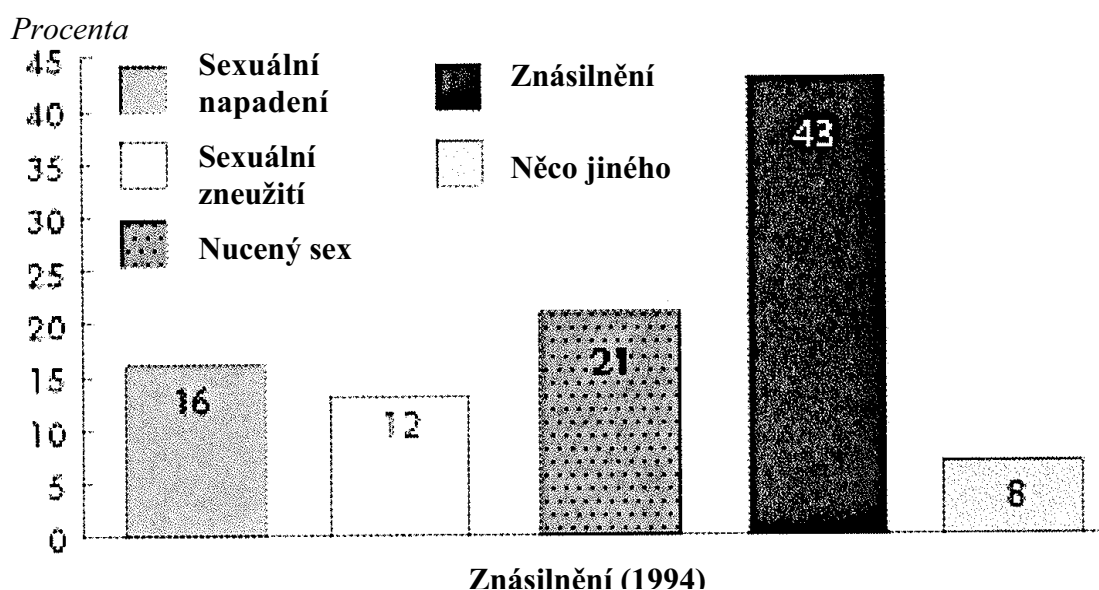
Schéma 3.1 Popis závažného sexuálního napadení z pohledu oběti, ženy, po 16. roce

Poznámka: Závažné sexuální napadení je skutečné vniknutí do těla (pochva, konečník nebo ústa) bez souhlasu nebo jen pokus o takový čin – tedy znásilnění nebo jiná forma vniknutí pod donucením.

Následuje porovnání odpovědí těch, jejichž případ odpovídal právní definici znásilnění z roku 1994 (pokusy nebyly zahrnuty). Méně jak polovina žen (43 %), které se staly obětí napadení, které by pravděpodobně odpovídalo právní definici znásilnění (1994), označilo daný incident za znásilnění.

Schéma 3.2 Popis znásilnění z pohledu oběti (právní definice z roku 1994, pokusy nezahrnuty), ženy, po 16. roce⁷

⁷ Jedná se o kategorii znásilnění podle zákona z roku 1994; pokusy nejsou zahrnuty.

Pokud kromě znásilnění došlo i k fyzickému zranění, ženy spíše daný incident označily za znásilnění; i přesto ale 38 % událost za znásilnění nepovažovalo. Pokud kromě znásilnění nedošlo k dalšímu fyzickému zranění, ženy popsaly danou událost jako „nucený sex“ stejně často jako „znásilnění“ (tabulka 3.14).

Ženy méně často popsaly událost, která odpovídala právní definici znásilnění (bez zahrnutí pokusů), jako znásilnění, pokud byl pachatelem současný nebo bývalý důvěrný partner. V takovém případě jen třetina (31 %) označila případ za znásilnění.

Tabulka 3.14 Popis nejhoršího incidentu znásilnění z pohledu ženských obětí (právní definice z roku 1994, bez zahrnutí pokusů)

<i>Procenta</i>	BCS	
	Další fyzické zranění	Bez dalšího fyzického zranění
Sexuální napadení	16	16
Sexuální zneužití	8	14
Nucený sex	8	28
Znásilnění	62	32
Něco jiného	5	10
<i>Nevážené N</i>	<i>106</i>	<i>174</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Domácí násilí a závažné sexuální napadení

I když definice domácího násilí, jak ji používá Ministerstvo vnitra, zahrnuje i sexuální zneužívání, ne vždy se to odráží i na běžném porozumění tohoto pojmu. U žen, jejichž současný nebo minulý partner byl pachatelem nejhoršího incidentu závažného sexuálního napadení, jen 60 % označilo tuto událost za domácí násilí.

Názory na přístupy a zákony

Morganův případ

Již dlouhou dobu se diskutuje o otázce, zda se muž může vyhnout obvinění ze znásilnění v případě, že vskutku věřil, že žena se vším souhlasila, i když tomu tak ve skutečnosti nebylo. Tento problém se nazývá „Morganův případ“ podle jednoho z případů týkajících se tohoto zákona. Všechny respondenty jsme se zeptali na jejich názor, ohledně zmíněného právního principu. 90 % žen a 81 % mužů se domnívalo, že by daný muž měl být ze znásilnění obviněn. Mezi oběťmi závažného sexuálního napadení a ostatními respondenty nebyl v tomto ohledu významný rozdíl.

Vnímání opodstatněnosti partnerského násilí

Valná většina jak mužů tak žen se domnívala, že „nikdy a za jakýchkoliv okolností není správné použít proti partnerovi sílu nebo násilí“ (95 % žen a 91 % mužů). U těch, kteří zažili domácí násilí (po 16. roce), byly podobné výsledky mezi ženami (94 %) ale u mužů se procento snížilo na 83 %.

Znásilnění je nejobávanějším trestným činem

Podle odpovědí v Britském průzkumu kriminality se ženy obávají znásilnění více než kteréhokoliv jiného trestného činu. Nejnovější výsledky pro rok 2002/2003 ukazují, že 23 % žen se „velice obávalo“, že zažijí znásilnění, oproti 5 % mužů.

Vnímání politických priorit

Většina lidí se domnívá, že vláda a její orgány jako policie a soudy, nedostatečně jednají vůči domácímu násilí nebo znásilnění. Na samostatnou otázku, zda si respondenti myslí, že vláda dělá dostatek opatření týkající se těchto dvou oblastí, přes dvě třetiny dotázaných uvedly, že se domnívají, že vláda dělá příliš málo ve vztahu k oběma problémům. Ženy se o něco více než muži domnívaly, že vláda nepracovala dostatečně, ale rozdíl mezi oběma pohlavími byl malý. Ženské oběti jak domácího násilí tak závažného sexuálního napadení se o něco více domnívaly, že vláda dělá příliš málo, v porovnání s lidmi, kteří oběťmi nebyly. Stejný rozdíl byl i mezi mužskými oběťmi závažného sexuálního napadení a muži, kteří tuto formu násilí nezažili. Rozdíly mezi oběťmi a lidmi, kteří dané násilí nezažili, byly malé. Mužské oběti domácího násilí byly o něco více spokojené s vládou než jakákoliv jiná skupina, ale i přesto se 60 % domnívalo, že vláda dělá příliš málo.

Tabulka 3.15 Jedná vláda dostatečně ve vztahu k domácími násilí?

<i>Procenta</i>	BCS			
<i>Myslíte si, že vláda a její orgány, jako policie a soudy, dělají dost ohledně:</i>	Všechny respondenty (ženy)	Všichni respondenti (muži)	Ženské oběti domácího násilí	Mužské oběti domácího násilí
...domácího násilí				
Přiměřeně	28	34	27	39
Příliš málo	71	65	73	60
Příliš mnoho	1	1	<1	1
<i>Nevážené N</i>	<i>9932</i>	<i>8058</i>	<i>2577</i>	<i>877</i>
	Všechny respondenty (ženy)	Všichni respondenti (muži)	Ženské oběti závažného sex. napadení (kdykoliv)	Mužské oběti závažného sex. napadení (kdykoliv)
...znásilnění				
Přiměřeně	26	38	18	26
Příliš málo	73	61	81	68
Příliš mnoho	1	1	<1	6
<i>Nevážené N</i>	<i>7909</i>	<i>6639</i>	<i>677</i>	<i>90</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.
3. „<1“ značí hodnoty menší než 0,5 %.
4. Tato čísla je třeba interpretovat opatrně vzhledem k malému vzorku.

4. Pachatelé a vztahy

Jak ukázaly předchozí studie Britského průzkumu kriminality, většina pachatelů interpersonálního násilí jsou muži, které oběti znají (Mirrlees-Black 1999; Budd, Mattinson a Myhill 2000; Myhill a Allen 2002). U domácího násilí je to pochopitelné, ovšem platí to i u případů sexuálního napadení a pronásledování. Mnohdy se domácí násilí opakuje a oběť je předmětem dalších a dalších útoků stejného pachatele. Pronásledování se vždy opakuje, jelikož podle definice se jedná o alespoň dva související incidenty.

Tato kapitola se zaměřuje na vztah mezi pachatelem a obětí, pokud nějaký existuje. Analýza sexuálních napadení se omezuje jen na případy, kde je jeden pachatel. Specifický důraz je položený na dynamiku daného násilného vztahu v době, kdy již násilí nepokračuje. Největší zájem je zde o ukončení násilí, tedy o okolnosti, za kterých je násilí zastaveno. Tato kapitola ovšem nepostihuje celou šíři institucí, které jsou podrobně probrané v kapitole 6 a které k ukončení násilí přispívají.

Běžně se lidé domnívají, že upuštění od násilí, nebo možná přesněji skončení násilí, se dosáhne přerušením daného násilného vztahu. I když to může být pro většinu lidí pravda, problém je složitější, než by se mohlo zdát. Pro některé lidi totiž ukončení daného vztahu znamená jen změnu formy násilí, kdy začne pronásledování a jiné formy obtěžování oběti. Proto se tato kapitola podrobně zabývá začátkem a koncem mezilidského násilí v souvislosti se složitostí vztahů a to do míry, kterou umožňují výsledky studie, která se v daném časovém údobí dívá zpět do minulosti.

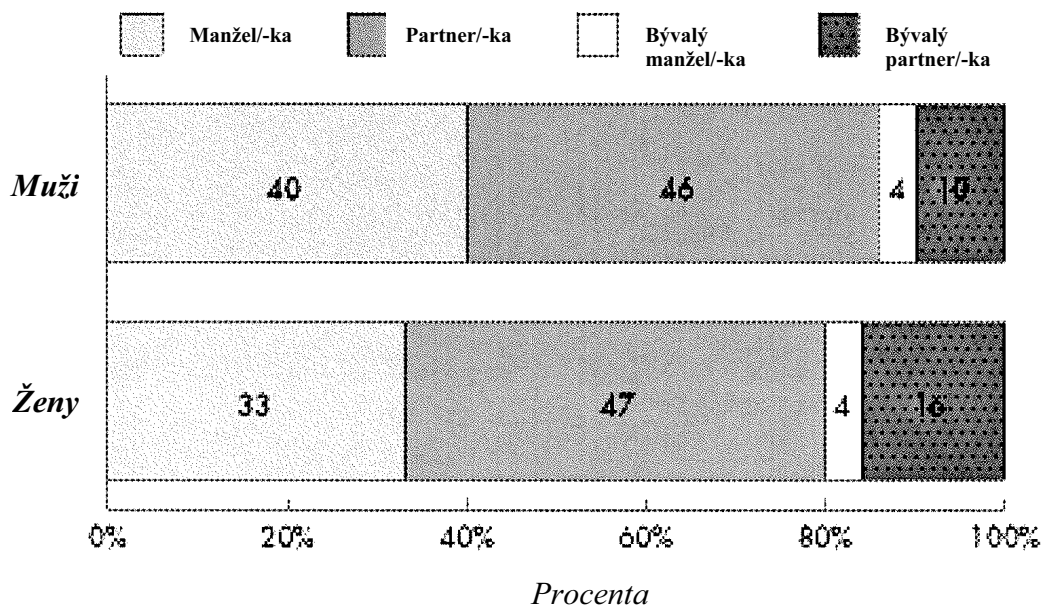
Termín domácí násilí v této části znamená domácí výhružky nesexuálního charakteru nebo použití síly.

Vztah pachatele a oběti

Domácí násilí

V případě domácího násilí jsou všichni pachatelé lidé, kteří mají nebo měli intimní vztah s obětí. Čtyři pětiny nejhorších případů, ke kterým došlo v minulém roce, způsobili současní partneři/manželé a jednu pětinu bývalí partneři/manželé. Vyšší riziko fyzického násilí se pojilo s nesezdanými páry v porovnání se sezdanými. Zde se může jednat o důsledek toho, že se násilné vztahy rozpadnou dříve, než se lidé vezmou, nebo že mladší lidé spíše volí jen soužití místo manželství, nebo že existuje souvislost mezi nízkým příjmem a soužitím místo manželství, nebo jde o nějaký vnitřní faktor typický pro samotné manželství.

Schéma 4.1 Vztah pachatele a oběti u domácího násilí

Odhalování, nežádoucí sexuální dotýkání, sexuálně ohrožující chování

Skoro polovina (45 %) lidí odpovědných za méně závažné sexuální obtěžování žen, tedy odhalování, nežádoucí sexuální dotýkání a sexuálně ohrožující chování, které vyvolalo strach, obavy nebo pocity ohrožení, byla známá oběti. Podíl pachatelů, které ženské oběti znaly, byl vyšší u nežádoucího sexuálního dotýkání nebo sexuálně ohrožujícího chování, než u odhalování. Když se odhalování vyčlení z analýzy, zjistíme, že ve většině případů (57 %) nežádoucího sexuálního dotýkání nebo sexuálně ohrožujícího chování byli pachateli muži, které dané ženy znaly. Největší kategorii zde pak tvořili „kolegové“ (17 % jakéhokoliv méně závažného sexuálního napadení; 20 % po vyčlenění odhalování). Počet mužských obětí byl příliš malý na provedení spolehlivé analýzy.

Tabulka 4.1 Vztah pachatele k oběti v době nejhoršího incidentu u méně závažného sexuálního napadení, ženské oběti, minulý rok

	<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>
	Jakákoliv forma méně závažného sexuálního napadení	Nežádoucí sexuální dotýkání nebo jen sexuálně ohrožující chování
Důvěrný člověk³	11	15
Manžel	3	4
Mužský partner	6	9
Ex-manžel	<1	<1
Ex-partner (muž)	2	2
Jiný známý⁴	34	42
Známý ze schůzky	1	1
Otec	<1	<1
Nevlastní otec	1	1
Jiný příbuzný	2	3
Kolega	17	20
Osoba budící důvěru	.	.
Soused	1	2
Kamarád	8	11
Známý	4	4
Cizí člověk	55	43
<i>Nevážené N</i>	<i>166</i>	<i>119</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Důvěrný člověk“ zahrnuje manžely, partnery a ex-manžely/partnery.
3. „Jiný známý“ zahrnuje známé ze schůzky, rodiče/nevlastní rodiče, jiné příbuzné, kolegy z práce/školy, osoby budící důvěru, sousedy, přátele nebo jiné známé.
4. Tato čísla se vztahují jen k případům s jedním pachatelem.
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Znásilnění a závažné sexuální napadení

Čím závažnější bylo dané sexuální napadení, tím pravděpodobnější bylo i to, že oběť pachatele dobře znala. V případě znásilnění a dalších závažných sexuálních napadeních bylo více pachatelů pro oběti důvěrnou osobou, než v případech méně závažných sexuálních napadení. U znásilnění (podle definice z roku 1994) byla většina pachatelů (54 %) důvěrnými osobami, tedy byl to manžel, partner nebo bývalý manžel/partner. Pokud rozšíříme definici, aby zahrnovala i závažné sexuální napadení (včetně proniknutí nejen pochvy a konečníku ale i úst a nejen penisem, ale i předměty a jinými částmi těla), pak se tento podíl mírně sníží na 47 %. Pouze u 17 % znásilnění a 18 % závažného sexuálního napadení byl pachatelem neznámý člověk. „Znásilnění na schůzce“ je také méně běžné, než může naznačovat množství pořadů v médiích – jde o 4 % znásilnění a 6 % závažného sexuálního napadení. Profil vztahu mezi obětí a pachatelem se trochu liší u znásilnění a dalších forem závažného sexuálního napadení. Vzorec chování a vztahů u pokusů i dokončených činů je podobný.

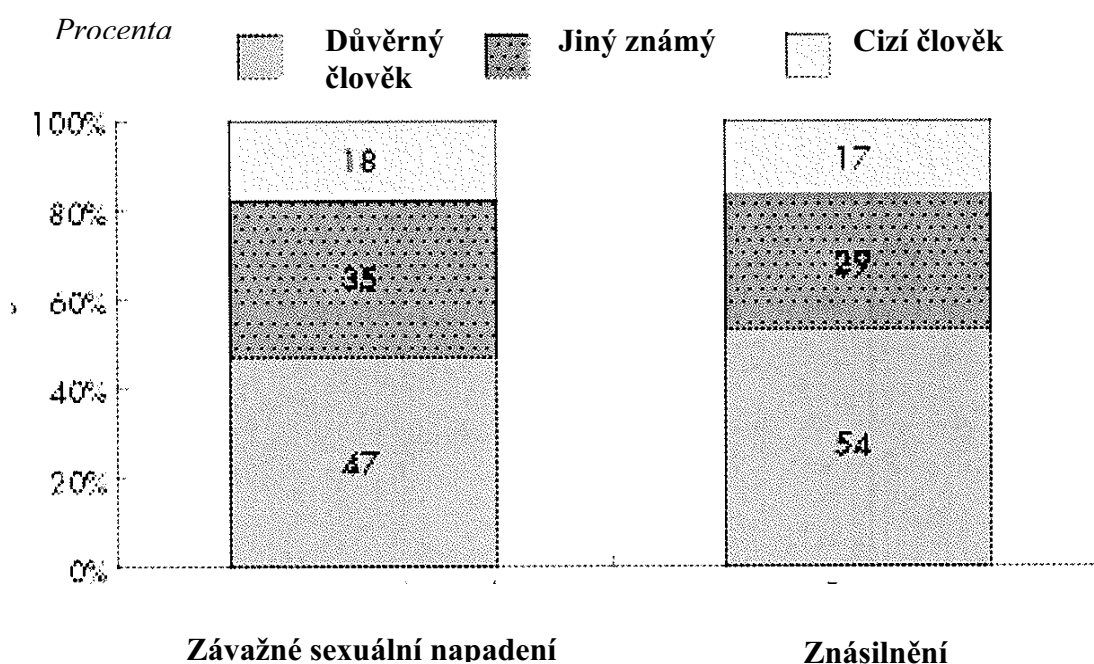
Tabulka 4.2 Vztah pachatele k oběti v době nejhoršího incidentu u závažného sexuálního napadení a znásilnění, ženské oběti, po 16. roce

<i>Procenta</i>		BCS
	Závažné sexuální napadení	Znásilnění (1994) ⁵
Důvěrný člověk²	47	54
Manžel	14	18
Partner	22	27
Ex-manžel	2	2
Ex-partner	8	7
Jiný známý³	35	29
Známý ze schůzky	6	4
Otec	<1	1
Nevlastní otec	2	1
Jiný příbuzný	4	3
Kolega	6	7
Osoba budící důvěru	1	1
Soused	1	1
Kamarád	8	8
Známý	6	3
Cizí člověk	18	17
<i>Nevážené N</i>	<i>506</i>	<i>288</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Důvěrný člověk“ zahrnuje manžely, partnery a ex-manžely/partnery.
3. „Jiný známý“ zahrnuje známé ze schůzky, rodiče/nevlastní rodiče, jiné příbuzné, kolegy z práce/školy, osoby budící důvěru, sousedy, přátele nebo jiné známé.
4. Tato čísla se vztahují jen k případům s jedním pachatelem.
5. Pokusy nezahrnuty
6. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Schéma 4.2 Vztah pachatele k oběti u znásilnění a závažného sexuálního napadení

Závažné případy pronásledování

Rozbor pronásledování se v této části věnuje jen těm případům, u kterých bylo pronásledování doprovázeno dalšími formami násilí na oběti. Patřilo sem: snaha dotýkat se, zahrnout do kouta nebo oběti znemožnit pohyb; vyhrožování, že proti oběti bude použito násilí; použití síly vůči oběti jakýmkoliv způsobem; donucení k sexu nebo pokus o donucení k sexu bez souhlasu oběti. Takové pronásledování zde nazýváme „závažné pronásledování“, abychom je odlišili od pouhé základní formy.

U těchto případů závažného pronásledování žen byla ze 37 % pachatelem současná nebo bývalá důvěrná osoba, z 59 % jiná známá osoba a ze 7 % šlo o cizí lidi. Skoro ve čtvrtině případů (22 %) byl pachatelem závažného pronásledování bývalý manžel nebo partner. Tato čísla odráží i rozbor uvedený v kapitole 2, který poukazoval na míru, do jaké se různé formy násilí překrývají. Například významná menšina případů pronásledování žen začala, když se žena pokusila ze vztahu odejít.

Předchozí publikace Britského průzkumu kriminality o pronásledování od autorů Budda, Mattinsona a Myhilla (2000) ukázala, že u případů pronásledování žen byl pachatelem v 34 % současný nebo bývalý důvěrný člověk, v 34 % člověk, kterého oběť znala jiným způsobem a v 35 % se jednalo o neznámého člověka. V případech pronásledování mužů byla pachatelem důvěrná osoba ve 27 %, osoba jinak známá ve 44 % a neznámá osoba ve 28 % případů.

Tato čísla odpovídají i tvrzení, že závažnější formy násilí na ženách spíše páchají důvěrné osoby nebo jinak známí lidé nežli úplně neznámé osoby. Údaje o pronásledování mužů naznačují, že pokud se pronásledování pojí i s dalšími formami násilí, pak má u mužů jiný vzorec nežli u žen, kdy neznámí lidé zde hrají větší úlohu než důvěrné osoby. Vlivem malého počtu případů je ale třeba interpretovat tyto výsledky opatrně.

Tabulka 4.3 Vztah pachatele k oběti v době nejhoršího incidentu u závažného pronásledování, oběti případů z minulého roku

<i>Procenta</i>		BCS
<i>Ženy</i>		<i>Muži²</i>
Důvěrný člověk ³	37	8
z nich:		
Bývalý manžel/partner	22	6
Jiný známý ⁴	59	70
Cizí člověk	7	30
<i>Nevážené N</i>	<i>109</i>	<i>76</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Tato čísla je třeba interpretovat opatrně vzhledem k malému vzorku.
3. „Důvěrný člověk“ zahrnuje manžely, partnery a ex-manžely/partnery.
4. „Jiný známý“ zahrnuje známé ze schůzky, rodiče/nevlastní rodiče, jiné příbuzné, kolegy z práce/školy, osoby budící důvěru, sousedy, přátele nebo jiné známé.
5. Bylo povoleno více odpovědí, takže součet procent nedá 100.
6. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Začátek a konec násilných vztahů

Domácí násilí je často deliktem, který se opakuje, a může se odehrávat jak v dlouhodobých tak v krátkých vztazích. Jednoduchý předpoklad, že násilí končí, jakmile oběť odchází z daného vztahu, je dnes nahrazen komplexnějším přístupem k otázce vztahu mezi násilím a začátkem a koncem vztahu. Například ne vždy násilí skončí, když žena odejde ze vztahu; násilný muž ji může dále sledovat a může začít i pronásledování, pokud daný člověk důvěrný vztah odmítne nebo se z něj vyváže. Tato část předkládá údaje, které by měly pomoci podrobně rozebrat složité souvislosti mezi začátkem a koncem vztahů a začátkem a koncem interpersonálního násilí.

Následující sekce se zaměřuje hlavně na analýzu domácího násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru a použití síly) a zkoumá zahájení a ukončení násilí v kontextu začátku a někdy i konce vztahu. Jednou z otázek je i míra, do jaké po ukončení vztahu dojde i k ukončení násilí, a nebo zda lidé používají i jiné způsoby, jak násilí ukončit. Další otázkou je, do jaké míry znamená ukončení vztahu i ukončení násilí, nebo zda násilí pokračuje, i když například v jiné formě. Vztahy mohou zanikat a znovu vznikat, když se lidé snaží omezit nebo ukončit násilné chování partnera a opakovaně se pokouší začít znovu. Zkoumali jsme, jaké zdroje lidé využívali, když se odstěhovali, ať již dočasně nebo trvale. Zabývali jsme se i časovým rozměrem násilí ve vztahu vzhledem k délce partnerství a začátkem a koncem násilí, abychom lépe porozuměli, co při ukončení násilí funguje. Následující analýza používá jak „nejhorší incident“ definovaný respondentem tak i celou sérii událostí, která tvořila dané domácí násilí. Zatímco tato část se zabývá jen rozбором domácího násilí s nesexuálním charakterem, pozdější sekce zkoumají i závažné sexuální násilí v domácím prostředí a pronásledování.

Začátek domácího násilí

Domácí násilí začíná v životě lidí, kteří jej zažívají, brzy. Pokud domácí násilí přerostlo v opakovaný čin, začalo v prvním roce vztahu u 49 % žen a 39 % mužů, během prvních tří měsíců u 19 % žen a 13 % mužů. Pokud k němu mělo dojít, obvykle se objevilo během prvních pěti let vztahu (u 90 % ženských a 85 % mužských obětí). Po pěti letech bylo vcelku neobvyklé, aby násilí začalo – objevilo se u 10 % ženských a 15 % mužských obětí. Skoro čtvrtina obětí (25 % žen a 22 % mužů) nikdy s pachatelem nejhoršího incidentu domácího násilí nežila.

K nejhoršímu incidentu (podle vlastní definice respondentů) došlo v prvním roce vztahu u 24 % žen a 20 % mužů. Častěji k tomu ale došlo v průběhu jednoho až pěti let vztahu – u 43 % žen a 46 % mužů. Pro třetinu žen k tomuto incidentu došlo až po pěti letech a u mužů to bylo podobné.

Tabulka 4.4 **Začátek domácího násilí a doba nejhoršího incidentu poté, kdy oběť začala žít s pachatelem nejhorší události**

<i>Procenta</i>	BCS			
	Ženy		Muži	
	Začátek domácího násilí ²	Nejhorší incident	Začátek domácího násilí ²	Nejhorší incident
Do 1 měsíce	6	2	5	2
Mezi 1 a 3 měsíci	13	5	8	3
Mezi 3 a 6 měsíci	15	6	13	6
Mezi 6 měsíců a 1 rokem	15	12	13	9
Mezi 1 a 5 lety	41	43	47	46
Mezi 5 a 10 lety	8	17	6	16
Po 10 letech	2	16	9	18
<i>Nevážené N</i>	883	2796	111	1007

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Vychází z údajů o obětech mnohonásobných incidentů domácího násilí.
3. Domácí násilí zde znamená domácí výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Ubytování v nouzi

Po nejhorším incidentu domácího násilí se 39 % žen odstěhovalo, i když některé jen na jednu noc, v porovnání s 13 % mužů. V převažující většině případů ženy odešly k rodině a přátelům (90 %), některé odešly do ubytoven pro ženy v nouzi (4 %). Poté se polovina žen vrátila zpět domů k partnerovi, skoro pětina zůstala s rodinou a přáteli, jedna osmina si zařídila nový domov a skoro pětina se vrátila domů, ale partner odešel, ať již sám od sebe nebo s pomocí uplatnění zákona. Nejmenší skupina ze všech si našla dočasné ubytování. Tato čísla odpovídají vyjádření zástupců ubytoven pro ženy v nouzi, že některé ženy několikrát odejdou a vrátí se, až se nakonec rozhodnou odejít trvale.

Tabulka 4.5 Místo úkrytu obětí domácího násilí po prvním odchodu, ženy, minulý rok

<i>Procenta</i>	BCS
Rodina a přátelé	18
Návrat domů k partnerovi	50
Návrat domů ale partner musel odejít za použití zákona	8
Návrat domů ale partner sám odešel	8
Dočasné ubytování	5
Založení nového domova	12
Někde jinde	10
<i>Nevážené N</i>	<i>127</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Bylo povoleno více odpovědí, takže součet procent nebude 100.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Odchod a ukončení domácího násilí

Do jaké míry vyřeší odchod od partnera daný problém? To je klíčová otázka o ukončení násilí, která je v podstatě základní pro velkou část naší analýzy. U většiny žen a mužů odchod od násilného partnera způsobilo, že násilí skončilo. K tomu ale nedošlo u významného množství respondentů – u třetiny (37 %) žen a pětiny (22 %) mužů. Opuštění partnera také nemusí být právě snadné. Mnohé ženy, které zažily domácí násilí uvedly, že chtěly, aby skončilo násilí ale ne aby se rozpadl daný vztah. Tento pohled se v průzkumu projevil tím, že polovina žen, které odešly po nejhorším incidentu domácího násilí z domova se k partnerovi vrátila (jak ukazuje tabulka 4.5).

Když se ženy s partnerem rozešly, u 63 % násilí skončilo úplně, u 8 % se situace zlepšila, u 5 % zůstalo vše stejné, u 3 % se vše zhoršilo, u 3 % násilí začalo teprve po rozchodu a u 18 % se násilí změnilo v něco jiného jako pronásledování a jiné formy obtěžování. U mužů vedl rozchod k úplnému skončení násilí u o něco více osob. Byla zde i menší pravděpodobnost, že začne obtěžování nebo pronásledování než u žen. U významné menšiny respondentů, zvláště u žen, tedy násilí pokračovalo, i když odešly, a někdy se změnilo v obtěžování nebo pronásledování.

Tabulka 4.6 Vliv odchodu na násilí, po 16. roce

<i>Procenta</i>	BCS	
	Ženy	Muži
Úplně skončilo	63	78
Zlepšilo se	8	8
Zůstalo zhruba stejné	5	6
Zhoršilo se	3	1
Začalo po rozchodu	3	3
Změnilo se v jinou formu chování (pronásledování)	18	5
<i>Nevážené N</i>	<i>2,193</i>	<i>577</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Vychází z údajů o obětech, které se rozešly s pachatelem jejich nejhoršího incidentu.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

U sedmi procent žen, které trpěly domácí násilí a žily s pachatelem nejhoršího incidentu, k tomuto nejhoršímu incidentu došlo poté, kdy přestaly žít se svým násilným partnerem. U mnohých z těchto žen, u kterých se nejhorší incident domácího násilí stal až když z daného vztahu odešly, k nejhoršímu incidentu došlo několik měsíců nebo dokonce let poté, kdy přestaly s pachatelem žít. V této skupině přes čtvrtina žen (27 %) zažila nejhorší incident více jak rok poté, 20 % mezi šesti a dvanácti měsíci poté a 53 % do šesti měsíců po ukončení vztahu. Pro malou, ale významnou menšinu bylo období po odchodu ze vztahu nejnebezpečnějším obdobím ze všech.

Mnoho lidí přijde na způsob, jak násilí ukončit. To se projevuje i výrazně vyšším podílem lidí, kteří domácí násilí zažili někdy v průběhu dospělého života oproti těm, kteří jej zažívají v současné době. U dvou třetin (64 %) žen, které uvedly, že domácí násilí zažily „mnohokrát“ po dosažení 16. roku, k poslednímu incidentu došlo před více jak pěti lety. U 82 % žen to bylo před více jak dvěma lety a u 70 % (menšího počtu) mužů se nejhorší incident odehrál před více než dvěma lety.

Lidi, kteří přišli na způsob, jak násilí zastavit (tedy ti, u kterých se poslední incident objevil před více než šesti měsíci), jsme se tázali, proč se domnívají, že násilí skončilo. Převážná většina řekla, že násilí skončilo, protože se s partnerem rozešli a/nebo se odstěhovali (88 % žen a mužů).

Tabulka 4.7 Doba, kdy došlo k nejhoršímu incidentu domácího násilí – jak dlouho poté, kdy oběť přestala žít s pachatelem (ženy)

<i>Procenta</i>	BCS
Do 1 měsíce	18
Mezi 1 a 3 měsíci	24
Mezi 3 a 6 měsíci	11
Mezi 6 měsíci a 1 rokem	20
Mezi 1 a 5 lety	24
Po 5 letech	3
<i>Nevážené N</i>	<i>161</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti, u nichž k nejhoršímu incidentu došlo poté, co přestali s pachatelem žít.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Tato zjištění potvrzují, že hlavním způsobem, jak ukončit násilí, je odejít z násilnického vztahu. Nicméně výsledky i ukazují, jak složitý a dlouhý je proces, který je nerovnoměrný a potenciálně nebezpečný.

Tabulka 4.8 Jak dlouho před rozhovorem vyhrožoval nebo použil proti oběti násilí pachatel nejhoršího incidentu, oběti po 16. roce

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>	
	<i>Ženy</i>	<i>Muži</i>
Do 1 měsíce	5	5
Mezi 1 a 6 měsíci	5	7
Mezi 6 měsíci a 1 rokem	3	9
Mezi 1 a 2 lety	5	9
Mezi 2 a 5 lety	18	26
Mezi 6 a 10 lety	22	24
Mezi 11 a 20 lety	30	15
Více jak před 20 lety	12	5
<i>Nevážené N</i>	<i>896</i>	<i>112</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti, které uvedly, že utrpěly domácí násilí od tohoto pachatele „mnohokrát“.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Odchod a ukončení závažného sexuálního napadání

Sexuální útoky jsou jednou ze součástí širšího spektra domácího násilí. I když v této zprávě je zkoumáme odděleně, mohou se úzce k domácímu násilí pojit. Jak bylo uvedeno dříve, 47 % závažných sexuálních napadení a 54 % znásilnění (včetně pokusů) bylo způsobeno současnými nebo minulými důvěrnými osobami. Navíc skoro třetina (29 %) žen, které zažívaly závažné sexuální útoky, žily s pachatelem v době, kdy došlo k nejhoršímu incidentu.

V době našeho rozhovoru tyto ženy většinou (86 %) již s daným mužem nežily. Pro mnoho obětí, které se s partnerem rozešly, zneužívání úplně skončilo (u 62 %), jen u 1 % obětí se zlepšilo, u méně než 1 % zůstalo zhruba stejné, u 5 % se zhoršilo, u 2 % začalo až po rozchodu, a u 29 % se změnilo v jinou formu chování jako obtěžování nebo pronásledování.

Pokud porovnáme podskupiny žen, které odešly ze sexuálně násilného vztahu, a žen, které odešly z násilného vztahu, hlavní rozdíl tvoří skutečnost, že vyšší procento žen, které odešly ze sexuálně násilného vztahu (29 % v porovnání s 18 %) zjistilo, že se násilí proměnilo do jiné podoby jako je obtěžování nebo pronásledování. Tedy ženy, které od partnera zažily závažné sexuální napadení i fyzické zneužívání, byly také více objektem pronásledování, pokud pachatele opustily. To ukazuje na výrazný vzorec překrývání několika forem mnohonásobného zneužívání.

Ukončení pronásledování

Jak již bylo uvedeno, pronásledování je někdy jen vyústěním jiných forem násilí. Pronásledování je vlastně opakovaný delikt s dlouhodobým trváním. U skoro čtvrtiny žen (23 %) trvalo několik dní, u další čtvrtiny trvalo déle jak rok a u 5 % respondentů trvalo více než deset let. Doba trvání byla u mužů podobná (tabulka 4.9).

V době rozhovoru, u 79 % žen a 78 % mužů, kteří zažili v minulém roce pronásledování, pachatelovy aktivity již skončily. Nejvýznamnější důvod, který ženy uváděly pro skončení pronásledování bylo vyhýbání se, ať již v podobě drastického kroku tedy odstěhování se jinam nebo méně drasticky změnou telefonního čísla/emailové adresy. Dalším způsobem bylo vyhrožování policií nebo podáním žaloby (19 %). Podobný vzorec při ukončení pronásledování byl i u skupiny mužů.

Tabulka 4.9 Trvání pronásledování, k němuž došlo kdykoliv během života

<i>Procenta</i>	BCS	
	Ženy	Muži
Několik dní	23	27
Mezi několika dny a 1 měsícem	18	16
Mezi 1 a 3 měsíci	15	12
Mezi 3 a 6 měsíci	10	8
Mezi 6 měsíců a rokem	9	12
Mezi 1 a 5 lety	14	17
Mezi 5 a 10 lety	5	3
Více jak 10 let	5	4
<i>Nevážené N</i>	<i>1624</i>	<i>656</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti, které uvedly, že utrpěly domácí násilí od tohoto pachatele „mnohokrát“.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Tabulka 4.10 Důvody proč se oběť domnívala, že pronásledování skončilo (oběti v minulém roce)

<i>Procenta</i>	BCS	
	Ženy	Muži
Oběť se odstěhovala	9	6
Oběť si změnila telefonní číslo/emailovou adresu	24	16
Příbuzní/přátelé/sousedé oběti mluvili s/jednali s pachatelem	12	5
Vyhrožování policií nebo soudem	19	15
Pachatel se odstěhoval	5	3
Jiný důvod	43	62
<i>Nevážené N</i>	<i>489</i>	<i>263</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminalityCS 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti, které uvedly, že pronásledování skončilo.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Děti a pokračování násilí

Zatímco někteří lidé udělají tlustou čáru za vztahem s násilným partnerem, někteří to nechtějí nebo nemohou udělat. Jedním z důvodů pro pokračování v kontaktu jsou společné děti. Objevily se i jisté obavy, zda a do jaké míry mohou muži, kteří se doma chovali násilně, využít příležitosti, kdy se vidí s dětmi, k dalšímu týrání.

Většina žen (81 %), které již nežily s pachatelem nejhoršího činu, prohlásila, že již svého bývalého partnera neviděla, a stejně tak 60 % těch, které zažily domácí násilí a 65 % těch, které zažily závažné sexuální napadení. U žen, které zažily domácí násilí, 8 % se pravidelně vídalo s pachatelem, 13 % občas a 20 % velice zřídka. U žen, které se vídaly se svým bývalým partnerem a měly dítě/děti, skoro tři čtvrtiny (73 %) se s ním vídaly kvůli dětem. V 19 % z těchto případů platilo nařízení, podle kterého žena musela bývalému partnerovi umožnit kontakt s dítětem/děti. Ve více jak třetině případů, kdy se žena s mužem vídala kvůli dítěti/dětem, to vedlo k výhrůžkám, zneužívání nebo násilí, kdy 29 % uvedlo, že jim partner vyhrožoval, a 13 % že byly nějakým způsobem týrané.

Tabulka 4.11 K výhrůžkám nebo týrání došlo při příležitosti, kdy se oběť viděla s pachatelem domácího násilí po jejich rozchodu

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>
Bylo jim vyhrožováno	29
Nějakým způsobem byly týrané	13
Pachatel vyhrožoval, že zraní dítě/děti	2
Pachatel zranil dítě/děti	1
Nic z uvedeného	64
<i>Nevážené N</i>	<i>449</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou oběti, které se viděli s násilným partnerem kvůli dětem.
3. Bylo povoleno více odpovědí, proto součet není 100.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovédět“ nezahrnuty.

Hlavní poznatky

Většina pachatelů interpersonálního násilí jsou muži, které jejich oběti znají. Padesát čtyři procent pachatelů znásilnění byli důvěrné osoby a dalších 29 % oběti znaly. Znásilnění na první schůzce je výjimečné a tvoří 4 % ze všech znásilnění. V případě závažného pronásledování žen v 37 % byla pachatelem důvěrná osoba a v dalších 59 % jiná známá osoba. I když 88 % jak mužů tak žen uvedlo, že důvodem skončení násilí byl odchod od partnera, celý proces rozchodu může být dlouhý a složitý. U 37 % žen a 22 % mužů domácí násilí neskončilo, i když od partnera odešli, ale u 18 % žen a 5 % mužů se změnilo v jinou formu jako je pronásledování. U žen, které odešly ze sexuálně násilného vztahu, 29 % bylo poté objektem pronásledování. Třetina žen (36 %), které se viděly s pachatelem domácího násilí po jejich rozchodu, zažily buď výhrůžky nebo týrání jich samých nebo jejich dětí.

5. Rizikové faktory

Rozšíření interpersonálního násilí (IPV) je nerovnoměrné a liší se vlivem sociálních a situačních charakteristik. Tato kapitola zkoumá rizikové faktory, které se pojí s procesem, kdy se člověk stává obětí interpersonálního násilí.

Rizikový faktor je něco, co se pojí nebo koreluje s procesem, kdy se člověk stane objektem násilí. I když rizikové faktory nemusí přímo ukazovat na ty skupiny lidí, které jsou nejzranitelnější, je to něco jiného než příčina násilí. Může totiž korelovat s něčím jiným, co se pojí se základní příčinou. Například zdá se, že mladé ženy jsou vůči interpersonálnímu násilí zranitelnější než ženy starší. Může to být ale i tak, že pro příčinu daného činu je mnohem důležitější věk pachatele a že souvislost s věkem oběti je jen taková, že lidé se spíše stýkají s lidmi své věkové skupiny (nebo je zde ještě jiný důvod). Rizikové faktory tedy jen popisují rozložení interpersonálního násilí v rámci populace. Napomáhají při rozboru příčin, ale nemohou jej nahradit.

Je zde uvedeno větší množství empirických údajů o obětech spíše než o pachatelích, což ale nemá vyvolat dojem, že příčinou násilí je daná charakteristika oběti. Vychází to pouze z povahy průzkumu, ve kterém vypovídali respondenti, kteří byli potenciálními nebo skutečnými oběťmi interpersonálního násilí.

Údaje v této kapitole se týkají jen lidí, kteří zažili interpersonální násilí v období 12 měsíců před rozhovorem. U některých podskupin násilí, například u mužů, kteří zažili sexuální napadení, je velikost vzorku příliš malá, aby bylo možné zde uvádět zjištěné výsledky, protože by byly jen nespolehlivým vodítkem při rozboru vzorce typického pro celou populaci. I když u některých témat se uvedené charakteristiky týkají období v době incidentu, ve většině případů se jedná o znaky z doby rozhovoru, a je možné, že u některých respondentů mohly být jiné než v době násilného incidentu (i když se zabýváme případy v době 12 měsíců před rozhovorem).

Kategorie interpersonálního násilí, kterými se tato kapitola zabývá jsou: domácí násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) – dále v této kapitole zvané jen domácí násilí; sexuální napadení (kombinace méně a více závažného); a pronásledování.

Ke třem důležitým rizikovým faktorům patří: ženské pohlaví, nízký věk a chudoba. Riziko interpersonálního násilí ovšem existuje u všech skupin lidí. Rizikové faktory se u různých forem interpersonálního násilí liší v jejich rozsahu, kdy ekonomické faktory jsou nejvýznamnější u domácího násilí na ženách, ale obvykle se jedná o ty stejné faktory, které riziko ovlivňují vždy ve stejném směru. Několik z hlavních rizikových faktorů navzájem koreluje. Například lidé s nižším věkem jsou v průměru také chudší. To znamená, že interpretaci významu kteréhokoliv faktoru izolovaně je třeba dělat velice opatrně.

Příloha B uvádí výsledky testů statistické významnosti těchto rizikových faktorů. Tam kde se zjistilo, že existuje statisticky významný rozdíl od průměru, daným rizikovým faktorem se

zabýváme i v textu této kapitoly. Údaje, které nejsou statisticky významné, jsou uvedené v tabulkách bez dalšího komentáře.

Pohlaví

Pohlaví je významným rizikovým faktorem. Ženy se s větší pravděpodobností stávají objektem interpersonálního násilí, obzvláště sexuálního násilí, než muži. Podrobnosti byly uvedené v předchozí kapitole.

Socio-ekonomická situace

Zranitelnost k některým formám interpersonálního násilí se pojí s nedostatečným přístupem k ekonomickým zdrojům. Existuje mnoho důvodů, proč nedostatečný přístup k finančním zdrojům může zvyšovat pravděpodobnost, že se člověk stane obětí nebo dokonce i pachatelem násilí. Může se to pojit s nedostatkem zdrojů potřebných k založení nové domácnosti nebo k zaplacení si vlastní dopravy domů jako je taxi. Spojitost může být i s pachatelem, jako například touha získat moc, kterou nemůže mít vlivem absence dobře placeného zaměstnání. Může tu být i spojitost s napětím a hádkami v domácnosti, která má nedostatek peněz v daném konkrétním období. Příčinná spojitost může jít ale i opačným směrem, kdy domácí násilí vede k chudobě vlivem ztráty zaměstnání nebo snahy utéct od násilí a založit novou domácnost samostatně ale i bez možnosti využívat i partnerův příjem. Existují zde ale i další složité spojitosti.

Údaje o různých typech ekonomických zdrojů jsou uvedené v částech o příjmu a penězích, zaměstnaneckém statutu, společenské třídě a bydlení. V této části uvádíme data týkající se čtyř faktorů: příjem domácnosti, příjem oběti, příjem partnera oběti a schopnost rychle sehnat peníze. Příjem domácnosti naznačuje průměrnou výši dostupných prostředků v dané domácnosti. Příjem zde nezahrnuje pouze vydělané peníze ale i jakékoliv dávky. Takové zdroje ale nemusí být vždy dostupné oběma partnerům rovnoměrně. Příjem oběti a partnera oběti jsou uvedené odděleně a zahrnují pouze vydělané peníze. Třetí měřítko, schopnost rychle sehnat £100, naznačuje spíše okamžitý přístup k financím, nežli celkový životní standard.

Příjem domácnosti

Ženy v chudších domácnostech byly více objektem interpersonálního násilí, než ženy v domácnostech bohatších. Tento rozdíl je velice znatelný u domácího násilí, kdy u žen v domácnostech s příjmem nižším než £10,000 bylo riziko třiapůlkrát vyšší než u žen v domácnostech s příjmem přes £20,000, který je nižší než průměrný plat v zemi. U žen v nejchudších domácnostech byla vyšší pravděpodobnost, že se stanou obětí sexuálního napadení než ženy v bohatších domácnostech. U mužů sice byla nějaká souvislost mezi příjmem domácnosti a rizikem domácího násilí, ale byla menší než u žen.

Údaje o příjmu domácnosti se týkají období rozhovoru (odkazují na dobu rok před rozhovorem) a nemusí tedy popisovat stav v době násilí, pokud se například oběť odstěhovala pryč. Nízký příjem domácnosti zjištěný u některých žen, které zažily domácí násilí v minulém roce, tak může být důsledek jejich odchodu z domácnosti s násilným

partnerem. Na základě jen těchto výsledků, je tedy obtížné odhalit směr příčiny, tedy zda nízký příjem je příčinou nebo důsledkem domácího násilí na ženách.

Tabulka 5.1 Prevalence interpersonálního násilí (IPV) podle příjmu domácnosti

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>			BCS
	Méně než £10,000	Mezi £10,000 a £20,000	£20,000 a více
Ženy			
Domácí násilí	8.9	5.8	2.6
Sexuální napadení	2.7	1.7	1.5
Pronásledování	9.4	9.3	7.4
Muži			
Domácí násilí	3.7	2.4	2.3
Pronásledování	7.3	6.6	5.6

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou nesexuální výhrůžky nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Příjem vlastní a partnera

Tabulka 5.2 uvádí souvislosti jednotlivých příjmů oběti a jejího partnera s interpersonálním násilím.

Tabulka 5.2 Prevalence interpersonálního násilí podle jednotlivých příjmů oběti a partnera

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>						BCS
	Oběť			Partner		
	Pod £10,000	£10,000 do £20,000	£20,000+	Pod £10,000	£10,000 do £20,000	£20,000+
Ženy						
Domácí násilí	3.7	4.0	2.6	4.7	3.1	1.6
Sexuální	2.0	1.2	1.7	1.2	1.1	0.7
Pronásledování	7.1	8.5	6.6	9.4	7.2	6.4
Muži						
Domácí násilí	3.0	1.7	2.3	2.2	1.6	3.5
Pronásledování	7.1	5.5	5.7	5.7	6.6	5.1

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou nesexuální výhrůžky nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Schopnost rychle sehnat peníze

Schopnost rychle sehnat £100 se pojí s výrazným rozdílem v riziku jak u mužů tak žen. Obzvláště se to týká žen a obzvláště domácího násilí. U žen je třiapůlkrát větší pravděpodobnost, že se stanou obětí domácího násilí, pokud je pro ně nemožné rychle sehnat £100, v porovnání s těmi, pro které to není problém; u mužů je tato pravděpodobnost dvaapůlkrát vyšší. U žen bylo množství sexuálních napadení dvakrát vyšší u těch, které nebyly schopné sehnat £100, v porovnání s těmi, pro které to nebyl problém. Ve vztahu k pronásledování se těžkosti při rychlém shánění peněz pojily i s vyšším množstvím pronásledování jak u mužů tak u žen, ale spojitost zde byla mnohem nižší.

Tabulka 5.3 Prevalence interpersonálního násilí podle toho, jak velký je problém sehnat £100

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>			BCS
	Nemožné	S problémy	Bez problému	
Ženy				
Domácí násilí	9.6	6.2	2.7	
Sexuální napadení	3.3	3.0	1.5	
Pronásledování	10.5	9.5	6.7	
Muži				
Domácí násilí	5.0	3.1	1.8	
Pronásledování	8.7	7.0	5.3	

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhružky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Zaměstnanecký statut

Tabulka 5.4 zachycuje riziko, které se pojí s různými zaměstnaneckými statuty, tedy zda je respondent zaměstnaný, nezaměstnaný nebo ekonomicky neaktivní.

Tabulka 5.4 Prevalence interpersonálního násilí podle zaměstnaneckého statutu oběti

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS
	Zaměstnaný	Nezaměstnaný	Neaktivní
Ženy			
Domácí násilí	3.9	6.3	4.8
Sexuální napadení	1.8	3.4	2.5
Pronásledování	7.6	8.3	8.2
Muži			
Domácí násilí	2.1	2.6	2.9
Pronásledování	5.5	7.4	7.4

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Společenská třída

Tabulka 5.5 zachycuje riziko domácího násilí v souvislosti se společenskou třídou. Na rozdíl od odchylek v riziku, které se pojí s příjmem domácnosti nebo schopností rychle sehnat peníze (uvedené výše), zde se rozdíly od průměru odlišovaly jen výjimečně.

Tabulka 5.5 Prevalence interpersonálního násilí podle společenské třídy respondenta

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>					BCS
	Odborník	Manažer a technik	Kvalifikovaný ne manuální	Kvalifikovaný manuální	Částečně kvalifikovaný	Nekvalifikovaný
Ženy						
Domácí násilí	3.3	3.5	4.3	3.9	5.1	4.5
Sexuální	0.7	1.7	2.3	1.5	1.9	1.1
Pronásledování	8.3	8.4	7.8	7.0	8.0	7.1
Muži						
Domácí násilí	1.8	2.4	2.5	2.1	2.5	3.1
Pronásledování	5.3	5.3	6.2	6.2	4.7	7.5

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Národnostní příslušnost

Vzhledem k národnostní příslušnosti existují jen malé rozdíly ve spojitosti s interpersonálním násilím. To je zajímavý výsledek, protože jelikož se národnostní příslušnost pojí s rozdíly v ekonomických zdrojích, dalo by se očekávat, že se zde objeví odpovídající odchylky.

Tabulka 5.6 Prevalence interpersonálního násilí podle národnostní příslušnosti respondenta

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>			BCS
	Bílý	Černý	Asijský
Ženy			
Domácí násilí	4.2	4.3	4.1
Sexuální napadení	2.0	2.1	1.5
Pronásledování	7.7	5.7	9.7
Muži			
Domácí násilí	2.4	1.6	0.6
Pronásledování	5.9	7.5	4.9

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Forma bydlení

Forma bydlení je přibližným ukazatelem jak bohatství domácnosti, tak i do jaké míry je domácnost ustálená, i když je zde samozřejmě hodně výjimek. Lidé, kteří jsou vlastníky obydlí, ve kterém žijí, tvoří 70 % populace a jsou těmi nejbohatšími a nejusazenějšími. Soukromé nájmy jsou typické pro nejmladší populaci. U žen je nejvyšší riziko domácího násilí u těch, které žijí v sociálních nájmech, dále pak v soukromých nájmech a nejmenší riziko je u vlastníků (nebo spoluvlastníků) jejich vlastních obydlí. I když by tato souvislost mohla částečně ukazovat na to, že chudoba souvisí s příčinami domácího násilí, může to být i tak, že je to spíše důsledek domácího násilí, protože ženy, které hledají pomoc a přestěhují se, aby tak unikly domácímu násilí, mohou žít v sociálních domech, protože mnoho žen nevydělává dostatečně, aby si mohly dovolit platit vlastní hypotéku. Tato spojitost sociálního bydlení s vyšším rizikem násilí byla nalezena i mezi ženami, které zažily pronásledování, i když ne tak výrazná. U sexuálních napadení ženy v soukromých nájmech byly nejrizikovější skupinou. To odpovídá s vyšším rizikem sexuálního napadení u mladších žen.

Tabulka 5.7 Prevalence interpersonálního násilí podle formy bydlení respondenta

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS	
	Vlastník	Soukromý nájem	Sociální nájem
Ženy			
Domácí násilí	2.8	6.2	9.1
Sexuální napadení	1.5	4.7	2.4
Pronásledování	7.2	8.2	10.2
Muži			
Domácí násilí	2.0	3.4	2.5
Pronásledování	5.7	6.0	6.6

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Region a oblast

Rozdíly v interpersonálním násilí v různých regionech jsou vcelku malé.

Tabulka 5.8 Prevalence interpersonálního násilí podle správní oblasti

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS								
	Severovýchod	Severozápad	Yorkshire & Humberside	Východ střední Anglie	Západ střední Anglie	Jihozápad	Východ	Londýn	Jihovýchod	Wales
Ženy										
Domácí násilí	4.9	4.4	3.6	4.7	5.8	3.7	3.3	4.6	3.7	4.0
Sexuální napadení	2.1	2.2	1.1	2.8	2.4	1.6	2.3	2.5	2.1	0.5
Pronásledování	10.4	8.8	6.3	7.8	8.4	7.5	8.0	8.5	5.4	6.4
Muži										
Domácí násilí	1.6	2.6	2.2	1.3	2.3	2.6	2.3	2.7	2.0	2.5
Pronásledování	7.3	7.4	5.2	6.2	5.8	5.8	4.9	5.8	4.9	5.8

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního násilí nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Objevily se rozdíly v riziku interpersonálního násilí ve spojitosti s životem v centru města, ve městě nebo na venkově zvláště u žen. Vyšší míra související s centrem města odpovídá i vyššímu podílu interpersonálního násilí v souvislosti s nedostatkem ekonomických zdrojů.

Tabulka 5.9 Prevalence interpersonálního násilí podle typu oblasti

	Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát		
	BCS		
	Centrum města	Město	Venkov
Ženy			
Domácí násilí	7.0	4.1	3.3
Sexuální napadení	3.0	2.2	1.2
Pronásledování	10.8	7.7	6.8
Muži			
Domácí násilí	2.7	2.4	1.8
Pronásledování	6.0	6.3	4.2

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Neformální sociální zdroje

Prostředky, které jsou nutné k tomu, aby člověk odolal násilí nebo aby opustil domov, kde je násilí, mohou být jak sociální tak ekonomické. V současné době se diskutuje i o významu „společenského kapitálu“ (Putnam 2001) ve vztahu k sociální kohezi. Neformální sociální sítě mohou člověku nabídnout podporu, radu a pomoc, která je důležitá při prevenci nebo brzkém ukončení násilí. Je samozřejmě možné, že aktivní sociální sítě mohou korelovat s dalšími rizikovými faktory takovým způsobem, že jejich vliv je nejasný. Do jaké míry vyhledávaly oběti pomoc po daném incidentu je probráno v kapitole 6. Zde se zaměřujeme na to, do jaké míry byli lidé s nebo bez sociálních sítí více nebo méně v nebezpečí. Zkoumali jsme dva ukazatele aktivních a podpůrných sociálních sítí: zda oběti mají někoho, u koho mohou narychlo zůstat; jak často se vídají s přáteli a příbuznými.

Aktivní sociální síť

Aktivní sociální síť může hrát důležitou roli při poskytování podpory a rady. Může být ale důležitá i ve vztahu k nedomácím formám interpersonálního násilí, kdy může i sama představovat nebezpečí tím, že oběť vystavuje širokému spektru potenciálních pachatelů. Naší otázkou tedy je, zda aktivní sociální síť zvyšuje nebo snižuje riziko různých forem násilí. Tabulka 5.10 ukazuje frekvenci, jak často se lidé vídají s přáteli a příbuznými ve vztahu k prevalenci interpersonálního násilí. Více než polovina populace uvedla, že se s přáteli a příbuznými vídá po většinu dní. Výsledky v této tabulce nenaznačují nijak výrazný vzorec. Vídání se s přáteli a příbuznými po většinu dní jako takové není tedy

ochranným faktorem při interpersonálním násilí. Tyto výsledky ovšem nevylučují možnost, že určité kvality daných vztahů mohou hrát významnou roli.

Tabulka 5.10 Prevalence interpersonálního násilí podle toho, jak často vídala oběť přátele a příbuzné v minulém roce

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>			BCS
	Většinu dní	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Méně než jednou měsíčně
Ženy				
Domácí násilí	4.5	3.6	4.3	4.8
Sexuální napadení	2.4	1.6	1.4	1.9
Pronásledování	8.2	7.4	6.5	8.3
Muži				
Domácí násilí	2.6	1.7	2.9	1.6
Pronásledování	6.1	5.1	6.5	6.0

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Můžete k někomu narychlo odejít?

Možná jen vídání se s přáteli a příbuznými je méně důležité než to, zda tito lidé mohou poskytnout nějakou konkrétní pomoc. Příkladem takové pomoci je to, zda přátelé a příbuzní by mohli nebo byli ochotní nabídnout dočasné ubytování v případě nouze. Přístup na místo, kde člověk může v případě pohotovosti být, může být důležité u některých forem interpersonálního násilí, zvláště tam, kde potenciální oběť je schopná vyhodnotit riziko blížícího se nebezpečí.

Možnost rychle odejít ze složité nebo vyhrocené situace může předcházet nebo snížit násilí. Je to zvláště důležité ve vztahu k domácímu násilí. U nedomácích forem násilí se ale může aktivní sociální síť pojit se zvýšeným rizikem, protože se tak zvyšuje množství potenciálních pachatelů. Tabulka 5.11 znázorňuje výsledky prevalence mezilidského násilí u těch, kteří měli nebo neměli přátele a příbuzné, ke kterým by v případě potřeby rychle mohli odejít a zůstat na noc nebo dvě. Většina lidí – 91 % žen a 93 % mužů – řekla, že mají někoho, ke komu by narychlo mohli odejít. Je větší pravděpodobnost, že se žena stane objektem domácího násilí, když nemá nikoho, ke komu by šla, což naznačuje, že nedostatek neformálního ubytování v případě pohotovosti je pro ně velice významné. U mužů nebyl žádný rozdíl, což ukazuje, že nedostatek neformální pomoci není výrazný problém. Pronásledování se o něco více objevuje u těch, kteří mají někoho, ke komu jít, zvláště u žen. Důvodem může být to, že tato aktivní síť může vyvolat vyšší nebezpečí, že se osoba setká s potenciální pachatelem.

Tabulka 5.11 Prevalence interpersonálního násilí podle toho, zda oběť má přátele/ příbuzné, ke kterým může v případě potřeby narychlo odejít a strávit noc nebo dvě

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>			BCS
	Ano	Ne	Celkem
Ženy			
Domácí násilí	4.1	6.4	4.2
Sexuální napadení (závažnější)	0.5	1.0	0.5
Pronásledování	7.9	5.7	7.8
Muži			
Domácí násilí	2.3	2.3	2.3
Pronásledování	5.9	5.1	5.8

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje i pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Věk

Čím mladší člověk je, tím je pravděpodobnost, že se stane obětí interpersonálního násilí, vyšší. Ve všech případech lidé mladší 25 let byli nejvíce ohroženi interpersonálním násilím. Naopak u nejstarší skupiny je pravděpodobnost násilí nejnižší, ovšem nebezpečí je i zde. U žen je věkový gradient strmější než u mužů, což se nejvýrazněji ukazuje u sexuálního napadení žen a dále u domácího násilí na ženách. Gradient u pronásledování je méně strmý u obou pohlaví.

Spojitost mezi věkem a interpersonálním násilím tu může být díky větší zranitelnosti mladších žen nebo díky vyšší náchylnosti mladších mužů oproti starším používat násilí a dále vlivem tendence lidí stýkat se s lidmi stejného věku. Tyto výsledky ve vztahu k věku neplatí jen pro interpersonální násilí. Mladí muži jsou mnohem více náchylní páchat většinu trestných činů než starší muži (Farrington 1992)

Tabulka 5.12 Prevalence interpersonálního násilí podle věku oběti

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>								BCS	
	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59
Ženy									
Domácí násilí	7.2	8.8	5.9	5.1	3.6	3.3	2.5	1.5	0.8
Sexuální	7.4	3.6	2.6	1.7	1.3	1.3	0.6	0.5	0.1
Pronásledování	10.1	8.5	9.2	8.1	7.3	7.0	7.9	6.3	5.4
Muži									
Domácí násilí	3.4	3.6	2.6	3.0	2.5	2.3	1.0	1.2	0.7
Pronásledování	8.4	7.0	4.5	4.2	6.4	6.9	5.3	6.5	3.3

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zde zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Rodinný stav a struktura domácnosti

Rodinný stav

Ve vztahu k nebezpečí interpersonálního násilí podle rodinného stavu existují výrazné rozdíly. U žen je nejvyšší míra domácího násilí u těch, které žijí odděleně. Násilí v těchto případech je buďto pokračováním ze strany bývalého partnera nebo k němu došlo v průběhu minulého roku od manžela, od kterého žena odešla a v době rozhovoru s ním již nebyla. Dalšími kategoriemi, u kterých bylo vysoké nebezpečí domácího násilí, byli lidé, kteří byli rozvedení a svobodní. Skupina svobodných je různorodá kategorie a výsledky k násilí v této skupině zahrnuje i lidi, kteří s někým žili, ale v době rozhovoru již daný vztah zanikl (ženy, které odešly z manželství jsou zde uvedené jako žijící odděleně, ale ty, které odešly ze soužití jsou vedené jako svobodné). U žen byly nejrizikovějšími rodinnými stavy pro sexuální napadení svobodné a odděleně žijící. U žen, které žijí odděleně, je také vyšší množství pronásledovaných. U mužů jsou rozdíly v nebezpečí mezilidského násilí podle rodinného stavu menší než u žen. Nejvyšší pravděpodobnost, že muž zažil domácí násilí v minulém roce, byla u rozvedených.

Je zde třeba také uvést, že rodinný stav také koreluje i s dalšími rizikovými faktory. Například u mladých lidí, u kterých je vyšší riziko násilí, je méně sezdáných a více svobodných nebo v soužití. Není také překvapující, že procento domácího násilí v minulém roce je vyšší u stavů po manželství, protože do těchto kategorií pravděpodobně spadají i ženy, které před nedávnem odešly z násilného vztahu.

Tabulka 5.13 Prevalence interpersonálního násilí podle rodinného vztahu oběti

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>				BCS	
	Sezdaní	V soužití	Svobodní	Ovdovělí	Rozvedení	Oddělení
Ženy						
Domácí násilí	2.0	6.2	6.9	1.3	6.8	14.5
Sexuální	0.7	2.0	4.8	1.9	2.1	4.0
Pronásledování	6.7	7.7	8.7	8.0	10.0	15.5
Muži						
Domácí násilí	1.8	3.9	2.3	.	4.6	3.9
Pronásledování	5.5	5.4	6.6	.	6.7	4.5

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Struktura domácnosti

U žen, které žily v domácnosti jako jediný rodič s dítětem/děti, je mnohem vyšší pravděpodobnost, že se staly objektem domácího násilí v porovnání s dalšími typy domácností. Je to zřejmě vlivem toho, že ženy, které před nedávnem opustily násilného partnera, s největší pravděpodobností spadnou do této kategorie. Asi ze stejného důvodu je tu i spojitost s vyšší mírou sexuálního napadení a pronásledování

Tabulka 5.14 Prevalence interpersonálního násilí podle struktury domácnosti

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS
	Jeden dospělý & dítě/děti	Dospělí & dítě/děti	
Ženy			
Domácí násilí	14.7	3.9	
Sexuální napadení	3.3	1.9	
Pronásledování	12.1	7.5	
Muži			
Domácí násilí	4.7	2.4	
Pronásledování	7.2	6.4	

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Děti v domácnosti

Přítomnost dětí v domácnosti se pojí skoro s dvojnásobným nebezpečím domácího násilí na ženách. Na nebezpečí ostatních typů interpersonálního násilí má přítomnost nebo nepřítomnost dětí jen malý vliv. Tyto výsledky odpovídají tvrzení, že ženy váhají rozbít rodinu s dětmi, když by se mohly zachránit, a dále i tomu, že pro ženy je z ekonomických důvodů obtížnější založit vlastní domov, pokud mají děti – je tedy náročnější vydělat dostatečné množství peněz nezbytných na založení a vedení nového domova, pokud jsou tam i děti, které jsou na ženě závislé.

Tabulka 5.15 Prevalence interpersonálního násilí podle přítomnosti dětí v domácnosti

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS
	Domácnost s dětmi	Domácnost bez dětí
Ženy		
Domácí násilí	5.6	3.1
Sexuální napadení	2.1	2.0
Pronásledování	8.2	7.4
Muži		
Domácí násilí	2.5	2.2
Pronásledování	6.4	5.5

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Zdravotní stav

Údaje o zdravotním stavu podle výpovědi respondentů mají souvislost s některými rozdíly v interpersonálním násilí u žen. Je pravděpodobnější, že zdravotní stav je buďto důsledkem násilí nebo, že mezi zdravotním stavem a interpersonálním násilím existují spletité souvislosti, než že by špatné zdraví bylo příčinou násilí. Ženy, které uvádějí, že mají špatný zdravotní stav, zažily dvakrát více domácího násilí a pronásledování než ženy, které uvádějí, že mají dobré zdraví. U mužů neexistuje žádná souvislost mezi zdravotním stavem a domácím násilím.

Tabulka 5.16 Prevalence interpersonálního násilí podle zdravotního stavu obětí (údaje obětí)

	<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>		BCS
	Dobré	Slušné	Špatné
Ženy			
Domácí násilí	3.7	6.7	8.8
Sexuální napadení	2.0	2.6	3.0
Pronásledování	6.8	12.5	17.7
Muži			
Domácí násilí	2.2	2.7	2.4
Pronásledování	5.7	6.5	7.6

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Domácí násilí jsou výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
3. Sexuální napadení zahrnuje méně i více závažné incidenty a pokusy.
4. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat“ a „nevím“.

Trestná činnost pachatele

U lidí s kriminální minulostí je vyšší riziko, že se opakovaně dopustí trestného činu, než u těch, kteří nemají záznam, ať již ve vztahu k totožným deliktům nebo různým typům trestné činnosti (Farrington 1992). Platí to i u domácího násilí, nebo je domácí násilí jiné než jiné typy trestné činnosti? Platí i u pachatelů domácího násilí, že u lidí s kriminální minulostí je vyšší pravděpodobnost, že spáchají další trestný čin, než u lidí bez takové minulosti, nebo je zde zcela jiný vzorec souvislostí a příčinných vztahů? Položili jsme několik otázek, zda pachatel interpersonálního násilí, ke kterému došlo v minulém roce, měl kriminální minulost, o které oběť věděla. Pravděpodobně se takovým způsobem nezískají přesné údaje o kriminalitě pachatele, protože ne všichni partneři o takové minulosti vědí. Spíše tedy dostaneme jen částečné výsledky. Přesto ale je tak možné provést korelaci kriminálního záznamu (o kterém oběť ví) s ukazateli frekvence a závažnosti násilných útoků. Dvacet čtyři procent žen, které zažily domácí násilí v minulém roce, uvedly, že věděly o kriminální minulosti pachatele, a 20 % těch, které domácí násilí zažily někdy v průběhu života po 16. roce, věděly, že pachatel měl záznam v trestním rejstříku. Počet mužů, kteří údajně věděli o pachatelově kriminální minulosti, byl jen 5 % v minulém roce a 4 % po 16. roce. U žen je mnohem menší míra kriminality než u mužů, takže tento rozdíl mezi pohlavími není žádným překvapením.

Výsledky uvedené v tabulce 5.17 ukazují, že u pachatelů, o kterých oběti věděly, že mají kriminální minulost, byla pravděpodobnost, že spáchají závažnější formy domácího násilí vyšší než u těch bez kriminální minulosti.

Zvýšená závažnost se v případě ženských obětí domácího násilí v minulém roce projevila vyšší frekvencí, vyšší závažností činu, větším množstvím mentálních a fyzických zranění a závažnějšími fyzickými zraněními. U mužských obětí po 16. roce se vyšší závažnost projevila jako vyšší frekvence jednotlivých činů. Tyto výsledky naznačují, že profil domácího násilí je podobný ostatním trestným činům v tom, že u lidí, kteří spáchají jeden trestný čin, je vyšší pravděpodobnost než u průměrných osob, že spáchají závažnější a častější formy domácího násilí.

Tabulka 5.17 Když oběť věděla o kriminální minulosti pachatele

<i>Procenta</i>			BCS		
Utržená zranění²	Žádná	Mentální	<i>Fyzické</i>		
			Jen mírné	Středně závažné (ale ne závažné)	Závažné
Ženy (po 16. roce)	10	25	21	26	37
<i>Nevážené N</i>	580	967	800	572	216
Frekvence domácího násilí					
	Jednou	2x/3x	Mnohokrát		
Ženy					
- po 16. roce	11	21	31		
<i>Nevážené N</i>	976	565	828		
- vloni	15	28	37		
<i>Nevážené N</i>	224	101	121		
Muži					
- po 16. roce	2	4	13		
<i>Nevážené N</i>	568	188	109		
Povaha nejhoršího incidentu (oběti minulého roku)					
	Jen	Mírné použití síly, ne vážné ³	Závažné použití síly ⁴		
Ženy (minulý	26	16	33		
<i>Nevážené N</i>	134	197	142		

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění zahrnuje mírné zhmoždění nebo monokl nebo škrábance. „Středně závažné“ zranění zahrnuje závažné zhmoždění nebo krvácení z ran. „Závažné“ zranění zahrnuje vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti, které utrpěly mentální újmu, mohly být i oběťmi fyzického zranění.
3. „Mírné použití síly, ne vážné“ zahrnuje strkání, držení nebo přitisknutí k zemi nebo fackování
4. „Závažné použití síly“ se definuje jako kopnutí, kousnutí, uhození, hození něčeho na oběť, co ji zranilo, škrcení nebo dušení, vyhrožování zbraní, vyhrožování smrtí nebo použití zbraně proti oběti.
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovědět“ nezahrnuty.

Hlavní poznatky

Mnoho diskusí se zabývá nejpravděpodobnějšími příčinami spojujícími interpersonální násilí a rozdíly v sociálních a situačních faktorech. Dvěmi tématy, o kterých se diskutuje, jsou: zaprvé, do jaké míry se zranitelnost k násilí pojí se sociálním vyčleněním; zadruhé, do jaké míry tato zranitelnost souvisí s pohlavím.

Zranitelnost vůči interpersonálnímu násilí je vyšší u žen než u mužů. Tato zranitelnost souvisí se sociálním vyčleněním, zvláště ve vztahu k menším ekonomickým zdrojům, hlavně u žen. Souvislost zranitelnosti k interpersonálnímu násilí a méně ekonomických zdrojů je výraznější u domácího násilí než u jiných forem interpersonálního násilí. Nedostatek ekonomických zdrojů nejvýrazněji souvisí s domácím násilím na ženách. I když je tato spojitost zřejmá, příčinné vztahy tak jasné nejsou. Chudoba může například souviset s kauzálními procesy, neboť může snižovat schopnost muže uspokojivě uplatnit svou maskulinitu nebo může omezovat zdroje ženy, které potřebuje, aby se odstěhovala z násilného vztahu, ale může to být i tak, že chudoba a sociální vyčlenění jsou důsledkem domácího násilí. Ženy, které opustí svůj domov a partnera, aby unikly násilí, budou pravděpodobně chudší v důsledku ztráty domova a příjmu partnera. Další možností je i síť navzájem propletených procesů, ve kterých je sociální vyčlenění a domácí násilí složitě propletené.

6. Hledání pomoci

Existuje mnoho způsobů, jak hledat pomoc, a existuje i mnoho forem pomoci, která se nabízí. Mnozí, kdo zažívají mezilidské násilí to ale nikomu neřeknou a pomoc nehledají. Ti, kteří pomoc hledají, se častokrát omezí jen na okruh svých přátel a příbuzných. Dnes již existuje mnoho dobrovolnických institucí, které jako první začaly pomáhat lidem, kteří se snažili přežít různé formy násilí, o kterých se dříve nevědělo nebo se jejich závažnost podceňovala. V posledních letech došlo k několika podstatným změnám ve způsobu, jak veřejné instituce přistupují k domácímu násilí, sexuálnímu napadení a pronásledování a mnoho změn je stále v plánu. Existuje také mnoho dalších služeb, které oběti násilí využívají, například advokáti, o nichž se veřejné záznamy jen zřídka zmiňují, ovšem jejich služby lidé vyhledávají, když se chtějí vyprostit z obtížných situací a vztahů. Tato kapitola předkládá údaje o soudobých strategiích využívání a nevyužívání služeb institucí. Jsou zde zachycené obrovské nesrovnalosti mezi současnou ochotou veřejnosti a dobrovolnických organizací lépe porozumět obětem interpersonálního násilí a nalézt způsoby, jak jim pomoci na jedné straně, a skutečným využíváním jejich služeb na straně druhé.

Institucemi, kterými se zde podrobně zabýváme, jsou právní systém a zdravotnická zařízení. Využívání ubytovacích služeb a různých útočišť jsme již analyzovali v souvislosti s rolí těchto zařízení, kterou mají, když lidem pomáhají odejít z násilného vztahu. Znovu zde shrnujeme základní poznatky. Nejpodrobněji se v kapitole zabýváme domácím násilím, protože počet případů sexuálního napadení byl častokrát příliš malý na spolehlivou analýzu.

Kdo se to dozví?

Domácí násilí

Třetina žen (34 %), které zažily domácí násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) po dosažení 16. roku zřejmě nikdy nikomu⁸ neřekli o jejich nejhorším incidentu – kromě této studie. Procento mužů, kteří nikomu nic neřekli, je vyšší – 62 %. U obětí z minulého roku je podíl lidí, kteří nikomu nikdy o věci neřekli o málo nižší (viz. tabulka 6.1). U lidí, kteří domácí násilí zažili vícekrát (čtyřikrát a více) ze strany pachatele jejich nejhoršího incidentu, byla pravděpodobnost, že o tom někomu řekli a že vyhledali pomoc kvůli danému incidentu vyšší. Rozdíly mezi muži a ženami se stírají, pokud analýzu omezíme na případy lidí, kteří utrpěli vícero incidentů.

⁸ Je možné, že toto procento zveličuje skutečnou míru, do jaké oběti o incidentu nikdy nic neřekly (kromě v této studii). Důvodem je volba slov v otázce a místo, kde byla otázka v dotazníku zařazená, protože obojí způsobilo určité nejasnosti, které mohly vést k tomu, že v kategorii jsou zahrnuti i lidé, kteří o incidentu řekli policii nebo zdravotníkům

Jak ženy tak muži, kteří zažili méně než čtyři násilné události, o tom lidem říkali méně. V této skupině je vyšší podíl mužů než žen – 89 % obětí, které zažily čtyři a více incidentů jsou ženy.

Tabulka 6.1 uvádí množství obětí, kteří o svém nejhorším incidentu, ke kterému došlo po 16. roce nebo v minulém roce, někomu řekli. Mezi ženami největší procento z nich (58 % obětí) o incidentu řeklo svým přátelům, příbuzným a sousedům. Druhou největší kategorií, která se o domácím násilí dozvěděla, byla policie (21 % obětí), i když ta se o tom mohla nejprve dozvědět od někoho jiného (oběť to sdělila v 72 % sama). U obětí násilí z minulého roku byly výsledky velice podobné až na to, že o něco více lidí někomu o incidentu řeklo, především v rámci své neformální sítě.

U mužů se objevil podobný vzorec jako u žen. Nejvíce muži o násilí říkali svým přátelům, příbuzným a sousedům (87 % těch, kteří o incidentu promluvili; 32 % obětí). Druhou nejčastější kategorií, která se o násilí dozvěděla, byla policie, ovšem ta byla informovaná v mnohem méně případech než u žen.

Nejvíce vyhledávali pomoc lidé, kteří utrpěli mnoho násilných epizod. Tento výsledek tedy ukazuje, že lidé, kteří přijdou na policii nebo do jiného zařízení již pravděpodobně zažili vícero incidentů a ne jeden nebo dva.

Množství lidí, kteří o násilí řekli jen v rámci své neformální sítě a ne jiným veřejným organizacím je alarmující a stejně tak i množství obětí, kteří ještě dnes o incidentu mlčí a promluvily o něm jen v našem průzkumu.

Tabulka 6.1 Kdo se dověděl o nejhorším incidentu domácího násilí

<i>Procenta</i>	BCS					
	Ženy			Muži		
	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát, po 16. roce ³	Vloni	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát, po 16. roce ³	Vloni
Policie (se dověděla o incidentu)	21	34	23	7	15	8
<i>Nevážené N</i>	<i>2842</i>	<i>899</i>	<i>541</i>	<i>1025</i>	<i>113</i>	<i>228</i>
Nikdo ⁵	34	27	31	62	35	63
<i>Nevážené N</i>	<i>2812</i>	<i>901</i>	<i>538</i>	<i>1000</i>	<i>111</i>	<i>224</i>
Přátelé/příbuzní/sousedé	58	65	63	32	56	32
Partnerovi příbuzní/přátelé/sousedé	10	12	11	7	13	6
Někdo v práci	7	9	11	6	12	4
Útulek pro ženy	2	5	2	<1	2	.
Ženská skupina/centrum	1	4	3	.	.	.
Zařízení pro pomoc oběti	2	4	3	<1	1	1
Náboženská skupina/vůdce	<1	1	.	<1	.	1
Sociální služby	2	3	2	<1	1	1
Ubytovací zařízení	1	3	2	<1	1	.
Agentura pro dávky	1	2	1	.	.	.
Vyhledaná právní pomoc	6	12	5	1	6	1
Někdo jiný	4	7	3	2	6	1
<i>Nevážené N</i>	<i>2877</i>	<i>900</i>	<i>549</i>	<i>1041</i>	<i>111</i>	<i>234</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou všechny oběti.
3. Jedná se o incidenty spáchané pachatelem nejhoršího incidentu.
4. Domácí násilí je zde výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly.
5. I když cílem bylo, aby kategorii „Nikdo“ zaškrtnli jen ti, kteří o incidentu neřekli nikomu jinému než tazateli studie, je možné, že tato kategorie zahrnuje i lidi, kteří věc prozradili zdravotníkovi a/nebo policii (a budou zahrnuti v odpovídajících kategoriích). Důvodem je uspořádání slov v otázce („říct komukoliv“) a umístění otázky v dotazníku.
6. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
7. „<1“ znamená hodnoty menší než 0.5 %.
8. „.“ znamená žádný případ v této kategorii.
9. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Závažné sexuální napadení

Výsledky týkající se kategorií, které se dozvěděly o závažném sexuálním napadení žen, jsou podobné jako u výsledků pro domácí násilí na ženách. Pokud tyto ženy o napadení někomu řekly, pak to byli přátelé, příbuzní nebo sousedé (49 % všech napadených žen). Hlavní rozdíl od domácího násilí jsou ty, že v této skupině je větší množství obětí, které nikomu nic neřekly (40 %), že policie se o incidentech dovídala méně, i když šlo o závažnější delikty a více se zde využívaly poradenské služby. 25 % žen, které uvedly, že nejhorším incidentem pro ně bylo znásilnění (po 16. roce), o události nikomu neřeklo.

Tabulka 6.2 Kdo se dověděl o nejhorším incidentu závažného sexuálního napadení, ženské oběti, po 16. roce

<i>Procenta</i>	BCS	
	Závažné sexuální napadení	Znásilnění (1994) ⁴
Policie (se dověděla o incidentu)	12	15
<i>Nevážené N</i>	<i>507</i>	<i>289</i>
Nikdo ³	40	40
Partner	15	15
Přátelé/příbuzní/sousedé	49	47
Partnerovi	2	1
Někdo v práci	6	7
Útulek pro ženy	<1	<1
Ženská skupina/centrum/pomoc	<1	<1
Podpora pro oběti	2	3
Náboženská skupina/vůdce	<1	<1
Poradce/terapeut	6	8
Sociální služby	2	2
Krizová linka pro znásilněné	2	4
Linka bezpečí pro děti	<1	-
Někdo jiný	4	5
<i>Nevážené N</i>	<i>500</i>	<i>286</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou všechny oběti.
3. I když cílem bylo, aby kategorii „Nikdo“ zaškrtnli jen ti, kteří o incidentu neřekli nikomu jinému než tazateli studie, je možné, že tato kategorie zahrnuje i lidi, kteří věc prozradili zdravotníkovi a/nebo policii (a budou zahrnuti v odpovídajících kategoriích). Důvodem je uspořádání slov v otázce („říct komukoliv“) a umístění otázky v dotazníku.
4. Pokusy nezahrnuty.
5. Tato čísla zahrnují jen incidenty s jedním pachatelem.
6. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
7. „<1“ znamená hodnoty menší než 0.5 %.
8. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Méně závažné sexuální napadení

Z žen, které zažily méně závažné sexuální napadení, tedy odhalování, nežádoucí sexuální dotýkání se, a sexuálně ohrožující jednání v minulém roce, 21 % nikomu nic neřeklo. Opět největší procento obětí o tom řeklo svým přátelům, příbuzným nebo sousedům (92 % těch, kteří o tom někomu řekli; 72 % obětí). Druhou nejdůležitější kategorií byl někdo v práci (23 % těch, kteří o tom řekli; 18 % obětí). Množství případů, o kterých se dozvěděla policie, 13 %, bylo nižší než u domácího násilí a zhruba stejné jako u závažného sexuálního napadení. Celkově se výsledky podobají těm pro domácí násilí, i když zde je menší počet těch, kteří nikomu nic neřekli, o něco větší počet těch, kteří to řekli přátelům, příbuzným, sousedům nebo někomu v práci a o něco menší počet těch, kteří to řekli statním nebo dobrovolnickým organizacím.

Tabulka 6.3 Kdo se dověděl o nejhorším incidentu méně vážného sexuálního napadení, ženské oběti, minulý rok

<i>Procenta</i>	BCS
Policie (se o tom dověděla)	13
<i>Nevážené N</i>	167
Nikdo ³	21
Přátelé/příbuzní/sousedé	72
Někdo v práci	18
Poradce/terapeut	2
Podpora pro oběti	2
Krizová linka pro znásilněné	<1
Někdo jiný	3
<i>Nevážené N</i>	165

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou všechny oběti.
3. I když cílem bylo, aby kategorii „Nikdo“ zaškrtnuli jen ti, kteří o incidentu neřekli nikomu jinému než tazateli studie, je možné, že tato kategorie zahrnuje i lidi, kteří věc prozradili policii (a budou zahrnuti v dané kategorii). Důvodem je uspořádání slov v otázce („říct komukoliv“) a umístění otázky v dotazníku.
4. Tato čísla zahrnují jen incidenty s jedním pachatelem.
5. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100. .
6. „<1“ znamená hodnoty menší než 0.5 %.
7. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Pronásledování

Oběti pronásledování jsou nejvíce ochotné říci lidem o této formě interpersonálního násilí, v porovnání s ostatními skupinami. Jen 8 % žen a 19 % mužů, kteří zažili pronásledování, o tom neřekli nikomu jinému než výzkumníkům této studie.

Kategorií lidí, kteří se o všem nejčastěji dozvěděli, byli opět přátelé, příbuzní a sousedé. Policie se dověděla o větším množství těchto případů než o jiných formách interpersonálního násilí a na rozdíl od domácího násilí to bylo vyrovnané u obou pohlaví – policie se dověděla o 33 % pronásledování žen a 32 % mužů, ke kterým došlo v průběhu života oběti. Výsledky pro skupinu žen ukazují, že ochota říci o incidentu někomu dalšímu je podobná jak u obětí pronásledování, ke kterému došlo v minulém roce, tak u toho, které se stalo někdy v průběhu života. Výsledky ukazující na větší míru oznamování incidentů přátelům a policii ukazuje, že tato forma interpersonálního násilí sebou nese menší stigma. Zdá se ale, že zde nedochází k žádným změnám, neboť oběti incidentů z minulého roku nebyly více ochotné věc oznámit na policii než oběti, které pronásledování zažily někdy v průběhu života (31 % ženských obětí z minulého roku a 30 % mužských obětí z minulého roku oznámily věc policii).

Tabulka 6.4 Kdo se dověděl o pronásledování

	Procenta			
	Ženy		Muži	
	Oběť kdykoliv	Vloni	Oběť kdykoliv	Vloni
Policie	33	31	32	30
<i>Nevážené N</i>	<i>2000</i>	<i>835</i>	<i>952</i>	<i>493</i>
Nikdo ³	8	9	19	17
Přátelé/příbuzní/sousedé	87	84	72	73
Útulek pro ženy	1	1	<1	.
Krizová linka pro	<1	.	.	.
Jiná linka bezpečí	2	2	2	3
Podpora pro oběti	1	1	1	1
Náboženská	1	<1	1	1
Někdo jiný	9	10	11	11
<i>Nevážené N</i>	<i>1974</i>	<i>827</i>	<i>891</i>	<i>475</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou všechny oběti.
3. I když cílem bylo, aby kategorii „Nikdo“ zaškrtnli jen ti, kteří o incidentu neřekli nikomu jinému než tazateli studie, je možné, že tato kategorie zahrnuje i lidi, kteří věc prozradili policii (a budou zahrnuti v dané kategorii). Důvodem je uspořádání slov v otázce („řict komukoliv“) a umístění otázky v dotazníku.
4. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
5. „<1“ znamená hodnoty menší než 0.5 %.
6. „.“ znamená žádný případ v této kategorii.
7. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Jak užitečné to bylo, když oběť o incidentu někomu řekla?

Většina žen (79 %), které o svém zážitku domácího násilí v minulém roce řekla, zjistila, že osoba nebo organizace, které oslovily, byly schopné pomoci⁹.

⁹ Týká se obětí, které o věci řekly jen jedné osobě/organizaci.

Policie

Policie se dověděla o interpersonálním násilí v menšině případů. Byla informována o méně než každém čtvrtém případě (21 % žen po 16. roce; 23 % žen v minulém roce; 7 % mužů po 16. roce; 8 % mužů v minulém roce) nejhorších incidentů domácího násilí. Toto procento je o něco vyšší (34 % žen a 15 % mužů) u lidí, kteří zažili čtyři a více útoků po 16. roce. Množství případů sexuálního napadení, o kterém byla policie informována, bylo menší – dověděli se o méně než každém sedmém z nejhorších případů (15 % dokončených znásilnění; 12 % jakýchkoli závažných sexuálních napadení; 13 % méně závažných sexuálních napadení). Pronásledování bylo formou interpersonálního násilí, která se na policii nejvíce hlásila, ale i tak se jednalo jen o každý třetí případ (33 % žen – kdykoliv v životě; 31 % žen v minulém roce; 32 % mužů – kdykoliv v životě; 30 % mužů v minulém roce).

I když se policie o domácím násilí dověděla, zřídka se případ dostal před soud. Zároveň ale těch několik málo lidí, kteří policii využili, bylo s věcí relativně spokojeno. Zabýváme se zde i otázkou, proč si lidé myslí, že jim policie nepomůže. Zaměřujeme se jak na charakteristiku oběti tak i důvody, které lidé sami uvedli.

U žen, které se staly objektem domácího násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) po dosažení 16. roku, většina (79 %) z nich uvedla, že se policie o nejhorším incidentu nedověděla; stejně tak to bylo u 93 % mužů. Některé tyto případy se samozřejmě odehrály před mnoha lety, kdy byly policejní praktiky zcela jiné. Vedlo to ale k jiným výsledkům? Výsledky pro minulý rok jsou velice podobné těm pro domácí násilí po 16. roce, kdy v 77 % případech žen a 92 % případů mužů se policie o ničem nedověděla. Podíváme-li se na množství nahlášených případů domácího násilí v průběhu let (viz. tabulka 6.5), zjistíme, že u žen za posledních 10 let došlo ve vztahu k informování policie o znásilnění k minimálním změnám, i když je to o něco lepší než před 20 lety. U mužů se zvýšilo množství nahlášených případů za posledních pět let v porovnání s dobou před více než pěti lety, ale přesto je toto množství malé.

Tabulka 6.5 Dozvěděla se policie o domácím násilí? (podle doby spáchání nejhoršího incidentu)

<i>Procenta</i>	BCS			
	<i>Ženy</i>	<i>Nevážené N</i>	<i>Muži</i>	<i>Nevážené N</i>
Před 1 až 2 lety	20	158	8	100
Před 2 až 5 lety	24	503	10	230
Před 5 až 10 lety	23	642	5	206
Před 10 až 20 lety	19	690	6	199
Před více než 20 lety ²	15	292		

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Velikost vzorku pro tuto kategorii je příliš malá na spolehlivé výsledky u mužů.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Jak ženy tak muži byli ochotnější nahlásit domácí násilí na policii, pokud byl případ závažnější povahy, tedy pokud došlo ke zranění, a pokud zranění bylo závažnější

a k incidentům docházelo častěji. To znamená, že policie se dozvídá o nejzávažnějších případech a je menší pravděpodobnost, že se doví o těch méně závažných.

Ve všech srovnatelných kategoriích muži byli méně ochotní věc nahlásit. Rovněž mladší ženy (16-24 let) méně oznamovaly domácí násilí na policii v porovnání s ženami staršími (25-59 let).

Ženy z chudších domácností byly ochotnější věc nahlásit na policii, než ženy, které žily v domácnostech bohatších. Ty, které žily v domácnostech s příjmem menším než £20,000 za rok násilí na policii hlásily dokonce třikrát více než ženy z domácností s příjmem nad £20,000. Tato skutečnost vyvolává otázku, zda domácí násilí je více stigmatizovaným tématem v bohatších domácnostech a zda se jedná o těžko „dostupnou“ skupinu.

Pravděpodobnost, že lidé nahlásí domácí násilí na policii, byla vyšší, pokud incident pokládali za trestný čin. Ženy a muži, kteří daný čin pokládali za trestný čin, hlásili věc policii třikrát až pětkrát častěji než ti, kteří incident za trestný čin nepovažovali.

Ženy, které byly ochotnější věc říci jiným lidem, ji také spíše nahlásily na policii. Z těch, které vyhledaly právní pomoc, dvě třetiny oznámily domácí násilí na policii. Ženy, které vše řekly přátelům, příbuzným a sousedům byly ale ochotné věc nahlásit na policii jen o málo více než průměrná oběť.

Tabulka 6.6 Procento nejhorších incidentů domácího násilí, o kterých se policie dověděla, podle charakteristik oběti a incidentu

<i>Procenta</i>			BCS		
Utržené zranění (oběti po	Žádné	Mentální ²	<i>Fyzické zranění</i>		
			Jen zranění	Středně vážné (ale ne vážné)	Vážné
Ženy	7	30	20	33	45
<i>Nevážené N</i>	621	1060	873	611	239
Muži ⁵	3	19	8	16	
<i>Nevážené N</i>	467	125	281	163	
Frekvence domácího					
	Jedenkrát	2x/3x	Mnohokrát		
Ženy					
- po 16. roce	13	21	34		
<i>Nevážené N</i>	1052	608	899		
- vloni	19	23	40		
<i>Nevážené N</i>	248	107	127		
Muži					
- po 16. roce	5	8	15		
<i>Nevážené N</i>	591	191	113		
Povaha nejhoršího činu (loňské oběti)					
	Jen výhružky	Mírné síly, ne vážné ³	Závažné použití síly ⁴		
Ženy	20	17	38		
<i>Nevážené N</i>	151	207	159		
Kdo další se o nejhorším incidentu					
	Přátelé, příbuzní, nebo sousedé	Partnerovi přátelé příbuzní nebo sousedé	Někdo v práci	Vyhledaná právní rada	
Ženy	29	48	44	67	
<i>Nevážené N</i>	1715	280	219	188	
Zda se oběť domnívala, že to byl trestný čin					
	Byl to trestný čin	Bylo to závažné, ale ne trestný čin	Něco, k čemu dojde	Nic z uvedeného	
Ženy	29	48	44	67	
<i>Nevážené N</i>	1715	280	219	188	

Tabulka 6.6 (pokračování)

<i>Procenta</i>	BCS		
Věk oběti v době rozhovoru (loňské oběti)			
	16 až 24	25 až 39	40 až 59
Ženy	16	29	25
Nevážené N	137	281	123
Celkový příjem domácnosti (loňské oběti)			
	Méně než £10,000	£10,000 až £20,000	Více než £20,000
Ženy	38	36	14
Nevážené N	177	132	142

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění znamená mírné zhmoždění, monokl nebo škrábance. „Středně vážné“ zranění zahrnuje závažné zhmoždění nebo krvácení z ran. „Závažné“ zranění zahrnuje vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti mentální újmy mohly být i obětmi fyzického zranění.
3. „Mírné použití síly, ne vážné“ zahrnuje strkání, držení, přitisknutí k zemi nebo fackování.
4. „Závažné použití síly“ se definuje jako kopání, kousání, uhození, hození něčeho po oběti, co ji zranilo, škracení nebo dušení, vyhrožování se zbraní, vyhrožování smrtí nebo použití zbraně proti oběti.
5. U mužů v kategorii utržených zranění jsou sloučené středně vážné a vážné zranění vlivem malé velikosti vzorku.
6. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Rozdíly mezi oběťmi „po 16. roce“ a „v minulém roce“

Jak bylo uvedeno v 2. kapitole, existují rozdíly mezi charakteristikou obětí a incidentů, ke kterým došlo po 16. roce a v minulém roce. Může jít o důsledek toho, že za delší dobu spíše dojde k závažnější události než za dobu jednoho roku, že na události, ke kterým došlo před mnoha lety si lidé hůře vzpomínají, nebo vlivem změn, ke kterým časem došlo. Porovnání charakteristik obětí domácího násilí je uvedeno v tabulce 6.7.

Tabulka 6.7 Porovnání podkategorií domácího násilí

<i>Procenta</i>	<i>Ženy</i>		<i>BCS Muži</i>	
	Po 16. roce	Vloni	Po 16. roce	Vloni
Utržené zranění				
Žádné	25	28	50	49
Mentální	37	31	10	9
Jen mírné zranění	32	34	29	34
Střední vážné, ale ne vážné	21	16	14	13
Závažné	8	6	2	1
<i>Nevážené N</i>	<i>2744</i>	<i>525</i>	<i>982</i>	<i>217</i>
Frekvence domácího násilí				
Jednou	43	54	69	72
2x nebo 3x	25	24	21	17
Mnohokrát	32	22	11	11
<i>Nevážené N</i>	<i>2590</i>	<i>485</i>	<i>905</i>	<i>201</i>
Zda to oběť pokládala za trestný čin				
Byl to trestný čin	51	36	11	6
Závažné, ale ne trestný čin	33	40	30	36
Jen něco, k čemu dojde	13	17	49	44
Něco jiného	3	6	10	14
<i>Nevážené N</i>	<i>2808</i>	<i>524</i>	<i>1021</i>	<i>226</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění znamená mírné zhmoždění, monokl nebo škrábance. „Středně vážné“ zranění zahrnuje závažné zhmoždění nebo krvácení z ran. „Závažné“ zranění zahrnuje vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti mentální újmy mohly být i oběťmi fyzického zranění.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Důvody obětí, proč nehlásily incident na policii

Důvody obětí, proč nehlásily interpersonální násilí na policii, se velice různily – od domněnky, že to nebylo tak důležité, aby bylo nutné obtěžovat policii, až po názor, že oznámení incidentu by vedlo k dalšímu násilí. Na otázku, proč oběti neoznámily interpersonální násilí na policii, byla nejčastější odpověď to, že incident pokládaly za nepodstatný a nestálo jim to za hlášení. Zvláště se tato odpověď objevovala u mužů, kteří zažili domácí násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) (68 %), a dále u žen, které zažily méně závažné formy sexuálního napadení (odhalování, sexuálně ohrožující chování nebo nežádoucí sexuální dotýkání se) v minulém roce (56 %), a do jisté míry u žen, které zažily domácí násilí (41 %).

V případech domácího násilí přes třetinu žen (38 %) a mužů (39 %) věc neohlásila, protože se domnívala, že šlo o soukromou nebo rodinnou záležitost a že to není věc policie. Čtvrtina žen (27 %), které se staly obětí méně závažného sexuálního napadení, to neoznámila, protože se domnívaly, že policie by moc nemohla. Výrazná skupina žen násilí také nenahlásila ze strachu, že by došlo k dalšímu násilí nebo že by se situace vlivem zapojení policie zhoršila – 13 % obětí domácího násilí a 11 % obětí méně závažného sexuálního napadení.

Tabulka 6.8 Proč se policie nedověděla o nejhorším incidentu, loňské oběti

<i>Procenta</i>	Domácí násilí		BCS
	Ženy	Muži	Méně vážné sex. napadení Ženy
Nepodstatné/nestojí za oznámení	41	68	56
Soukromá/rodinná záležitost/ne záležitost policie	38	39	10
Nevěřili, že policie toho může moc udělat	13	4	27
Domnívali se, že by jim nevěřili	2	1	6
Mysleli si, že nebudou citliví	3	1	8
Policie po zavolání nepřišla	<1	.	.
Nenávist/strach z policie	1	.	1
Obava z dalšího násilí/že se situace zhorší			
Zapojením policie	13	.	11
Nechtěli další ponížení	7	5	10
Nechtěli jít k soudu	2	2	3
Něco jiného	5	2	12
<i>Nevážené N</i>	<i>360</i>	<i>199</i>	<i>139</i>

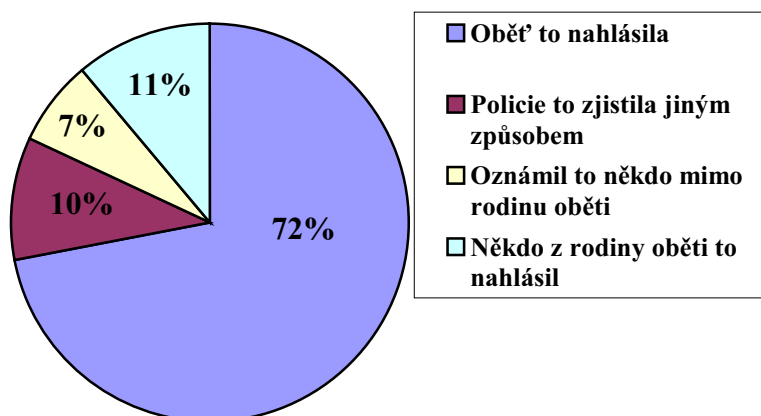
Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
3. Domácí násilí zde znamená výhrůžky nesexuálního charakteru a použití síly.
4. „<1“ označuje hodnoty menší než 0.5 %.
5. „.“ znamená nepřítomnost případů v této kategorii.
6. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Jak se policie dověděla o incidentu?

Když se policie dověděla v minulém roce o případech domácího násilí na ženách, došlo k tomu převážně (72 %) tak, že to sama oběť nahlásila, a ve zbytku případů to oznámily osoby z rodiny (11 %) a mimo rodinu (7 %) – viz. schéma 6.1.

Schéma 6.1 Jak se policie dověděla o domácím násilí

Zásah policie

V případech, kdy se policie o incidentu dozvěděla, v 35 % případů se žena setkala s policistou z Jednotky proti domácímu násilí.

Jak ukazuje tabulka 6.9, pokud se případ policii nahlásil, pouze v pětině případů (21 %) se oběť dověděla, že dotyčná osoba byla zatčena, a pouze v desetině případů (10 %) to vedlo až k soudu.

Tabulka 6.9 Zásah policie v případech domácího násilí, ženské oběti v minulém roce

<i>Procenta</i>	BCS
Našla osobu, která to udělala	10
Promluvila s osobou, která to udělala	42
Zatkla osobu, která to udělala	21
Pachatel byl poslán před soud	10
Případ ještě probíhá	1
Nic z uvedeného	29
<i>Nevážené N</i>	<i>148</i>

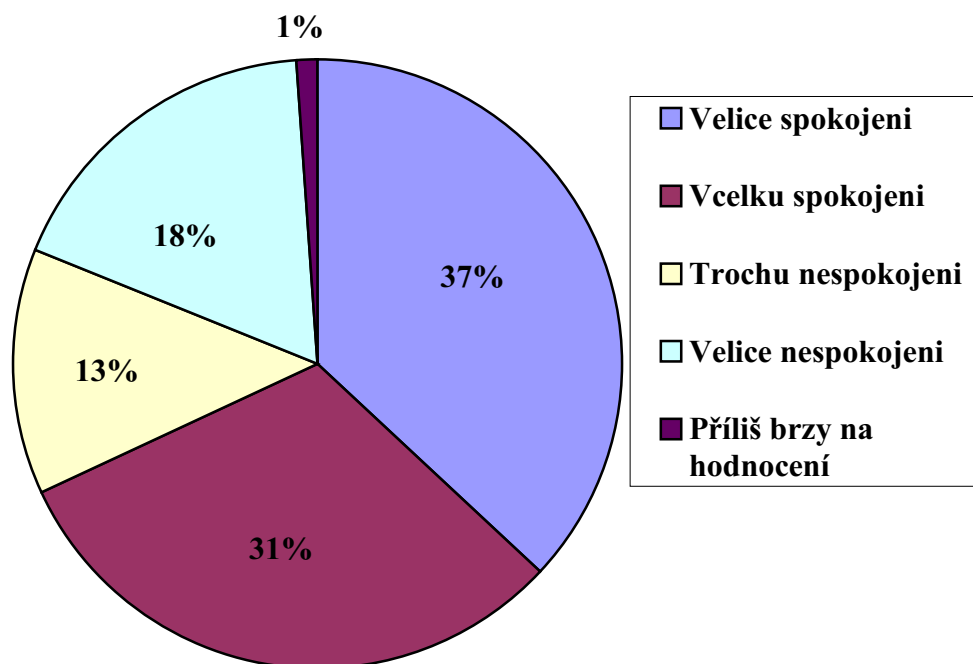
Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základní vzorek jsou incidenty, o kterých se policie dověděla.
3. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

V případech, kde policie nějakým způsobem zasáhla, tedy v prvních pěti výše uvedených odpovědích, 25 % případů přišlo k soudu, 7 % se projednává a 68 % nevedlo k žádnému soudnímu jednání.

Hodnocení policie z pohledu obětí

Schéma 6.2 Spokojenost obětí se zásahem policie, ženské oběti domácího násilí

S tím, jak se policie s danou záležitostí vypořádala, byly ženy, které využily služeb policie (23 %), ze dvou třetin (68 %) spokojené (velice nebo celkem) a z jedné třetiny (31 %) nespokojené (velice nebo trochu).

Zdravotnická zařízení

Vyhledání lékařské pomoci

Respondentů, kteří během nejhoršího incidentu domácího násilí utrhli zranění, jsme se zeptali, zda tehdy využili zdravotnické služby. Jen 30 % žen a 14 % mužů, kteří uvedli, že při domácím násilí (po 16. roce) utrhli zranění, a jen 29 % žen, které se staly obětí závažného sexuálního napadení, řekli, že navštívili lékaře, zdravotní sestru nebo jiného zdravotníka kvůli těmto zraněním nebo problémům. Údaje o vyhledání lékařské pomoci za minulý rok nejsou o nic vyšší. Z těch, kteří byli vloni při domácím násilí zraněni, vyhledalo zdravotníky jen 27 % žen a 14 % mužů.

Vzhledem k tomu, že pouze menšina lidí vyhledala lékařskou pomoc kvůli nejhoršímu incidentu domácího násilí po 16. roce nebo toho roku, zkoumali jsme faktory, které zde mohou hrát určitou roli. Výsledky jsou uvedené v tabulce 6.10. Některé z faktorů, které se pojí s nevyhledáváním pomoci, souvisí se závažností zranění. Čtyřikrát více lidí vyhledalo lékařskou pomoc, pokud bylo zranění vážné a ne jen mírné; skoro dvakrát více, pokud se násilí opakovalo vícekrát než jen jednou, dvakrát či třikrát. Stále zde ale zůstává 27 % žen se závažnými zraněním, které nevyhledaly lékařskou pomoc. Ženy, které o násilí řekly i dalším lidem, spíše kvůli zranění vyhledaly lékařskou pomoc než ty, které nikomu nic neřekly. Například většina (70 %) těch, kteří vyhledaly právní pomoc také navštívily lékaře. Jen 36 % těch, které vše řekly přátelům, příbuzným a sousedům ale rovněž vyhledaly lékařskou pomoc, což je procento jen mírně nad průměrem. U mladších žen (16-24 let) byla pravděpodobnost, že vyhledají zdravotníky o méně než polovinu nižší než u žen starších (25-59). Ženy z domácností s příjmem přesahujícím £20,000 o polovinu méně vyhledávaly pomoc oproti domácnostem s příjmy mezi £10,000 a £20,000.

Výsledky pro vyhledávání lékařské pomoci jsou podobné i výsledkům pro vyhledávání pomoci ze strany policie. V obou případech lidé se závažnějším zraněním, s častějšími útoky, kteří věc prozradili druhým, zvláště pak právníkovi, kteří jsou starší a chudší s větší pravděpodobností vyhledají pomoc.

Tabulka 6.10 Charakteristiky respondentů, kteří vyhledali lékařskou pomoc kvůli zraněním z domácího násilí, ženské oběti

<i>Procenta</i>		BCS		
Utržené zranění (oběti po 16.		<i>Fyzické zranění</i>		
	Mentální	Jen mírné zranění	Středně vážné (ale ne vážné)	Závažné
	34	16	38	73
<i>Nevážené N</i>	1060	871	611	244
Frekvence domácího násilí				
	Jedenkrát	2x/3x	Mnohokrát	
- po 16. roce	22	24	40	
<i>Nevážené N</i>	572	493	859	
- vloni	24	24	36	
<i>Nevážené N</i>	158	87	119	
Povaha nejhoršího incidentu (loňské oběti)		Mírné použití síly, ne vážné ³	Závažné použití síly ⁴	
	Jen výhrůžky			
	24	17	42	
<i>Nevážené N</i>	112	134	136	
Kdo další se dověděl o nejhorším incidentu (po 16. roce)		Partnerovi přátelé, příbuzní nebo sousedé	Někdo v práci	Vyhledaná právní rada
	Přátelé, příbuzní nebo sousedé oběti			
	36	47	46	70
<i>Nevážené N</i>	1378	250	193	176
Věk oběti v době rozhovoru (loňské oběti)				
	16 až 24	25 až 39	40 až 59	
	14	32	37	
<i>Nevážené N</i>	99	212	90	
Celkový příjem domácnosti (loňské oběti)		£10,000 až £20,000	Více než £20,000	
	Méně než £10,000			
	31	42	22	
<i>Nevážené N</i>	145	103	95	

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Mírné“ zranění znamená mírné zhmoždění, monokl nebo škrábance. „Středně vážné“ zranění zahrnuje závažné zhmoždění nebo krvácení z ran. „Závažné“ zranění zahrnuje vnitřní zranění nebo zlomené kosti/zuby. Oběti mentální újmy mohly být i oběťmi fyzického zranění.
3. „Mírné použití síly, ne vážné“ zahrnuje strkání, držení, přitisknutí k zemi nebo fackování.
4. „Závažné použití síly“ se definuje jako kopání, kousání, uhození, hození něčeho po oběti, co ji zranilo, škracení nebo dušení, vyhrožování se zbraní, vyhrožování smrtí nebo použití zbraně proti oběti.
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Z těch, kteří vyhledali v loňském roce lékařskou pomoc kvůli domácímu násilí, nejvíce vyhledávaným byl obvodní lékař (65 % z těch, kteří vyhledali zdravotníka) a dále pak pohotovost v nemocnici.

Tabulka 6.11 Kam oběti domácího násilí šly, aby dostaly lékařskou pomoc, ženské oběti, minulý rok

<i>Procenta</i>	BCS
Obvodní lékař	65
Pohotovostní oddělení v nemocnici	35
Odborník na duševní zdraví nebo psychiatr	10
Jiné zdravotnické služby	6
<i>Nevážené N</i>	<i>123</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou ti, kteří vyhledali pomoc.
3. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
4. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Většina žen (94 %), které dostaly lékařskou pomoc u obvodního lékaře/na pohotovosti kvůli zraněním vzniklým při domácím násilí v minulém roce, se lékaři nebo zdravotníci na pohotovosti zeptali, jak k poranění došlo. Většina obětí (74 %), ale ne všechny, které přišly k lékaři nebo na pohotovost, uvedla, že příčinu zranění prozradila. Může se to zdát jako překvapivě vysoké procento lidí, kteří věc odhalili. Existuje zde několik možných vysvětlení. Může jít o změnu, která začala teprve nedávno. Může to být i tak, že i když řekli příčinu zranění, nemuseli přímo prozradit, že šlo o domácí násilí. Je ale nutné zdůraznit, že jen menšina žen (30 %) se zraněními vyhledala lékařskou pomoc a že tyto ženy měly nepoměrně více závažná zranění, domácí násilí zažily mnohokrát, zažily výrazný nátlak a rovněž hledaly i právní pomoc. Jen 26 % těch, kteří šli k lékaři/na pohotovost a 36 % těch, kteří prozradili příčinu svých zranění, byli posláni k někomu dalšímu, kdo jim mohl pomoci.

Tabulka 6.12 Dotaz na příčinu zranění oběti lékařem nebo na pohotovosti a zda byly odeslány k někomu dalšímu, kdo jim mohl pomoci; ženské oběti z minulého roku

<i>Procenta</i>	BCS
Tázání na příčinu zranění	94
Prozradili příčinu zranění	74
Odkázání na někoho, kdo mohl pomoci	26
<i>Nevážené N</i>	<i>113-6</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Základním vzorkem jsou ti, kteří vyhledali lékařskou pomoc.
3. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Speciální programy

V posledních letech se začalo rozvíjet široké množství programů pro pachatele. Přehled různých programů, které lidé využívají, je uvedený v tabulce 6.13. Zjistili jsme, že existují jen malé rozdíly mezi využíváním těchto programů u dlouhodobého domácího násilí a násilí z minulého roku, alespoň jak uvedly oběti. Okolo čtyř pětín pachatelů nepodstoupilo žádný program. Nejčastějšími programy je všeobecné poradenství nebo terapie a u pachatelů mužů také pomoc a léčba zneužívání alkoholu. Procento těch, kteří podstoupili speciální program pro domácí násilí, je velice malé. Pravděpodobnost, že podstoupí speciální program, byla u pachatelů mnoha incidentů domácího násilí jen o málo vyšší než u těch, kteří spáchali jen několik málo činů.

Tabulka 6.13 Zda pachatel podstoupil pomocný nebo léčebný program, oběti po 16. letech

<i>Procenta</i>	<i>BCS</i>			
	Oběti žen		Oběti muži	
	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát, po 16. roce ³	Po 16. roce	Oběti 4 a vícekrát, po 16. roce ³
Pomoc nebo léčba zneužívání	6	9	1	2
Poradenství nebo terapie	10	14	12	24
Program pro domácí násilí	1	2	<1	1
Nic z uvedeného	85	79	87	74
<i>Nevážené N</i>	<i>2540</i>	<i>835</i>	<i>949</i>	<i>110</i>

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Pomoc nebo léčba mohly být před nebo po nejhorším incidentu domácího násilí.
3. Jedná se o činy spáchané pachatelem nejhoršího incidentu.
4. Bylo možné uvést více odpovědí, proto součet procent nebude 100.
5. Odpovědi „nevím“ a „nechci odpovídat“ nezahrnuty.

Diskuse

Míra využívání veřejných institucí lidmi, kteří se snaží přežít interpersonální násilí, je nízká. Těch několik málo obětí domácího násilí, které využily služeb policie, bylo vcelku spokojeno. Pro některé bylo důvodem toho, že nešli na policii, strach z dalšího násilí. U většiny byl ale důvodem názor, že většina veřejných institucí nemůže dostatečně pomoci a že jejich problém nebyl tak důležitý, aby zkontaktovali policii.

Většina lidí o tom někomu řekne, nejčastěji přátelům a příbuzným nebo někomu v práci. Významné procento ovšem nikomu nic neřeklo, vyjma anonymního počítače, který jim nabídl výzkumník této studie.

7. Porovnání s jinými studiemi BCS

Rozšíření a vzorce interpersonálního násilí, zvláště pak domácího násilí, se zkoumalo i v jiných studiích Britského průzkumu kriminality. Tato kapitola porovnává zjištění a metodologii těchto studií.

Studie BCS využívaly dva typy metodologie. První je rozhovor tváří v tvář, kdy tazatel pokládá respondentovi otázky a zaznamenává odpovědi na laptopu. Takovým způsobem se získalo již množství údajů. Druhým typem je fáze, kdy se počítač dá přímo respondentovi, ten si otázky přečte na obrazovce a sám natiská odpovědi na klávesnici.

Britský průzkum kriminality tváří v tvář

Hlavní část Britského průzkumu kriminality se tváří v tvář dotazuje na všechny typy trestných činů, které se mohou v domácnosti objevit, včetně násilí na osobách a v rámci toho i na domácí násilí. Tato část průzkumu používá „screeningové“ otázky a pokud respondent zmíní nějaký trestný čin, dostane další otázky – maximálně však pro šest typů obětí, tři dlouhé a tři krátké. Všeobecně se přijímá, že údaje o domácím násilí reprezentují jen určité procento ze skutečného množství případů. Důvodem je fakt, že lidé nejsou tak ochotní mluvit o citlivých záležitostech při rozhovoru tváří v tvář, jako když dotazník sami vyplní. Je to také díky omezenému množství jen šesti „typů obětí“, protože pokud došlo k sérii incidentů, počítá se maximálně pět incidentů, aby nedošlo ke zkreslení odhadů. Údaje o výskytu násilí ovšem nejsou ovlivněné limitovaným počtem typů obětí, ale jsou ovlivněné rozhovorem tváří v tvář v porovnání s tím, když respondent vyplní dotazník sám. V části studie z roku 2001, kterou vyplňovali sami respondenti, uváděli počet incidentů domácího násilí, ke kterým (během roku) došlo a z těchto odpovědí se vygenerovaly odhady počtu případů (více podrobností v kapitole 2). Tato hlavní část průzkumu umožňuje lidem mluvit i o sexuálním násilí, ale počet lidí, kteří o incidentech mluvili, je příliš malý, než aby přinesl spolehlivé údaje.

Trendy v domácím násilí v čase

Hlavní část Britského průzkumu kriminality, která byla tváří v tvář, ukazuje na pokles počtu incidentů a obětí domácího násilí od roku 1995. Tyto výsledky mají tu výhodu, že přináší údaje, které na sebe časově navazují, a u kterých se použila stejná metodologie.

Pokles v míře domácího násilí uvedený v hlavní části Britského průzkumu kriminality jde stejným směrem (i když rychleji), jako pokles všech zkoumaných typů násilí. Mezi lety 1997 a 2002/3 se snížil počet všech násilných incidentů o 24 % a počet případů domácího násilí se snížil o 38 %.

Tabulka 7.1 Odhady prevalence a incidence (v tisících) domácího násilí z hlavní části Britského průzkumu kriminality – tváří v tvář

<i>Počet a procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>	BCS				
	1995	1997	1999	2001/02 rozhovory	2002/03 rozhovory
Počet incidentů	987	812	771	622	501
Riziko prevalence	1.0	0.9	0.8	0.6	0.6

1. Zdroj: 1996 BCS, 1998 BCS, 2000 BCS, 2001/02 a 2002/03 BCS rozhovory.

Srovnání metody měření domácího násilí tváří v tvář a modulu BCS 2001 vyplňovaném samotnými respondenty

Modul v Britském průzkumu kriminality 2001, kde respondenti vyplnili dotazník sami, přináší výrazně vyšší odhady, než metoda tváří v tvář. Nelze porovnávat počty incidentů, které vyšly z hlavní části Britského průzkumu kriminality a části, kterou vyplňovali lidé sami, protože se použily odlišné způsoby výpočtu a jsou zde i omezení, o kterých jsme se zmínili výše. Přesto je možné provést základní porovnání údajů o prevalenci (procento obětí, u kterých došlo k násilí jednou nebo vícekrát). BCS 2001/2001 (období nejnázve porovnatelné) ukázal, že 0,6 % populace (ženy a muži) se stalo obětí domácího násilí v roce předcházejícím rozhovor s výzkumníkem (tyto výsledky nezahrnují vyhrožování). Modul vyplněný respondenty z roku 2001 ukazuje, že celkem 2,8 % lidí (3,4 % žen a 2,2 % mužů) ve věku 16-59 let se stalo obětí domácího násilí (použití síly) v roce předcházejícím rozhovoru. Tato metoda dotazníků vyplněných samotnými respondenty tedy přinesla asi pětkrát vyšší výsledky než metoda tváří v tvář.

Předchozí studie Britského průzkumu kriminality

Starší studie Britského průzkumu o kriminalitě zkoumaly konkrétní formy interpersonálního násilí ale nikdy se nezabývaly všemi základními formami současně. První studie z roku 1994 byla o znásilnění a sexuálním napadení (Percy a Mayhew 1997), další z roku 1996 byla o domácím násilí (ale jen ve smyslu výhrůzek a fyzického napadení) (Mirrlees-Black 1999), dále v roce 1998 byla provedená studie o pronásledování (Budd et al. 2000), a v letech 1998 a 2000 o znásilnění a sexuálním napadení (Myhill and Allen 2002). Všechny tyto studie mají společnou metodologii, tedy způsob, kdy respondent doma odpovídal na otázky pomocí počítače. Tato část následovala po základní sekci dotazování tváří v tvář. Současná studie vychází z metodologie těchto starších průzkumů.

Míry prevalence a incidence, které různé studie uvádějí, se vcelku liší. Důvodem mohou být rozdíly v metodologii těchto průzkumů, nebo změna v ochotě respondentů mluvit

o násilných incidentech pro průzkumy, nebo skutečná změna v množství interpersonálního násilí. Tyto průzkumy se mírně odlišují ve výrazech použitých v otázkách (ve slovech, které mají uvést do otázky) a to jak při zkoumání celoživotních zkušeností nebo jen po dosažení 16. roku. Rozdíly jsou v množství screeningových otázek, které se užívaly před částí s podrobnějšími dotazy. Lze očekávat, že tyto metodologické odlišnosti vedly k určitým rozdílům ve výsledných odhadech. Nelze ale přesně určit, do jaké míry jsou rozdíly ve výsledcích způsobené metodologickými odlišnostmi a do jaké míry jsou způsobené změnami v chování nebo změnami v ochotě mluvit o daném chování.

Navzdory těmto metodologickým rozdílům se výsledky z různých studií provedených na základě respondenty vyplněných dotazníků podobají s ohledem na pořadí nejčastějších jevů. Naopak při porovnání sekce dotazníků BCS vyplněných samotnými respondenty a části tváří v tvář zjistíme, že výsledky se liší velice výrazně.

Domácí násilí

Britský průzkum kriminality zaměřený na interpersonální násilí 2001 rozlišuje mezi třemi úrovněmi domácího násilí. Jedna z nich – finanční a emocionální zneužívání – nebyla zahrnuta v průzkumu BCS z roku 1996. Oba průzkumy BCS z roku 2001 a 1996 dělaly rozdíl mezi používáním výhrůzek a síly. Průzkum v roce 2001 pokládal podrobnější otázky o povaze chování a má mnohem více podrobných podkategorií. Průzkum z roku 1996 zkoumal domácí násilí, ke kterému došlo kdykoliv během života; průzkum 2001 domácí násilí po 16. roce.

- Průzkum BCS 1996 odhadl, že 26 % žen a 17 % mužů zažilo domácí násilí (výhrůžky nebo použití síly) někdy v průběhu života a že 23 % žen a 15 % mužů zažilo domácí násilí (fyzický útok) během života. Průzkum BCS 2001 odhadl, že 21 % žen a 10 % mužů zažilo alespoň jeden incident domácího násilí (výhrůžky nesexuálního charakteru nebo použití síly) a že 19 % žen a 10 % mužů se stalo obětí alespoň jednoho incidentu použití síly doma po 16. roce.

Tabulka 7.2 Odhady domácího násilí ve studiích BCS 1996 a 2001 vyplněných samotnými respondenty (self-report)

Procento obětí jedenkrát a vícekrát BCS

	1996		2001	
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Výhrůžky a/nebo použití	26.0	17.3	20.8	10.1
Výhrůžky a/nebo použití síly	5.9	4.9	4.2	2.3
Použití síly ²	23.0	15.0	18.6	9.6
Použití síly (vloni)	4.2	4.2	3.4	2.2

Poznámky:

1. Zdroj: Britský průzkum kriminality 1996 a 2001.
 2. U BCS 1996 se zde odkazuje na „v průběhu života“ a u BCS 2001 „po 16. roce“.
 3. Kategorie „použití síly“ u BCS 2001 zahrnuje vyhrožování zabitím.
- Průzkum z roku 1996 odhaduje, že v minulém roce 5,9 % žen a 4,9 % mužů zažilo výhrůžky fyzickým napadením ze strany současného nebo bývalého partnera a 4,2 % žen a 4,2 % mužů bylo fyzicky napadeno. Průzkum 2001 odhaduje, že v minulém roce zažilo výhrůžky nebo použití síly od současného nebo minulého partnera 4,2 % žen a 2,3 % mužů a že 3,4 % žen a 2,2 % mužů zažilo použití síly doma.
 - Menší míra domácího násilí, kterou uvádí průzkum BCS 2001 v porovnání s průzkumem BCS 1996, mohla být způsobena rozdíly v metodologii, především pak ve volbě slov, nebo skutečnou změnou. Časově posloupné údaje z části metodou dotazování tváří v tvář, naznačují, že jedním z důvodů těchto rozdílů je reálný pokles výskytu násilí.

Sexuální napadení

Dřívější studie Britského průzkumu kriminality nejprve pokládaly screeningové otázky, než se začaly tázat na sexuální napadení podrobněji. Průzkum BCS 2001 oproti tomu položil jen soubor podrobných otázek. Pozdější studie byly detailnější než ty starší vzhledem k popisu chování, na které se ptaly. Průzkum BCS 2001 obsahuje i inovativní škálu na rozlišení různých forem a závažnosti sexuálního napadení.

Tabulka 7.3 Prevalence znásilnění žen ve studiích BCS z let 1994, 1998, 2000 a 2007 získaných metodou respondenty vyplněných dotazníků

<i>Procento obětí jedenkrát a vícekrát</i>	BCS				
	1994	1998	2000 (screening)	2000 ²	2001 ³
Znásilnění (po 16. roce)	6.3	4.4	4.5	4.9	3.6(4.5)
Znásilnění (vloni)	.	.	.	0.4	0.3 (0.5)

Poznámky:

1. Zdroj: Britský průzkum kriminality 1994, 1998, 2000, 2001.
 2. Toto jsou výsledky následných otázek v dotazníku vyplňovaném respondenty
 3. Odhady z roku 2001 zahrnují i pokusy.
 4. Termíny používané v rozhovorech se v různých průzkumech liší, kdy novější studie rozlišují kategorie do větších detailů. Pojmy v screeningových otázkách, které se použily v modulech vyplněných respondenty byly následující: 1994 „nucení k sexu proti jejich vůli“, 1998 „nucení k sexuálnímu styku (vniknutí pochvou nebo konečníkem) proti jejich vůli“; 2000 „nucení k sexuálnímu styku (vniknutí pochvou nebo konečníkem) proti jejich vůli“; studie z roku 2001 rozlišuje mezi právní definicí (1994), tedy vniknutí do pochvy nebo konečníku penisem bez souhlasu, a napadení vniknutím, které zahrnuje i vniknutí do pochvy nebo konečníku předmětem a částí těla a vsunutí penisu do úst (čísla v závorkách). Není možné určit, zda respondenti tyto další činy zahrnuli do interpretace otázek v průzkumech v roce 1998 a 2000.
- Průzkum BCS 1994 odhaduje, že 6,3 % žen bylo donuceno k sexu proti jejich vůli po 16. roce. Průzkum BCS 1998 odhaduje, že 4,4 % žen bylo donuceno k sexuálnímu styku proti jejich vůli po 16. roce. Průzkum BCS 2000 odhaduje, že 4,5 % (screening) nebo 4,9 % (následné otázky) žen byly donucené k sexuálnímu styku proti jejich vůli po 16. roce. Průzkum BCS 2000 odhaduje, že 9,7 % se stalo obětí jakékoliv formy sexuální viktimizace po 16. roce a v minulém roce zažilo jakoukoliv formu sexuální viktimizace 0,9 % žen a 0,4 % bylo vloni znásilněno.
 - Průzkum BCS 2001 odhaduje, že 4,5 % žen bylo po 16. roce vážně sexuálně napadeno a 3,6 % bylo znásilněno; 7,0 % žen zažilo někdy v průběhu života závažné sexuální napadení a 5,2 % bylo znásilněno; a 0,5 % žen se v minulém roce stalo obětí závažného sexuálního napadení a 0,3 % bylo znásilněno (definice roku 1994). Tyto výsledky vždy zahrnují i pokusy. U méně závažných sexuálních napadení průzkum BCS 2001 odhaduje, že 15,3 % žen a 1,8 % mužů se stalo obětí méně závažného sexuálního napadení po dosažení 16 let a stejně tak i 1,9 % žen v minulém roce. Průzkum BCS 2001 odhaduje, že 0,2 % mužů se v minulém roce stalo obětí sexuálního napadení (více nebo méně závažného).
 - Není zde možné odlišit dopad různých metodologií, především při odlišování různých forem sexuálního napadení, efekt různé ochoty vypovídat a dopad skutečných změn, ke kterým během doby došlo.

Pronásledování

Průzkum 1998 se ptal na „vytrvalou a nežádoucí pozornost“ po 16. roce a průzkum 2001 se ptal na sérii (dva a více) určitého chování, které se podrobněji popsalo a ke kterému došlo někdy v průběhu života.

Tabulka 7.4 Prevalence pronásledování podle studií BCS 1998 a 2001 získané metodou respondentů vyplněných dotazníků

<i>Procento obětí jedenkrát a vícekrát</i>	1998		2001		BCS
	Ženy	Muži	Ženy	Muži	
Pronásledování nebo obtěžování ²	16.1	6.8	18.9	11.6	
Pronásledování nebo obtěžování (vloni)	4.0	1.7	7.8	5.8	

Poznámky:

1. Zdroj: Britský průzkum kriminality 1998 a 2001
2. U 2001 to znamená „kdykoliv v životě“, u 1998 „po 16. roce“.

- Průzkum 1998 odhaduje, že 16,1 % žen a 6,8 % mužů se stalo obětí přetrvávající a nežádoucí pozornosti po 16. roce a 4,0 % žen a 1,7 % mužů v minulém roce.
- Průzkum 2001 odhaduje, že 18,9 % žen a 11,6 % mužů se někdy v průběhu života stalo obětí pronásledování a stejně tak i 7,8 % žen a 5,8 % mužů v minulém roce.
- Větší míra pronásledování uváděná v roce 2001 oproti roku 1998 mohla být částečně způsobená metodologickými rozdíly (zvláště ve volbě slov v otázkách) a částečně větším povědomím respondentů o pronásledování a obtěžování (a o formách chování, kterých se to týká) vlivem intenzivnější medializace.

Příloha A

Design průzkumu a metodologické otázky

Úvod

Ochota mluvit o citlivých a potenciálně stresujících událostech týkajících se interpersonálního násilí může být ovlivněna způsobem, jakým se průzkum provádí. Tato příloha se zabývá povahou a dopadem toho, jak byl průzkum proveden a jak to mohlo ovlivnit množství interpersonálního násilí, které studie odhalila. Týká se to především přítomnosti dalších osob v místnosti a pohlaví tazatele.

Design vzorku Britského průzkumu kriminality

Design vzorku by měl po náležitém vyvážení nabídnout reprezentativní vzorek populace ve věku 16 a více let, kteří žijí v soukromých domácnostech v Anglii a Walesu.

Z Malého seznamu poštovních adres (PAF) se vybral vzorek adres za použití více fázového náhodného pravděpodobnostního výběru. Pokud v domácnosti žil více než jeden dospělý, jeden z nich byl náhodně vybrán. Další informace včetně dotazníku 2001 o interpersonálním násilí lze najít v technické zprávě k Britskému průzkumu kriminality 2001 (Boiling a kol. 2002).

Je možné, že vynecháním jedinců, kteří nežijí v soukromých domácnostech, došlo k ovlivnění některých výsledků, protože někteří ze skupin obyvatel, které bývají v poslední době nejvíce zneužívané, spíše žijí v útulcích, hostelech nebo v jiných dočasných ubytovnách, žijí u přátel nebo příbuzných nebo jsou bezdomovci. Množství lidí, kteří jsou v této situaci, je ale pravděpodobně příliš malé, aby významně ovlivnilo prevalenci násilí, především u incidentů „po 16. roce“. Mohl tak být ale ovlivněn profil obětí „z minulého roku“.

Vzorek a časové období

Rozhovory se provedly během roku 2001. Když byli respondenti v modulu průzkumu interpersonálního násilí tázáni na své zkušenosti z období 12 měsíců před rozhovorem, polovina incidentů byla zhruba na začátku kalendářního roku 2001.

Přestože Britský průzkum kriminality zahrnuje respondenty ve věku 16 a více let, otázky na interpersonální násilí se pokládaly jen těm mezi 16 a 59 lety. Vedly k tomu dva hlavní důvody. Zaprvé, starší lidé mají větší obtíže s používáním počítače nebo jej odmítají. Předchozí modul vyplňovaný samotnými respondenty o pronásledování (Budd a kol. 2000) zjistil, že tazatel více pomáhal starším respondentům, takže u skupiny ve věku 55-

59 přes pětinu respondentů požadovala asistenci tazatele (v porovnání s 5 % v rámci celého vzorku) a v 9 % případů musel tazatel zadat odpovědi respondenta (v porovnání s 5 % v rámci celého vzorku). Výsledky Britského průzkumu kriminality 2001 na interpersonální násilí to potvrzují, protože u žen ve věku 55-59 tazatel vyplnil dotazník za respondenta v 19 % případech v porovnání s 11 % případy u všech věkových skupin.

Zadruhé, domnívali jsme se, že problematika zneužívání starých lidí (od jiných členů rodiny než důvěrných osob) by se mohla zaměřit s otázkami po násilí od důvěrných osob a že toto téma se již náležitě prozkoumalo v samostatném průzkumu.

Množství odpovědí

Pro celý základní vzorek studie z roku 2001 bylo množství získaných odpovědí 73,1 % a v modulu doplňovaném respondenty o mezilidském násilí 90 %. Podrobnosti jsou uvedené v tabulce A.1. Celkové množství odpovědí pro část vyplňovanou respondenty tedy byla 66 % (pokud předpokládáme, že množství odpovědí u skupiny 16 až 59letých bylo stejné se vzorkem ve věku 16 a více let).

Tabulka A. 1 Množství odpovědí u části doplněné samotnými respondenty

	BCS		
	Ženy	Muži	Všichni
Počet způsobilých respondentů	13,551	11,375	24,926
Odmítli sami vyplnit část	1325	1138	2463
Respondent vyplnil dotazník ²	10,873	9,078	19,951
Množství odpovědí (%)	90,2	90,0	90,1

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Možnost, že tazatel vyplnil dotazník se nabízela jen u otázek o domácím násilí.

Někteří respondenti na některé otázky neodpověděli nebo uvedli, že neznají odpověď. Při výpočtu prevalence tyto respondenti jsou zahrnuti v základním vzorku.

Pilotní studie

Pilotní studie průzkumu se provedla za pomoci čtyř útulků pro ženy a centra pro znásilněné. Zahrnovala asi 20 rozhovorů. Výzkumník seděl u každého respondenta, když vkládal odpovědi, a pozoroval, jak se s otázkami vypořádal a jak je interpretoval, a odpovídal na případné dotazy. Respondentů jsme se poté ptali, zda byl některý aspekt dotazníků pro ně problematický. Pilotní studie byla velice užitečná především pro vylepšení použitých slov v některých otázkách a pro vysvětlení časových období pro respondenty co nejlépe. Naneštěstí nebylo z časových důvodů možné provést obdobnou pilotní studii i u mužů.

Průzkum pomocí dotazníků vyplněných samotnými respondenty („self-report“)

Hlavní část průzkumu BCS se prováděla tváří v tvář, kdy tazatel vkládal odpovědi respondentů do laptopu. Když tato část byla hotová a přišla sekce, kterou měl vyplnit samotný respondent včetně modulu o interpersonálním násilí, tazatel přetočil počítač na respondenta. Ten na otázky odpovídal vybráním jedné z nabízených možností tak, že kurzor nasměroval na odpověď a stiskl Enter označený červenou značkou. Většina respondentů (82 %) byla schopná vše zvládnout sama.

Asistence tazatele

Menší část respondentů potřebovala pomoc tazatele v některých částech dotazníku. Z důvodu možného zkreslení vlivem citlivosti některých otázek v částech o sexuálním napadení a pronásledování, tazatelé tyto sekce nesměli vyplňovat. Do jaké míry tazatelé respondentům pomáhali v modulu o domácím násilí uvádí tabulka A.2.

Tabulka A.2 Asistence tazatele při doplňování dotazníků respondentem

	BCS					
	Ženy		Muži		Všichni	
	%	N	%	N	%	N
Respondent vyplnil	89	10873	89	9078	89	19951
- bez pomoci	82	9985	82	8391	82	18376
- pomoc s 1 či 2 otázkami	4	541	4	403	4	944
- pomoc s méně než půlkou	1	132	1	105	1	237
- pomoc s více než půlkou	<1	56	<1	51	<1	107
- pomoc se vším / skoro vším	1	132	1	111	1	243
Tazatel vyplnil	11	1353	11	1159	11	2512

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Zahrnuje případy, u kterých míra pomoci není známá, takže součet nedá celkový výsledek.

Pokud tazatel respondentům pomáhal, výsledky ukázaly nižší míru domácího násilí, než když respondenti zadali své odpovědi do počítače sami. Tento vliv se objevil u všech forem domácího násilí, u mužů i u žen.

Tabulka A.3 Prevalence podle asistence tazatele

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>				BCS
	Ženy		Muži	
	Bez pomoci	S pomocí	Bez pomoci	S pomocí
Po 16. roce				
Domácí násilí (nesexuální)				
- domácí zneužívání, výhrůžky	26.8	21.4	17.8	10.8
nebo použití síly	21.4	18.1	10.6	7.9
- výhrůžky nebo použití síly	18.9	17.0	10.0	7.6
- použití síly				

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. „Bez pomoci“ označuje případy, kdy respondent vyplnil dotazník bez jakékoliv pomoci.
3. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat/nevím“.

Pohlaví tazatele

Jednou z hlavních potenciálních výhod tohoto postupu pomocí dotazníků vyplněných samotnými respondenty (self-report) oproti přímé verbální komunikaci s tazatelem, je snížení vlivu tazatele na respondenta. To je velice důležité obzvláště u takto citlivého tématu. Někteří odborníci se domnívají, že respondenti spíše mluví o zneužívání, když je tazatelem žena než muž. Například Sorenson (1987) zjistil, že respondenti (muži i ženy) prozradili 1,17krát více sexuálního napadení, když se jich tázala žena oproti tomu, když se jich ptal muž. Sorensonova práce ale zahrnovala rozhovory tváří v tvář a ne na počítači. Myhill a Allen (2002) uvedli, že modul vyplněný respondenty v BCS 1998 o znásilnění nezjistil, že by respondenti prozradili méně případů mužů; dokonce zjistili, že mužským tazatelům prozradili o něco málo více. V případě BCS IPV 2001 rozbor prevalence podle pohlaví tazatele ukázala, že vliv pohlaví tazatele se skrze samodoplňovací postup plně neodstranil. U všech tří forem interpersonálního násilí – fyzické domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování – množství uvedených případů u tazatelek-žen bylo asi o desetinu vyšší, než u tazatelů-mužů. Tento vliv se projevil u respondentů mužů i žen.

Něco málo přes polovina tazatelů byly ženy. U respondentek žen byly z 58 % tazatelky ženy a u respondentů mužů byly z 52 % tazatelky ženy.

Tabulka A.4 Prevalence podle pohlaví tazatele

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>				BCS
	Ženy		Muži	
	Tazatel muž	Tazatelka žena	Tazatel muž	Tazatelka žena
Po 16. roce				
Domácí násilí (nesexuální)				
- domácí zneužívání, výhrůžky nebo použití síly	25.3	26.3	15.8	17.5
- výhrůžky nebo použití síly	20.2	21.3	9.6	10.7
- použití síly	18.3	18.7	9.2	10
Méně závažné sexuální	14.5	15.9	1.6	2.0
Závažné sexuální napadení (včetně pokusů)	4.1	4.8	0.5	0.6
Sexuální napadení (méně nebo více závažné, včetně	15.9	17.2	1.8	2.4
V průběhu života				
Pronásledování	18.4	19.3	10.8	12.3

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Prevalence v základním vzorku zahrnuje i odpovědi „nechci odpovídat/nevím“.

Přítomnost dalších osob

Tazatelé byli vyškoleni tak, aby zajistili, že při vyplňování dotazníku o mezilidském násilí (IPV) v místnosti nebude žádná další osoba. Ne vždy to bylo ale možné a ve 29 % případů byl v místnosti někdo další; polovina z nich byli partneři respondentů. Postup u samodoplňovací části je takový, že nikdo většinou nemůže vidět, jaké odpovědi se do počítače vkládají – ani tazatel a obvykle ani nikdo další v místnosti. Přesto ale citlivost pokládaných otázek je taková, že přítomnost dalších lidí v době, kdy probíhal rozhovor, mohla odpovědi ovlivnit. Do jaké míry byly další osoby přítomné v průběhu samo vyplňování části dotazníku je uvedeno v tabulce A.5.

Tabulka A.5 Přítomnost dalších osob během vyplňování dotazníku samotnými respondenty, respondenti muži i ženy

	BCS	
	%	N
Nikdo další přítomný	71	15967
Někdo další přítomný²	29	6447
- manžel/ka nebo partner	14	3230
- jiný dospělý člen domácnosti	6	1288
- dítě v domácnosti	9	1925
- jiná osoba	3	709
Všichni respondenti	100	22414

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Nezahrnuje ty, u kterých není známo, zda další osoba byla přítomná.

Malé ale velice rozmanité souvislosti mezi přítomností dalších osob a ochotou mluvit o různých typech mezilidského násilí u žen a mužů jsou uvedené v tabulce A.6. U žen přítomnost dalších osob v místnosti velice mírně zvýšila množství domácího zneužívání, domácího násilí a pronásledování ale mírně snížila množství méně závažných sexuálních napadení. U mužů je tato mírná souvislost s přítomností dalších lidí v místnosti rovněž přítomná ale opačně – přítomnost osob snížila množství uvedeného domácího násilí a zvýšila méně závažné sexuální napadení a pronásledování.

Chyby vzorku

Jako u každého průzkumu, kde se otázky pokládají jen výseku populace, výsledky podléhají množství vzorkovacích chyb. Když se vědělo, že populace, se kterou se vedl rozhovor, se lišila od populace, se kterou jsme byli seznámeni z jiných zdrojů, provedly se úpravy vyvážením vzorku, se kterým se vedl rozhovor. Cílem bylo zajistit, aby vzorek odpovídal poměrnému zastoupení různých typů lidí, kteří se v populaci objevují. Aby se omezil vliv zbylých chyb vzorku na uvedené výsledky, Britský průzkum kriminality neuvádí výsledky vycházející z velmi malých vzorků. Proto v této zprávě nejsou zveřejněné údaje týkající se některých druhů násilí v určitých skupinách vlivem obav o spolehlivost těchto výsledků.

Tabulka A.6 Prevalence podle přítomnosti dalších osob v místnosti během rozhovoru

<i>Procento obětí jedenkrát nebo vícekrát</i>				BCS
	Ženy		Muži	
	Někdo v místnosti	Nikdo v místnosti	Někdo další v místnosti	Nikdo další v místnosti
Po 16. roce				
Domácí násilí (nesexuální)				
- domácí zneužívání, výhrůžky nebo použití síly	26.8	25.5	16.3	16.8
- výhrůžky nebo použití síly	21.4	20.5	9.8	10.3
- použití síly	18.7	18.5	9.1	9.8
Méně závažné sexuální	13.1	16.3	1.3	2.0
Závažné sexuální napadení (včetně pokusů)	4.5	4.5	0.5	0.5
Sexuální napadení (méně nebo více závažné, včetně	14.6	17.5	1.6	2.3
V průběhu života				
Pronásledování	19.3	18.8	12.2	11.3

Poznámky:

1. Zdroj Britský průzkum kriminality 2001.
2. Nezahrnuje ty, u kterých není známo, zda další osoba byla přítomná.
3. Výsledky zde v základním vzorku zahrnují odpovědi „nechci odpovídat/nevím“.

Diskuse

Metodologie průzkumu Britského průzkumu kriminality zaměřeného na interpersonální násilí se vyvinula na základě předchozích BCS studií. Průzkum těžil především z velkého množství získaných odpovědí, rozsáhlého vzorku a ze zachování důvěrné atmosféry díky tomu, že respondenti sami vyplňovali dotazníky přímo na počítači. Přesto jsou zde některé aspekty zvolené metodologie, které mohly ovlivnit uvedené výsledky a profily obětí. Těmito aspekty jsou: použití stabilní domácnosti jako klíčové jednotky vzorku; míra, do jaké se respondentům při vyplňování dotazníku pomáhalo; pohlaví tazatele; a přítomnost dalších členů domácnosti v místnosti. Objevily se i pochybnosti o tom, do jaké míry budou mluvit o incidentech, které nepovažovali za trestné činy, když se jedná o průzkum kriminality. I když není možné toto téma jednoznačně vyřešit, je důležité uvést, že mnohé incidenty, které respondenti za trestný čin nepovažovali, lidé v průzkumu uváděli. S ohledem na citlivou povahu pokládaných otázek je možné, že lidé do počítače, který jim domů přinesl cizí člověk, nezadali všechny incidenty interpersonálního násilí, které zažili, zvláště ty, které se staly daleko v minulosti, kde mohla svou roli ještě navíc hrát horší paměť.

Příloha B Testy statistické významnosti rizikových faktorů

Tabulka B. 1 Významnost rozdílu od průměru u socio-demografických skupin

	BCS				
	Ženy			Muži	
	Domácí násilí	Sexuální napadení	Pronásled.	Domácí násilí	Pronásled.
Příjem domácnosti					
<i>Méně než £10,000</i>	*	*		*	
<i>Mezi £10,000 a £20,000</i>	*				
<i>£20,000 a více</i>	*				
Výdělek oběti					
<i>Méně než £10,000</i>					
<i>Mezi £10,000 a £20,000</i>					
<i>£20,000 a více</i>					
Výdělek partnera					
<i>Méně než £10,000</i>	*		*		
<i>Mezi £10,000 a £20,000</i>					
<i>£20,000 a více</i>	*				
Jak obtížné sehnat £100					
<i>Nemožné</i>	*	*	*	*	*
<i>Trochu problém</i>	*	*	*	*	
<i>Žádný problém</i>	*	*	*	*	
Zaměstnání oběti					
<i>Zaměstnaná</i>					
<i>Nezaměstnaná</i>					
<i>Neaktivní</i>					

(Pokračování na další stránce)

Tabulka B.1 (Pokračování)

	BCS				
	Domácí násilí	Ženy		Muži	
		Sexuální napadení	Pronásled.	Domácí násilí	Pronásled.
Společenská třída					
<i>Odborník</i>		*			
<i>Manažer/technik</i>					
<i>Kvalifikovaný nemanuální</i>					
<i>Kvalifikovaný manuální</i>					
<i>Částečně kvalifikovaný</i>					
<i>Nekvalifikovaný</i>					
Forma bydlení					
<i>Vlastníci</i>	*	*			
<i>Soukromý nájem</i>	*	*		*	
<i>Sociální nájem</i>	*		*		
Děti v domácnosti					
<i>Ano</i>	*				
<i>Ne</i>	*				
Struktura domácnosti					
<i>Jeden dospělý & dítě/děti</i>	*	*	*		
<i>Dospělí & dítě/děti</i>					

Poznámky:

1. Zdroj 2001 IPV.
2. * označuje statisticky významný rozdíl od průměru na 10 % hladině.

Tabulka B.2 Významnost rozdílu od průměru u socio-demografických skupin

	BCS				
	Ženy			Muži	
	Domácí násilí	Sexuální napadení	Pronásled.	Domácí násilí	Pronásled.
Oblast					
<i>Centrum města</i>	*		*		
<i>Město</i>					
<i>Venkov</i>	*	*			*
Region					
<i>Severovýchod</i>			*		
<i>Severozápad</i>					
<i>Yorkshire a Humberside</i>		*			
<i>Východ Střední Anglie</i>				*	
<i>Západ Střední Anglie</i>	*				
<i>Jihozápad</i>					
<i>Východ</i>					
<i>Londýn</i>					
<i>Jihovýchod</i>			*		
<i>Wales</i>		*			
Věk					
<i>16-19</i>	*	*			*
<i>20-24</i>	*	*			
<i>25-29</i>	*				
<i>30-34</i>					*
<i>35-39</i>		*			
<i>40-44</i>		*			
<i>45-49</i>	*	*		*	
<i>50-54</i>	*	*		*	
<i>55-59</i>	*	*	*	*	*

(Pokračování na další stránce)

Tabulka B.2 (Pokračování)

	BCS				
		Ženy		Muži	
	Domácí násilí	Sexuální napadení	Pronásled.	Domácí násilí	Pronásled.
Rodinný stav					
<i>Vdaná/ženatý</i>	*	*	*	*	
<i>V soužití</i>	*			*	
<i>Svobodní</i>	*	*			
<i>Ovdovělí</i>	*				
<i>Rozvedení</i>	*		*	*	
<i>Oddělení</i>	*	*	*		
Zdraví					
<i>Dobré</i>	*		*		
<i>Slušné</i>	*		*		
<i>Špatné</i>	*		*		
Národnostní příslušnost					
<i>Bílí</i>					
<i>Černí</i>					
<i>Asiaté</i>				*	
Styk s přáteli/příbuznými					
<i>Většinu dní</i>					
<i>Alespoň jednou týdně</i>				*	
<i>Alespoň jednou měsíčně</i>					
<i>Méně než jednou měsíčně</i>					
Možnost narychlo zůstat u přátel/příbuzných					
<i>Ano</i>					
<i>Ne</i>	*		*		

Poznámky:

1. Zdroj 2001 IPV.
2. * označuje statisticky významný rozdíl od průměru na 10 % hladině.

Literatura

Australian Bureau of Statistics (1996): *Women's Safety, Australia*. (Canberra: Australian Bureau of Statistics).

Boiling, K., Clemens, S., Phelps, A. a Smith, P. (2002): 2001 *British Crime Survey (England and Wales) Technical Report*. (Londýn: BMRB).

Budd, T. a Mattinson, J. s Myhill A. (2000): *The Extent and Nature of Stalking: Findings from the 1998 British Crime Survey*. Home Office Research Study 210. (Londýn: Home Office).

Dobash, R.P., Dobash, R.E., Wilson, M. a Daly, M. (1992): 'The Myth of Sexual Symmetry in Marital Violence', *Social Problems*, 39, 1,;71-91.

Farrington, D.P. (1992): 'Criminal career research in the United Kingdom', *British Journal of Criminology*, 32, 4, 521-536.

Feld, S.L a Straus, M.A. (1989): 'Escalation and Desistance of Wife Assault in Marriage', *Criminology*, 27, 1, 141-161.

Gislason, I. (1997): 'Violence against women in Iceland'. (Iceland: Office for Gender Equality)

Heiskanen, M. a Piispa, M. (1998): *Faith, Hope, Battering - A Survey of Men's Violence against Women in Finland*. (Yliopistopaino, Helsinki: Statistics Finland).

Home Office (2000) *Setting the Boundaries: Reforming the Law on Sex Offences*. (Londýn: Home Office).

Home Office (2003) *Safety and Justice: The Government's Proposals on Domestic Violence*. Cm 5847. <http://www.homeoffice.gov.uk/docs2/domesticviolence.pdf>

House of Lords (2003) *Sexual Offences Bill*, (Sněmovna Lordů 17. června 2003) <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200203/cmbills/128/2003128.htm>

Horton, A.L. a Johnson, B.L (1993): 'Profile and strategies of women who have ended abuse', *Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services*, Říjen, 481-92.

Johnson, H. (1996): *Dangerous Domains - Violence Against Women in Canada*. (Kanada: Nelson Canada).

Johnson, M.P. (1995): 'Patriarchal Terrorism and Common Couple Violence: Two Forms of Violence Against Women', *Journal of Marriage and the Family*, 57, 283-94.

- Mirrlees-Black, C. (1999): *Domestic Violence: Findings from a New British Crime Survey Self-completion Questionnaire*. Home Office Research Study 191. (Londýn: Home Office).
- Myhill, A. a Allen, J. (2002): *Rape and Sexual Assault on Women: The Extent and Nature of the Problem*. Home Office Research Study 237. (Londýn: Home Office).
- Nazroo, J. (1 995): 'Uncovering Gender Differences in the Use of Marital Violence: The Effect of Methodology', *Sociology*, 29, 3, 475-94.
- Percy, A. a Mayhew, P. (1997): 'Estimating sexual victimisation in a national crime survey: A new approach' *Studies on Crime and Crime Prevention*, 6, 2, 125-50.
- Putnam, R. (2001) *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. (Londýn: Simon and Shuster).
- Schwartz, M.D. (1987): 'Gender and Injury in Spousal Assault', *Sociological Focus*, 20, 1, 61-75.
- Simmons, J. a kol. (2002): *Crime in England and Wales 2001/02*. Home Office Statistical Bulletin 07/02. (Londýn: Home Office).
- Simmons, J. a Dodd, T. (eds.) (2003): *Crime in England and Wales 2002/03*. Home Office Statistical Bulletin 07/03. (Londýn: Home Office).
- Smith, M.D. (1994): 'Enhancing the Quality of Survey Data on Violence Against Women: A Feminist Approach', *Gender and Society*, 8, 1, 109-27.
- Sorenson, S.B., Stein, J.A., Siegel, J.M., Golding, J.M. a Burnham, M.A. (1987): 'The Prevalence of Adult Sexual Assault - The Los Angeles Epidemiologic Catchment Area Project', *American Journal of Epidemiology*, 126, 6, 1154-1164. Straus, M.A. a Gelles, R.J. (eds.) (1990) *Physical Violence In American Families*. (New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers).
- Walby, S. a Myhill, A. (2001a): 'New survey methodologies in researching violence against women', *British Journal of Criminology*, 41, 3, 502-522.
- Walby, S. and Myhill, A. (2001b): 'Assessing and managing the risk of domestic violence' in Julie Taylor-Browne (ed.) *What Works in Reducing Domestic Violence?* (Londýn: Whiting and Birch), pp. 309-335.
- Witt, R., Clarke, A. a Fielding, N. (1999): 'Crime and economic activity' *British Journal of Criminology*, 39, 3, 391-400.

Domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování Výsledky britského průzkumu o kriminalitě

Autoři: Sylvia Walby
Jonathan Allen
Překlad: Marvel s.r.o.
Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14. října 12, Praha 5
Určeno: Pro odbornou veřejnost
Tiskárna: Vydavatelství KUFR s.r.o.
Naskové 3, Praha 5
Dáno do tisku: říjen 2009
Vydání: první
Náklad: 50 ks

www.kriminologie.cz

ISBN 978-80-7338-088-5